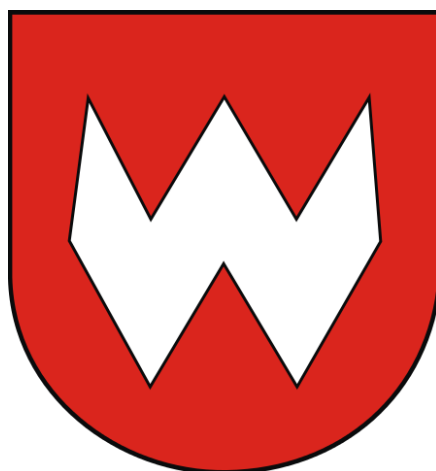

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Krośniewice na lata 2014 – 2022

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	4
2. Charakterystyka Miasta Krośniewice	7
2.1. Położenie miasta i zagospodarowanie przestrzenne	7
2.1.1. Położenie geograficzne i powiązania komunikacyjne	7
2.1.2. Historia miasta.....	11
2.1.3. Zasoby środowiska przyrodniczego.....	12
2.1.4. Turystyka.....	12
2.1.5. Podział administracyjny miasta – funkcje miasta.....	18
2.1.6. Analiza tkanki mieszkaniowej miasta	19
2.1.7. Zasoby infrastruktury technicznej miasta.....	20
2.1.8. Strefa ochrony konserwatorskiej	26
2.1.9. Infrastruktura społeczna	27
2.1.10. Główne problemy	31
2.2. Strefa gospodarcza	31
2.2.1. Struktura działalności gospodarczej	31
2.2.2. Obszary aktywności gospodarczej w mieście	35
2.2.3. Uwarunkowania budżetowe realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych.....	35
2.2.4. Problemy zidentyfikowane w strefie gospodarki	37
2.3. Strefa społeczna	37
2.3.1. Liczba ludności.....	37
2.3.2. Struktura ludności	38
2.3.3. Przyrost naturalny	43
2.3.4. Migracja.....	44
2.3.5. Główne przemiany społeczne i gospodarcze	46
2.3.6. Charakterystyka zjawiska marginalizacji społecznej w Krośniewicach – problem patologii społecznych oraz przestępczości.....	47
2.3.7. Problemy zidentyfikowane w obszarze społecznym	49
2.4. Analiza SWOT Miasta Krośniewice	49

3. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego.....	52
3.1. Nawiązanie do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych.....	52
3.2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	57
3.3. Strategia Rozwoju Kraju 2020	59
4. Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	60
4.1. Okres realizacji Lokalnego Planu Rewitalizacji Obszarów Miejskich	60
4.2. Zasięg terytorialny rewitalizowanych obszarów	60
4.3. Obszar rewitalizacji.....	61
4.4. Uzasadnienie wyboru obszarów rewitalizowanych	63
4.5. Cele przestrzenne rewitalizacji	74
4.6. Planowane działania przestrzenne na obszarze rewitalizacji	74
4.7. Cele rewitalizacji w obszarze gospodarczym	77
4.8. Planowane działania na obszarze rewitalizowanym w sektorze gospodarczym	77
4.9. Cele rewitalizacji w obszarze społecznym	81
4.10. Planowane działania na obszarze rewitalizowanym w sektorze społecznym	82
4.11. Planowane wskaźniki osiągnięcia celów	83
5. Plan finansowy realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji w latach 2014-2022.	85
6. System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Krośniewice	87
7. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej	89

1. Wstęp

W zrównoważonym rozwoju krajów europejskich rewitalizacja traktowana jest jako metoda rozwiązywania problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych. W krajach Unii Europejskiej główne cele gospodarki przestrzennej określone są w Europejskiej Karcie Zagospodarowania Przestrzennego, wyznaczając standardy przestrzenne odnośnie zapewnienia zrównoważonego rozwoju społeczno- gospodarczego we wszystkich regionach, poprawy jakości życia, odpowiedzialnego gospodarowania zasobami oraz racjonalnego wykorzystania terenów.

Tadeusz Kaczmarek w pracy „Rewitalizacja miast w Polsce na tle doświadczeń europejskich” terminem „rewitalizacja” określa planowe działania w celu zmiany struktury funkcjonalno-przestrzennej zdegradowanych obszarów miasta i w konsekwencji ich ożywienia gospodarczego i społecznego.

Profesor Krzysztof Skalski tłumaczy pojęcie „rewitalizacja” jako całość działań obejmujących program remontów, modernizacji i zabudowy przestrzeni publicznej, rewaloryzacji zabytków na wybranym obszarze w powiązaniu z rozwojem gospodarczym i społecznym. Rewitalizacja jest połączeniem działań technicznych z programami ożywienia gospodarczego i działaniem na rzecz rozwiązania problemów społecznych.

Jeszcze trafniejsza definicja rewitalizacji została sformułowana przez dr Andreasa Billerta:

Rewitalizacja odnosi się do kompleksowego procesu odnowy obszaru zurbanizowanego, którego przestrzeń, funkcje i substancja uległy procesowi strukturalnej degradacji, wywołującej stan kryzysowy, uniemożliwiający lub znacznie utrudniający prawidłowy rozwój ekonomiczny i społeczny tego obszaru jak i zrównoważony rozwój całego miasta.¹

Kluczowe w tej definicji jest stwierdzenie, że rewitalizacja to reakcja na **stan kryzysowy**, który przejawia się nie tylko w degradacji substancji, ale także – a nawet przede wszystkim – w degradacji funkcji i przestrzeni. A więc rewitalizacja to działania o charakterze naprawczym w sferze architektoniczno-urbanistycznej (substancja), społecznej i gospodarczej (funkcja) oraz ekologiczno-przestrzennej. A. Billert stwierdza wręcz:

Rewitalizacja jest, więc odpowiedzią na stan kryzysowy obszaru miejskiego i obejmuje zespół kompleksowych działań, koordynowanych i zarządzanych przez sektor publiczny (gminę), opartych na aktywnej współpracy organów i instytucji polityczno-administracyjnych oraz podmiotów społecznych.²

Wreszcie warto porównać przytoczone definicje z kolejną, sformułowaną przez Wojciecha Kłosowskiego:

¹ Andreas Billert, Centrum staromiejskie w Żarach; problemy, metody i strategie rewitalizacji; Słubice 2004, s. 6

² Ibidem, s. 6

Rewitalizacja oznacza ponowne ożywienie procesów społeczno-gospodarczych na obszarze, w którym procesy te zamarły. Obszary wymagające rewitalizacji to nie obszary wybrane pod kątem wartości zabytkowej, ale obszary o szczególnej kumulacji problemów społeczno-gospodarczych (w tym także najczęściej – remontowo-architektonicznych).

W historycznych miastach europejskich bardzo często obszarami takimi są najstarsze dzielnice miast, stanowiące zespoły zabytkowe. Jednak to nie zabytkowy charakter predystynuje je do rewitalizacji, ale właśnie szczególna kumulacja wielu problemów społecznych i gospodarczych w jednym miejscu³.

I dalej:

Rewitalizacja musi angażować zawsze wszystkich aktorów lokalnej sceny: władzę samorządową i różne służby publiczne, a z drugiej strony – biznes i organizacje obywatelskie, a wreszcie – samych mieszkańców⁴.

W cytowanych definicjach podkreśla się to, co pozwala odróżnić rewitalizację od innych form kompleksowej interwencji w przestrzeń miejską.

Widzimy więc, że cele rewitalizacji są usytuowane w sferze społeczno-gospodarczej i ekologiczno-przestrzennej, a działania infrastrukturalne i architektoniczno-urbanistyczne są tym celom podporządkowane (mają charakter narzędziowy); **nie jest więc rewitalizacją działanie wyłącznie remontowo-budowlane, które nie ma wskazanego celu społecznego, gospodarczego lub ekologiczno-przestrzennego;**

Tadeusz Kaczmarek zwraca uwagę, że działania rewitalizacyjne mają wymiar:

- przestrzenny – nowy wizerunek obszarów rewitalizowanych,
- funkcjonalny – nowe przeznaczenie terenu – nowe funkcje lub odrodzenie dawnych, ale często w nowym wymiarze jakościowym,
- gospodarczy – powstanie nowych impulsów rozwoju gospodarczego, rozwój istniejącej lub implantacja nowych działalności, rozbudzenie mechanizmów rynkowych (np. korzyści dla aglomeracji)
- społeczny – podniesienie poziomu życia, stworzenie lepszych warunków zamieszkania, pracy, komunikacji, korzystania z usług, wypoczynku,
- kulturowy – zharmonizowanie przestrzeni miejskiej, nadanie nowych wartości miejscom (obszarom), rozbudzenie tożsamości terytorialnej, poprawa wizerunku miasta.

Na obszarach miejskich wyróżniamy trzy rodzaje obszarów wymagających rewitalizacji:

- obszary ograniczonego rozwoju mieszkalnictwa,
- tereny poprzemysłowe,
- obszary powojenne (koszary, magazyny, porty, lotniska).

³ Wojciech Kłosowski, Metodologiczne problemy rewitalizacji obszarów miejskich w kontekście poddziałania 3.3.1. ZPORR, Bielsko-Biała 2004, s. 2

⁴ Ibidem, s. 3

Problemy, które występują na tych obszarach to: ubóstwo, wykluczenie społeczne, bezrobocie, problemy zdrowotne, przestępstwa, trudne warunki mieszkaniowe, a także zanieczyszczone środowisko. Powodują one brak inwestycji a to z kolei powoduje (pogłębia) sytuację kryzysową.

Rewitalizacja to reakcja na kryzys, który obejmuje dany obszar i przejawia się w wielu dziedzinach na raz; **nie jest więc rewitalizacją działanie podejmowane poza obszarem kryzysowym** (stąd kluczowe znaczenie trafnego wyznaczenia obszaru do rewitalizacji).

Rewitalizacja musi być realizowana w formie współpracy zróżnicowanych partnerów lokalnych: zarówno sektora publicznego (z reguły – gminy), jak i lokalnych przedsiębiorców oraz sektora pozarządowego, a często także innych partnerów (miejscowych uczelni, policji itp.); **nie jest więc rewitalizacją program nieuwzględniający zaangażowania partnerów prywatnych: zarówno komercyjnych jak i niekomercyjnych.**

Rewitalizacja ma charakter kompleksowy, jest zawsze planem wielowątkowych, wzajemnie wzmacniających się (synergicznych) działań zmierzających do wywołania jakościowej zmiany na całym wyznaczonym obszarze, w tym zawsze – zmiany negatywnego wizerunku tego obszaru; **nie jest więc rewitalizacją lista (choćby obszerna) naprawczych działań punktowych, niepowiązanych ze sobą i nieukładających się w spójny, całościowy program.**

Pierwszy etap prac to **faza diagnozowania** stanu obecnego miasta ze szczególnym uwzględnieniem problemów rewitalizacji. W ramach diagnozowania zinventaryzowano liczne dane statystyczne oraz informacje z różnych jednostek miejskich, których analizy dokonał Zespół ekspercki identyfikujący problemy będące podstawą określenia obszaru wskazanego do rewitalizacji.

Drugi etap prac to **faza wyboru obszaru** do rewitalizacji. Wybór obszaru został dokonany na podstawie wielokryterialnej analizy uwzględniającej problemy społeczne, gospodarcze oraz przestrzenne, w tym również środowisko kulturowe i atrakcyjność turystyczną.

Etap trzeci to **faza planowania działań na obszarze rewitalizowanym**, która składa się z identyfikacji celów rewitalizacji, planowania działań i harmonogramu ich realizacji, określenia budżetu dla Programu. Planowanie działań objęło identyfikację projektów infrastrukturalnych i społecznych poprzez zgłaszanie propozycji przez członków Zespołu Zadaniowego oraz przedstawicieli różnych środowisk lokalnych jak organizacje pozarządowe. Ten etap prac objął również przygotowanie pierwszego projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Czwarty etap prac to **faza konsultacji społecznych** poprzez: udostępnienie do wglądu projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji w siedzibie Urzędu Miejskiego i na stronie internetowej Urzędu.

Fazę kończy analiza wniosków i uwag zawierająca wskazania do wprowadzenia zmian w projekcie dokumentu.

Etap piąty to **opracowanie dokumentu końcowego** uwzględniającego wnioski i uwagi zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych.

2. Charakterystyka Miasta Krośniewice

2.1. Położenie miasta i zagospodarowanie przestrzenne

2.1.1. Położenie geograficzne i powiązania komunikacyjne

Miasto Krośniewice jest siedzibą gminy miejsko-wiejskiej o tej samej nazwie, leżącej w obrębie administracyjnym powiatu kutnowskiego, na obszarze województwa łódzkiego. Od 1 stycznia 2011 roku obwodnica Miasta tworzy jego naturalną granicę. Powierzchnia Krośniewic wynosi 418 ha, co stanowi 4,4% powierzchni całej Gminy. Na koniec 2012 roku gęstość zaludnienia Miasta wynosiła 1101 osób na km².

Mapa Miasta Krośniewice

Gmina Krośniewice z wyznaczonym obszarem Miasta.

Gmina Krośniewice graniczy z gminami: Kutno, Nowe Ostrowy oraz Dąbrowice; gminą Daszyna położoną w powiecie łęczyckim oraz gminą Chodów w powiecie kolskim w województwie wielkopolskim.

Położenie gminy Krośniewice w powiecie kutnowskim oraz w województwie łódzkim

Odległość Krośniewic od wybranych miast wynosi:

- Włocławek ok. 47 km
- Warszawa ok. 150 km
- Łódź ok. 63 km
- Konin ok. 70 km
- Poznań ok. 173 km
- Bydgoszcz ok. 152 km

Położenie Krośniewic w niedalekiej odległości od siedziby województwa – Łodzi wiąże się z osiąganiem z tego tytułu korzyści, jak i powstawaniu pewnych utrudnień. Z jednej strony bliskie położenie Łodzi oddziałuje pozytywnie na Krośniewice, stanowiąc obszar dużego rynku zbytu towarów i usług, z drugiej strony Łódź jawi się przed – w szczególności młodymi – mieszkańcami Krośniewic jako ośrodek akademicki i kulturalny, dający znacznie większe możliwości rozwoju, kształcenia i rozrywki. Łódź jest często miejscem, do którego migrują młodzi i wykształceni krośniewiczanie.

Położenie Krośniewic na mapie drogowej

Do 16 grudnia 2009 roku miasto stanowiło miejsce skrzyżowania dwóch głównych dróg krajowych:

- droga krajowa nr 91 o relacji Gdańsk – Łódź – Katowice
- droga krajowa nr 92 o relacji Poznań – Warszawa

Obecnie drogi te tworzą obwodnicę miasta i biegną po jego północnej i zachodniej stronie. W ciągu obwodnicy znajdują się cztery węzły komunikacyjne, z czego dwa umożliwiają zjazd do miasta. Na jednym z węzłów ma początek droga wojewódzka nr 581 do Gostynina, a dalej w kierunku Płocka. W mieście ma również początek droga powiatowa w kierunku miejscowości Dąbrowice. Z pozostałymi sąsiednimi miejscowościami gmina połączona jest przez drogi gminne. W odległości około 40 km od miasta (w miejscowości Emilia, położonej przy drodze krajowej nr 1) znajduje się wjazd na autostradę A2 docelowo łączącą zachodnią i wschodnią granicę kraju.

„Duże znaczenie dla powiązań międzyregionalnych ma prowadząca w kierunku wschód - zachód magistrala kolejowa relacji Poznań – Kutno – Warszawa. Dwa przystanki kolejowe (Krzewie i Nowe Kutnowskie) znajdujące się w granicach gminy umożliwiają podróż m. in. do Kutna, gdzie znajduje się dworzec kolejowy oraz dworzec komunikacji autobusowej międzymiastowej. W północno - wschodniej części gminy przebiega linia kolejowa relacji Włocławek – Kutno – Łódź. Przez teren gminy przebiega również kolejka wąskotorowa, która stanowi fragment Kujawskich Kolei Dojazdowych, prowadzących przez trzy województwa i dwadzieścia gmin, posiadających łącznie

prawie 160 kilometrów torów.”⁵ Od roku 2000 została ona poddana procedurze likwidacji i obecnie są tylko pozostałości urządzeń

Krośniewice posiadają także sieć połączeń komunikacyjnych realizowanych przez PKS oraz prywatnych przewoźników. Transport odbywa się głównie w kierunku Kutna, Włocławka, Płocka, Łodzi i Konina oraz na liniach dalekobieżnych.

2.1.2. Historia miasta

Znaczny wpływ na rozwój społeczno- gospodarczy Krośniewic oraz ich historię miało z pewnością usytuowanie miasta w środku Polski, na pograniczu krain geograficznych i historycznych, a także na skrzyżowaniu najważniejszych szlaków komunikacyjnych. Teren, na którym położone są Krośniewice, ma wiele cech przejściowych, świadczących o jego peryferyjności. Równolegle obok siebie istniała wieś i folwark należący również do jej właściciela, który ulegał powiększeniu w miarę rozwoju gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej. Czynnikiem, który wyróżnił Krośniewice spośród innych okolicznych wsi, było wzniesienie tutaj kościoła i ufundowanie parafii, poprzez wydzielenie jej z istniejącej wcześniej parafii w Nowem. Utworzenie parafii spowodowało ożywienie miejscowości i zwiększenie liczby jej mieszkańców. Częste gromadzenie się w kościele mieszkańców okolicznych wsi spowodowało rozwój miejscowych karczm, a obok kościoła zaczęli osiedlać się rzemieślnicy, którzy obsługiwali okoliczne miejscowości.

Utworzenie miasta przed 1442r. spowodowało wydzielenie ze wsi terenów położonych obok kościoła zamieszkałych przez rzemieślników i odtąd obok siebie funkcjonowały równolegle wieś i miasto Krośniewice (wieś w późniejszym czasie przyjęła nazwę Błonie).

Przez cały okres istnienia miasto Krośniewice było własnością prywatną i rozwijało się bardzo słabo, gdyż nie posiadało ziemi, która w większości miało pozwalała na prowadzenie rolnictwa, będącego podstawą przetrwania mieszczan w okresach kryzysowych, kiedy zawodziło rzemiosło i handel. Do końca pierwszego okresu swego istnienia Krośniewice, jako organizm miejski, nie miały trwałych podstaw finansowych i budżet miejski w większości był oparty na składkach mieszkańców oraz na zasiłku finansowym właściciela, który własnym kosztem utrzymywał burmistrza. Można stwierdzić, że miasto istniało z łaski swego właściciela, gdyż posiadanie miasta podnosiło prestiż dóbr ziemskich. Z tego też pewnie względu jako miasto prywatne, nie posiadało i do chwili obecnej nie posiada ratusza.

W okresie II Wojny Światowej Krośniewice uniknęły większych zniszczeń wojennych, jednak miasto wraz z powiatem kutnowskim zostało włączone do Rzeszy, a okupanci najpierw zgromadzili ludność żydowską w getcie, a później wywieźli i wymordowali w obozie zagłady.

⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krośniewice, Biuro Rozwoju Przestrzennego w Łodzi, Łódź, czerwiec 2012

2.1.3. Zasoby środowiska przyrodniczego

W 2012 roku udział terenów zieleni w całkowitej powierzchni Miasta wynosił 7% (w Gminie Krośniewice 0,4%, a w powiecie kutnowskim 0,2%). Na obszarze Miasta do głównych skupisk terenów zieleni należą Park Miejski, cmentarz oraz ogródki działkowe.

Okolice Krośniewic to obszar równinny bez najmniejszych deniwelacji. Na obszarze Gminy Krośniewice nie ustanowiono obszarów chronionych w postaci parków czy stref chronionego krajobrazu. Jedyną formą ochrony przyrody jest jeden pomnik przyrody – lipa drobnolistna rosnąca w parku w Głaznowie. Najbliższe wysokie walory przyrodnicze prawnie chronione znajdują się przy północnej granicy gminy na terenie gminy Nowe Ostrowy i są to: cztery rezerваты leśne: „Ostrowy”, „Ostrowy – Bażantarnia”, „Perna” oraz „Dąbrowa Świetlista” – która to stanowi jednocześnie Specjalny Obszar Ochrony (SOO) o kodzie PLH 100002.

Wody podziemne w Krośniewicach charakteryzują się dobrą jakością - klasa II (od I do III klasy czystości stan chemiczny wód określa się jako dobry, klasy IV i V określają słaby stan chemiczny wód). Obszar Gminy znajduje się w dziale wodnym I rzędu, rzeki Wisły, zlewni rzeki Bzury. Sieć hydrograficzną omawianego rejonu stanowi rzeka Miłonka oraz jej dopływy i rowy melioracyjne. Całkowita długość rzeki Miłonki przepływającej przez teren gminy wynosi 14 865 m. Charakteryzują ją jedne z najniższych w Polsce przepływy wód. W południowej części gminy jest kilkanaście stawów oraz zbiorników wodnych powstałych po wyrobiskach kruszyw. Na ograniczone zasoby wód powierzchniowych wpływa znacząco charakterystyczna dla tych terenów mała ilość opadów atmosferycznych.

Jedynym łatwo dostępnym surowcem na terenach gminy są utwory czwartorzędowe w postaci glin, żwirów i piasków, wydobywane dziś w Grodnie położonym o 5 km na północ od miasteczka. W przeszłości glinę wykorzystywano do produkcji cegieł, m.in. w samych Krośniewicach, gdzie istniały trzy cegielnie. W okolicach Łaniań (7 km na północ od Krośniewic) stwierdzono i udokumentowano permski wysad solny, ale nieeksploatowany, zawierający 93% czystej soli oraz anhydryt. Również wysady soli cechsztyńskich są zlokalizowane i eksploatowane w pobliskiej Kłodawie.

2.1.4. Turystyka

Rozwój turystyki na obszarze Miasta Krośniewice jest nieznaczny. W 2012 roku w mieście funkcjonowały 4 obiekty noclegowe, w których łącznie były 84 miejsca noclegowe. Skorzystało z nich 1577 osób, przy czym udzielono 4764 noclegów.

Wybrane turystyczne obiekty noclegowe w Mieście Krośniewice

turystyczne obiekty noclegowe	jednostka	2002 - 2009	2010	2011	2012
obiekty noclegowe	obiekt	0	2	2	4
miejsca noclegowe	miejsce	0	36	36	84
korzystający z noclegów	osoba	0	829	1 284	1 577
udzielone noclegi	-	0	1 482	2 327	4 764

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Miasto nie posiada bogatej oferty dla zwiedzających, co nie oznacza, że nie ma tu miejsc godnych obejrzenia.

Przejeżdżając przez Krośniewice z pewnością warto przyjrzeć się bliżej Muzeum im. Jerzego Dunin - Borkowskiego - tutaj też znajduje się punkt informacji turystycznej. Organizatorem Muzeum im. Jerzego Dunin - Borkowskiego w Krośniewicach jest Starosta Kutnowski. Muzeum to mieści się w zabytkowym zajeździe ze stajnią i wozownią z początku XIX w. Zjazd ten jest jednym z pierwszych murowanych budynków w Krośniewicach. Muzeum powstało dzięki osobie Jerzego Dunin - Borkowskiego, który przekazał swoje zbiory na rzecz muzeum. Muzeum posiada w swych zbiorach obrazy i grafiki takich artystów jak M. Bacciarelli, S. Wyspiański, A. Grottger, L. Wyczółkowski, O. Poznańska. Można tu zobaczyć broń pochodzącą z Dalekiego i Bliskiego Wschodu oraz Afryki, wyroby sztuki zdobniczej i użytkowej, monety polskie, greckie, rzymskie i europejskie oraz bogaty zbiór bibliofilski, który zawiera inkunabuły, starodruki i kolekcję ekslibrisów. Muzeum posiada wiele pamiątek po Generale W. Sikorskim, J. Piłsudskim, I. Paderewskim i Gen. W. Andersie. Zjazd był odwiedzany przez takich gości jak Napoleon, Chopin i Józef Poniatowski. W 2012 roku muzeum odwiedziło 3 236 osób.

Zwiedzając Krośniewice należy pamiętać o gen. Andersie, który urodził się w Błoniach nieopodal Krośniewic.

Obiektem niewpisanym do rejestru zabytków, ale ważnym dla miejscowej społeczności jest dom, w którym urodził się gen. Władysław Anders. Jego rodzinny dom był niegdyś siedzibą administratora majątku. Położony jest w Błoniu, dziś to dzielnica Krośniewic. „Andersówka”, bo tak o tym domu mówią Krośniewiczanie, usytuowana jest w pobliżu trasy A1, (po lewej stronie jadąc w kierunku na Gdańsk).

Jest to parterowy obiekt z mieszkalnym poddaszem, kryty dachem naczółkowym. Posiada cechy stylowe charakterystyczne dla neoklasycyzmu. Obiekt został zbudowany w 2 poł. XIX w.

Władysław Anders przyszedł na świat 11 sierpnia 1892 r. w rodzinie administratora majątku krośniewickiego - Alberta i Elżbiety z Tauchertów. Został ochrzczony prawdopodobnie w pobliskim Chodczu (w nieistniejącym dziś już kościele). Rodzice przyszłego legendarnego dowódcy 2 Korpusu Polskiego, przybyli do Krośniewic prawdopodobnie pod koniec lat 80 - tych XIX w. W miejscowych księgach parafialnych istnieje zapis, który może świadczyć o zainteresowaniu Andersów tymi okolicami już wcześniej. Pod zarządem Alberta majątek rozkwitał, a okoliczni ziemianie zjeżdżali do niego by uczyć się gospodarowania i nowych sposobów uprawy ziemi. Pasją Alberta była hodowla koni, co bez wątpienia wpłynęło na późniejszą karierę kawalerzysty i zamiłowania sportowe jego syna, Władysława (jako sportowiec odniósł szereg sukcesów w kraju i na arenie międzynarodowej).

We wspomnieniach mieszkańców zachował się też obraz małego chłopaka (zapewne właśnie Władysława), który udzielał lekcji jazdy konnej córkom właściciela dóbr krośniewickich. W Krośniewicach Władysław Anders pobierał też pierwsze nauki. Uczęszczał tu do prywatnej szkoły pani Wiśniewskiej, podobnie jak trzej jego bracia Tadeusz, Karol i Jerzy oraz siostra Janina, którzy również urodzili się w „Andersówce”. Bracia Władysława, za jego przykładem, również poświęcili się służbie wojskowej (Tadeusz służył pod rozkazami Władysława w 2 Korpusie Polskim). Pobyt w Krośniewicach skończył się dla Władysława Andersa wraz z rozwiązaniem umowy o pracę z jego ojcem przez Konstantego Rembielińskiego. Prawdopodobnie miało to miejsce w 1903 r., a powodem miał być zatarg związany z działalnością miejscowej Straży Ogniowej, której prezesem od 1901 roku, z nominacji Rembielińskiego, był właśnie Albert. Rodzina Andersów przeniosła się wówczas na teren dzisiejszej Litwy. Po skończeniu gimnazjum Władysław Anders rozpoczął studia na Politechnice Ryskiej, na wydziale mechaniki. W okresie studiów należał do studenckiej polonijnej korporacji „Arkonia”. W okresie studiów Władysław Anders miał, według miejscowej tradycji, odwiedzić po raz ostatni Krośniewice, składając wizytę u właścicieli dóbr krośniewickich ok. 1912 r.

Na terenie miasta Krośniewice znajdują się następujące zabytki wpisane do rejestru zabytków:

- a. dawny zajazd z wozownią, obecnie Muzeum im. Jerzego Dunin-Borkowskiego (wpisane do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 346/261 z dnia 11 lipca 1967 r.);
- b. kościół z dzwonnica i murem cmentarnym (wpisane do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 471 z dnia 14 listopada 1978 r.);
- c. dom ul. Kutnowska nr 2 (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 384/300 z dn. 31.V.1967r.);
- d. zespół pałacowo-parkowy (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji: pałac nr 409/318 z dnia 11 lipca 1976 r., park nr 410/319 z dnia 11 lipca 1976 r.);
- e. kordegarda i oranżeria (wpisane do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 472 z dnia 14.11.1978r.);
- f. układ przestrzenny kolejki wąskotorowej relacji Krośniewice - Daszyna - Łęczycza (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 661 z dnia 28 grudnia 1998 r.).

Poza w/w obiektami zabytkowymi, w obszarze miasta znajdują się również tereny i obiekty ujęte w ewidencji konserwatorskiej:

- a. budynki mieszkalne przy ul. Toruńskiej nr 10 i nr 12 oraz przy Pl. Wolności nr 8, 10, 13, 18, 21;
- b. młyn - ul. Poznańska nr 7/9;
- c. cmentarze: przykościelny, rzymsko – katolicki;
- d. Błonie – cmentarz żydowski.

Do najcenniejszych obiektów należy wpisany do rejestru zabytków zespół pałacowo- parkowy. Park został założony i prowadzony był przez sto kilkadziesiąt lat przez rodzinę Rembielińskich. Otoczony w latach sześćdziesiątych XIX w. przez Pelagię Rembielińską, żonę Aleksandra, wysokim ponad dwumetrowym murem, zajmuje obecnie 33,8 ha łącznie z zabudowaniami i gruntami ornymi,

które niegdyś były sadami i warzywnikami. Sam park rozpościera się na przestrzeni 19,9 ha.. Mur został wzniesiony z cegieł pochodzących z fabryk założonych jeszcze przez Rajmunda Rembielińskiego, ojca Aleksandra. Według innej wersji mur miał powstać w 1865 r. z cegieł po rozbiórce dużej obory na 150 wołów, która stała obok olejarni na Błoniu.

Park krośniewicki posiada również obiekt historyczny - obelisk poświęcony pamięci księcia Józefa Poniatowskiego, postawiony w 1814 r. Według miejscowych przekazów stanął on w miejscu altany, gdzie w cieniu otaczających ją lip miał odpoczywać książę Józef, odwiedzając w Krośniewicach swojego przyjaciela Rajmunda Rembielińskiego, który mu ten pomnik wystawił. Obelisk stał się centralnym miejscem parku, do którego prowadziły drogi spacerowe ze wszystkich kierunków. W parku znajduje się również typowa dla XIX - wiecznych założeń budowla ogrodowa: oranżeria. W południowo-zachodniej części parku znajdował się teren ogrodniczy i sady, w którym był wyodrębniony teren tzw. „ogrodu francuskiego”, gdzie hodowano morele i brzoskwinie. Ten romantyczny park miał zaprojektować dla Agnieszki Opackiej jakiś znany francuski ogrodnik, ten sam, który projektował park, według wspomnień Julii Lubomirskiej, w Wilanowie, Arkadii, a według innych źródeł - w Kórniku. Park musiał zatem istnieć już około 1810 r. skoro bywał w nim książę Józef. Według miejscowej legendy pod wielkim kasztanem liczącym ponoć 400 lat miał podejmować obywateli powiatu kutnowskiego sam cesarz Napoleon I, a wśród obecnych wówczas gości była również Maria Walewska, krewna Agnieszki Opackiej.

Do rzadko spotykanych obiektów należy stacja kolejki wąskotorowej. Początki Krośniewickiej Kolei sięgają I Wojny Światowej. W roku 1914 wojska niemieckie wydzieliły ze swoich szeregów tzw. formację kolejową, która w szybkim tempie wykorzystując istniejące od 1913r. koleje wąskotorowe cukrowni Brześć, Dobre i Ostrowy przekuła na 600 mm odcinek torów Dobre-Płowce i dalej położyła tor przez Osięciny, Lubraniec i Jerzmanowo. Dla celów zaopatrzenia frontu położono tor patentowy przez Cetty w kierunku Krośniewic. Po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. kolej ta spełniała znaczącą rolę gospodarczą dla tego regionu kraju. Krośniewicka Kolej Dojazdowa (do 1.12.1992 r.) stanowiła wraz z Gnieźnieńską i Sompolińską koleją część składową Kujawskiej Kolei Dojazdowej z zarządem w Krośniewicach. Kujawska Kolej Dojazdowa posiadała najdłuższą sieć wąskotorową w Polsce. Należy dodać, iż zachowany w subregionie kujawsko-kutnowskim system kolei wąskotorowej, będący pozostałością Kolei Kujawskiej jest największym na świecie przykładem kolejnictwa o innym systemie toru niż powszechny w państwie, a stąd unikalnym zabytkiem techniki. Po przekształceniach w czerwcu 1998 r. Krośniewicka Kolej Dojazdowa stanowi sekcję Kolei Dojazdowych w Warszawie i podlega bezpośrednio Zamiejscowemu Oddziałowi Kolei Dojazdowych w Poznaniu. Krośniewicka Kolej Dojazdowa przebiega przez równiny wschodnich Kujaw na sieci liczącej 162 km.

Masę towarową kolej przewoziła przy pomocy lokomotyw produkcji rumuńskiej typ LxD2. Głównie były to przewozy wagonów szerokotorowych na wózkach tzw. transporterach. Kolej woziła towary dla cukrowni, GS-ów oraz innych firm prywatnych. W okresie gospodarki wolnorynkowej coraz trudniej było Krośniewickiej Kolei stanowić konkurencję dla transportu drogowego. Po roku 1989 pracowników

kolei dotknęły masowe zwolnienia. Od marca 2002 r. kolejka jako firma PKP nie istnieje. Majątek został w październiku przejęty przez Gminę i użyczony Stowarzyszeniu Kolejowych Przewozów Lokalnych w Kaliszu. Krośniewicka Kolej Dojazdowa wykorzystywana była jako linia pasażerska dla dojeżdżających do pracy, a w sezonie letnim organizowała przejazdy turystyczne na kilku trasach: Krośniewice – Ostrowy – Krośniewice, 18 km; Krośniewice – Dąbrowice – Krośniewice, 18 km; Krośniewice – Uroczysko „Kanada” – Krośniewice, 30 km. Można zatem było skorzystać z przejazdu wg rozkładu jazdy lub zarezerwować pociąg specjalny. Dodatkowe atrakcje to m.in. zwiedzanie skansenu kolejowego, piknik na leśnej polanie z ogniskiem i pieczeniem kiełbasek lub pieczonym prosiakiem, zabawa przy muzyce ludowej czy wyścigi drezyn z napędem ręcznym. Na życzenie trasę przejazdu składu specjalnego można było ustalić dowolnie, w miarę dostępności torów (niestety brakuje ich na kilku odcinkach).

Dzisiaj teren należący do Krośniewickich Kolei Dojazdowych jest strefą dysfunkcyjną. Niszczą budynki oraz składy kolejowe. Coraz częściej mają miejsce kradzieże elementów stalowych.

Teren – choć - prawidłowo zabezpieczony jest odwiedzany przez grupy młodzieży oraz wandalii.

Ze względu na likwidację przejazdów kolejki wąskotorowej, dewastacji ulegają obiekty służące obsłudze linii, a zwłaszcza techniczne zaplecze zlokalizowane w centrum Krośniewic: dworzec, parowozownia, warsztaty oraz szereg budynków technicznych i mieszkalnych, wybudowanych dla pracowników kolei. Obecnie w kilku budynkach technicznych znajdują się składy i magazyny, natomiast obiekty mieszkalne są nadal zamieszkane, ale pilnie wymagają remontu.

Mając na uwadze ochronę obiektów kolejnictwa jako dóbr narodowych, propagowanie piękna kolei wąskotorowych, upowszechnianie różnych form rekreacji i turystyki kolejowej, podnoszenie atrakcyjności turystyczno-krajoznawczej i promocji regionu oraz gmin znajdujących się na trasie kolejki w dniu 9 września 2008r. podpisany został list intencyjny dotyczący współpracy przy Krośniewickiej Kolejce Dojazdowej. Kontrasygnujący – Marszałek Województwa Łódzkiego Włodzimierz Fisiak, Członek Zarządu Województwa Łódzkiego Elżbieta Hibner, Wicewojewoda Łódzki Krystyna Ozga oraz Wójtowie i Burmistrzowie Gmin, przez które przebiega kolej oraz Prezes Stowarzyszenia Krośniewicko – Ozorkowskiej Kolei Wąskotorowej – zadeklarowali rozpocząć współpracę w celu prowadzenia wspólnej działalności w przedmiocie Krośniewickiej Kolei Dojazdowej, w szczególności jej południowego odcinka, czyli szlaku kolejowego i jego infrastruktury na całej linii Krośniewice – Ozorków.

Niestety współpraca ta nie doszła do skutku. Powstała koncepcja wstępna rewitalizacji terenu o powierzchni 8,5 ha w centrum Miasta Krośniewic z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury

kolejowej. Koncepcja obejmuje m.in. stworzenie: terenu usługowo – handlowego, terenu przeznaczonego na targowisko owocowo – warzywne, terenu hotelowo – usługowego, handlu (np. market sieciowy), terenu przeznaczonego na cele muzealne, dworca z funkcją wystawienniczą oraz torowiska (części przeznaczonej na ekspozycję zabytkowych składów pociągowych).

Widok z góry

Koncepcja wstępna rewitalizacji terenu o powierzchni 8,5 ha w centrum Miasta Krośniewic z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury kolejowej, www.krosniewice.pl

W Krośniewicach regularnie organizowane są imprezy takie jak:

- coroczny festyn patriotyczny pod nazwą „Czerwone maki” organizowany w najbliższą sobotę terminu 18 maja, służący popularyzowaniu osoby gen. Władysława Andersa
- Ogólnopolskie Święto Kolekcjonerów - od 2002 r. jest corocznie organizowane w pierwszą sobotę i niedzielę czerwca w budynkach muzeum i na terenie Krośniewic. W pierwszym dniu święta ma miejsce uroczystość wręczenia Honorowej Nagrody Hetmana Kolekcjonerów Polskich Jerzego Dunin-Borkowskiego, otwierana jest wystawa z cyklu „Współcześni kolekcjonerzy polscy”, odbywa się Aukcja antykwaryczna „Kolekcjonerzy Swojemu Hetmanowi”. Dochód z aukcji jest przeznaczany na organizowanie przy muzeum - Centrum Kolekcjonerstwa Polskiego, imprezę kończy spotkanie kolekcjonerskie. W tej części imprezy uczestniczą władze polskiego ruchu kolekcjonerskiego i innych ogólnopolskich stowarzyszeń specjalistycznych, przedstawiciele klubów kolekcjonerskich, laureaci Honorowej Nagrody i goście honorowi. W drugim dniu święta, na placu przed muzeum, organizowane są Targi kolekcjonerskie „Na skrzyżowaniu”, z udziałem kolekcjonerów-wystawców z terenu całej Polski oraz inne imprezy towarzyszące.

2.1.5. Podział administracyjny miasta – funkcje miasta

„Pod kątem zainwestowania terenu, najsilniej zagospodarowane jest miasto Krośniewice. Jako lokalny ośrodek miejsko- gminny i siedziba władz gminy, miasto Krośniewice pełni funkcję obsługi i zaspokajania potrzeb mieszkańców całej gminy. W mieście skoncentrowane są usługi z zakresu administracji, oświaty, kultury, zdrowia i sportu. Tu znajduje się urząd miejski, komisariat policji, ośrodki zdrowia, placówka pocztowa i placówki bankowe, biblioteka publiczna, placówki oświaty: przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum, liceum ogólnokształcące, również hala sportowa przy liceum ogólnokształcącym i stadion miejski.

Struktura funkcjonalno- przestrzenna Krośniewic opiera się na dwóch drogach krajowych przecinających obszar gminy na cztery części oraz obwodnicy, która wydziela z tej przestrzeni miasto. Układ przestrzenny samego miasta oparty został na skrzyżowaniu tychże dróg, a dziś, po wybudowaniu obwodnicy zamyka się w jej wnętrzu. W strukturze miasta wyróżnia się Plac Wolności, jako główna przestrzeń publiczna miasta. Położony przy skrzyżowaniu głównych ulic miasta, skupia życie jego mieszkańców. Przy Placu Wolności znajduje się Muzeum im. Jerzego Dunin – Borkowskiego oraz kościół parafii rzymskokatolickiej p. w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny. (...) Miasto jest również lepiej wyposażone od obszaru wiejskiego w usługi komercyjne, które skupiają się w jego centrum, przy Placu Wolności oraz przy głównych ulicach: Poznańskiej, Kutnowskiej, Łęczyckiej i Toruńskiej. Między ul. Poznańską a Targową znajduje się targowisko miejskie. Wokół Placu Wolności i głównych ulic zlokalizowane są usługi komercyjne w postaci lokali usługowych w parterach budynków mieszkalnych. W pozostałej części miasta usługi usytuowane są w obiektach wolnostojących, które również kumulują się w centralnej części miasta: przy ul. Poznańskiej, Kolejowej, Toruńskiej, na terenie osiedla mieszkaniowego spółdzielni „Przyszłość”. Dużo gorzej w usługi komercyjne wyposażona jest południowa część miasta, a zwłaszcza osiedla domów jednorodzinnych. Charakterystycznym miejscem w strukturze miasta, zajmującym znaczny obszar jest zespół dworsko-parkowy rodziny Rembielińskich. Znajduje się on w północno- wschodniej części miasta, przy ul. Toruńskiej. Obok Placu Wolności, cmentarza i ogrodów działkowych jest on jedynym zielonym terenem w mieście.

Zabudowa mieszkaniowa w mieście ma zróżnicowaną formę. Znajduje się tu zarówno zabudowa o charakterze śródmiejskim jak i podmiejskim. W centrum miasta dominują budynki wielorodzinne. Mają one zarówno formę wolno stojących bloków, jak i kamienic usytuowanych tuż przy ulicach, tworzących pierzeje. Trzy ściany Placu Wolności tworzą szereg przeważnie jedno lub dwupiętrowych kamienic, z lokalami usługowymi w parterach. Podobną formę ma zabudowa po południowej stronie ulicy Kutnowskiej oraz Targowej, gdzie również wytworzyła się pełna pierzeja. Mniej jednolita jest natomiast zabudowa zlokalizowana wzdłuż ul. Poznańskiej, Toruńskiej i Kolejowej gdzie budynki wielorodzinne mają zarówno formę kamienic jak i bloków, a między nimi znajdują się obiekty usługowe. Wyraźnie w przestrzeni miasta zaznaczają się dwa osiedla budynków wielorodzinnych z tzw. wielkiej płyty. Oba zlokalizowane w północnej części miasta. Jedno między ul. Kolejową, Toruńską i Parkową, drugie położone przy ul. Toruńskiej między trasą kolejki wąskotorowej a obwodnicą miasta. Zabudowa jednorodzinna skupiona jest w południowej części

miasta, gdzie tworzy trzy osiedla: przy ul. Wł. Sikorskiego, przy ul. Ogrodowej oraz największe w kwartale między doliną rzeki Miłonki, ul. Łęczycką, Prusa i wschodnią granicą miasta. Budynki jednorodzinne mają zwykle dwie kondygnacje, przy czym druga jest poddaszem.

Tereny przemysłowe na terenie miasta zlokalizowane są na jego obrzeżach, na północy między ulicami Kolejową i Parkową, na wschodzie przy ul. Paderewskiego, na południu przy ul. Łęczyckiej oraz bliżej centrum przy ul. Targowej, w sąsiedztwie cmentarza. W granicach miasta znajdują się dwie stacje paliw (przy ul. Poznańskiej i Płockiej) i stacja auto-gazu (przy ul. Poznańskiej).⁶

2.1.6. Analiza tkanki mieszkaniowej miasta

W 2012 roku w Mieście było 1639 mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych łącznie. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania stopniowo wzrasta i w 2012 roku osiągnęła 58,8 m², przy czym na 1 osobę przypadało średnio 20,9 m². W porównaniu do sytuacji w gminie, powiecie oraz w całym województwie łódzkim, statystyka dla Miasta jest niska. Zasoby mieszkaniowe są niewystarczające.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
woj. łódzkie	65,0	65,3	65,5	65,9	66,1	67,3	67,6	67,8
powiat kutnowski	62,8	62,9	63,1	63,3	63,4	64,6	64,7	64,9
gmina Krośniewice	63,3	63,4	63,5	63,7	63,8	66,0	66,1	66,2
miasto Krośniewice	56,2	56,4	56,4	56,6	56,7	58,3	58,6	58,8

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
woj. łódzkie	23,9	24,2	24,5	24,9	25,2	25,8	26,2	26,5
powiat kutnowski	22,1	22,4	22,7	23,0	23,3	23,1	23,5	23,8
gmina Krośniewice	22,4	22,5	22,8	23,1	23,3	21,2	21,4	21,5
miasto Krośniewice	21,6	21,9	21,9	22,2	22,5	20,5	20,8	20,9

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

We wskazanym czasie, w wodociąg wyposażonych było 1610 mieszkań (98,2%), w ustęp splukiwany 1562 mieszkania (95,3%), w łazienkę 1505 mieszkań (91,8%), do sieci centralnego ogrzewania podłączonych było 1375 mieszkań (83,9%), natomiast w gaz z sieci było wyposażone 1 mieszkanie. Na przestrzeni 11 lat liczba mieszkań wyposażonych w poszczególne instalacje techniczno-sanitarne nie wzrosła znacznie, jednak Miasto jest dobrze rozwinięte pod tym względem.

⁶ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krośniewice, Biuro Rozwoju Przestrzennego w Łodzi, Łódź, czerwiec 2012

Zasoby mieszkaniowe Miasta Krośniewice

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mieszkania ⁷ (szt.)	1795	1798	1797	1802	1804	1804	1808	1811	1621	1640	1639
Mieszkania wyposażone w urządzenia techniczno-sanitarne (szt.):											
wodociąg	1715	1717	1717	1722	1724	1724	1728	1731	1594	1611	1610
ustęp splukiwany	1543	1547	1547	1552	1555	1555	1559	1562	1545	1559	1562
łazienka	1495	1499	1499	1504	1506	1506	1510	1513	1487	1501	1505
centralne ogrzewanie	1364	1370	1370	1375	1378	1378	1382	1385	1360	1372	1375
gaz z sieci	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Zabudowa mieszkaniowa w mieście ma zróżnicowaną formę. Znajduje się tu zarówno zabudowa o charakterze śródmiejskim jak i podmiejskim. W centrum miasta dominują budynki wielorodzinne. Mają one zarówno formę wolno stojących bloków, jak i kamienic usytuowanych tuż przy ulicach, tworzących pierzeje. Trzy ściany Placu Wolności tworzą szereg przeważnie jedno lub dwupiętrowych kamienic, z lokalami usługowymi w parterach. Podobną formę ma zabudowa po południowej stronie ulicy Kutnowskiej oraz Targowej, gdzie również wytworzyła się pełna pierzeja. Mniej jednolita jest natomiast zabudowa zlokalizowana wzdłuż ul. Poznańskiej, Toruńskiej i Kolejowej gdzie budynki wielorodzinne mają zarówno formę kamienic jak i bloków, a między nimi znajdują się obiekty usługowe. Wyraźnie w przestrzeni miasta zaznaczają się dwa osiedla budynków wielorodzinnych z tzw. wielkiej płyty. Oba zlokalizowane w północnej części miasta. Jedno między ul. Kolejową, Toruńską i Parkową, drugie położone przy ul. Toruńskiej między trasą kolejki wąskotorowej a obwodnicą miasta. Zabudowa jednorodzinna skupiona jest w południowej części miasta, gdzie tworzy trzy osiedla: przy ul. Wł. Sikorskiego, przy ul. Ogrodowej oraz największe w kwartale między doliną rzeki Miłonki, ul. Łęczycką, Prusa i wschodnią granicą miasta. Budynki jednorodzinne mają zwykle dwie kondygnacje, przy czym druga jest poddaszem.

Kamienice oraz ich podwórka są w większości zaniedbane, budynki wymagają remontu, a podwórza uporządkowania oraz przebudowy lub budowy komórek. Kamienice tworzą niezwykle kontrast z odnowionymi blokami oraz znajdującymi się przy nich zadbanymi uliczkami i trawnikami. Jeszcze większy kontrast widoczny jest, gdy porównuje się je z nowymi zabudowaniami w postaci domów jednorodzinnych. Dodatkowo budynki charakteryzują się niską efektywnością energetyczną, występują w nich okna starego typu, które najczęściej są nieszczelne; stan murów także nie jest dobry. Wpływ na efektywność energetyczną mają również źródła ciepła używane przez mieszkańców.

2.1.7. Zasoby infrastruktury technicznej miasta

Infrastrukturą techniczną nazywamy zbiór różnego rodzaju urządzeń i obiektów o charakterze publicznym, niezbędnych do poprawnego funkcjonowania gospodarki narodowej oraz społeczeństwa

⁷ Od 2009 roku zamieszkane i niezamieszkane

na określonym terytorium.⁸ Stan i poziom nowoczesności infrastruktury warunkują zatem możliwości rozwoju danego obszaru oraz poziom życia społeczeństwa zamieszkującego go. W ramach infrastruktury technicznej wyróżnia się infrastrukturę: transportu, energetyczną, wodnokanalizacyjną, związaną z gospodarką odpadami oraz infrastrukturę łączności.

∴ Infrastruktura transportu

Infrastrukturę transportu stanowią drogi krajowe, droga wojewódzka, droga powiatowa, drogi gminne oraz drogi wewnętrzne, czy dojazdowe.

Drogi krajowe nr 91 i 92 tworzą obwodnicę miasta i biegną po jego północnej i zachodniej stronie. W ciągu obwodnicy utworzono cztery węzły komunikacyjne, dwa umożliwiające zjazd do miasta. Na jednym z węzłów – po wschodniej części Miasta - ma początek droga wojewódzka nr 581 do Gostynina, a dalej w kierunku Płocka. W mieście ma również początek droga powiatowa w kierunku miejscowości Dąbrowice (na północny – zachód od Miasta). Z pozostałymi sąsiednimi miejscowościami Miasto połączone jest przez drogi gminne. W odległości około 40 km od miasta (w miejscowości Emilia, położonej przy drodze krajowej nr 1) znajduje się wjazd na autostradę A2 docelowo łączącą zachodnią i wschodnią granicę kraju.

Połączenia komunikacyjne na obszarze Miasta tworzą dobrze rozplanowaną sieć dróg, niestety bardzo odczuwalny jest zły stan dróg gminnych, lub ich brak w niektórych miejscach, na co wskazują sami mieszkańcy. Brakuje również drogi dojazdowej do strefy przemysłowej, co znacznie ogranicza wykorzystanie terenów przemysłowych. Na terenie miasta dostrzegalna jest zła jakość systemu dróg oraz brak infrastruktury im towarzyszącej, takiej jak np. sieć sanitarna, czy deszczowa. Wszystkie te niedogodności sprawiają, że życie mieszkańców Gminy oraz Miasta jest często utrudnione, a w niektórych przypadkach nie spełnia już niestety średnich standardów dla tego obszaru. Opisane ubytki w infrastrukturze mają również znaczny wpływ na rozwój gospodarczy regionu.

Miasto z powstałym obecnie układem drogowym, a w szczególności z poprowadzoną na jego obrzeżach obwodnicą znajduje się obecnie w bardzo dobrej sytuacji. Obwodnica zmniejszyła hałas w mieście, stłumiła ruch drogowy, zwiększyła bezpieczeństwo oraz podniosła komfort życia jego mieszkańców, a jednocześnie umożliwiła szybki dojazd do Miasta. Aby w pełni wykorzystać powstały układ potrzebna jest sieć dróg o wysokim standardzie, dających połączenie z punktami strategicznymi, a także komunikującymi ze sobą kwartały Miasta, tworząc jednolitą przestrzeń.

Na obszarze Miasta Krośniewice istnieją również ścieżki rowerowe, które regulują ruch drogowy i zwiększają bezpieczeństwo wszystkich jego użytkowników.

⁸ „Znaczenie infrastruktury komunalnej dla rozwoju lokalnego i regionalnego – przykład województwa łódzkiego” Katedra Zagospodarowania Środowiska i Polityki Przestrzennej, Uniwersytet Łódzki, dr Bartosz Bartosiewicz – prezentacja, www.rpo.lodzkie.pl

Na obszarze Gminy „duże znaczenie dla powiązań międzyregionalnych ma prowadząca w kierunku wschód - zachód magistrala kolejowa relacji Poznań – Kutno – Warszawa. Dwa przystanki kolejowe (Krzewie i Nowe Kutnowskie) znajdujące się w granicach gminy umożliwiają podróż m. in. do Kutna, gdzie znajduje się dworzec kolejowy oraz dworzec komunikacji autobusowej międzymiastowej. W północno-wschodniej części gminy przebiega linia kolejowa relacji Włocławek – Kutno – Łódź. Przez teren gminy przebiega również kolejka wąskotorowa, która stanowi fragment Kujawskich Kolei Dojazdowych, prowadzących przez trzy województwa i dwadzieścia gmin, posiadających łącznie prawie 160 kilometrów torów. Kolejka obecnie jest nieczynna (...).

Ponadto Krośniewice posiadają sieć połączeń komunikacyjnych realizowanych przez PKS i prywatnych przewoźników, głównie w kierunku Kutna, Włocławka, Płocka, Łodzi i Konina oraz na liniach dalekobieżnych.”⁹

∴ Infrastruktura energetyczna

Dostawcą energii elektrycznej jest ENERGA – OPERATOR S.A. oddział w Płocku. W skład systemu energetycznego wchodzi napowietrzne linie średniego napięcia 15 kV, stacje transformatorowo rozdzielcze 15 kV/0,4 kV i zasilane z tych stacji rozdzielcze linie niskiego napięcia. Stan techniczny urządzeń systemu sieci dystrybucyjnej jest zadowalający. Awaryjność sieci jest niewielka. Miasto wraz z Gminą zelektryfikowane są całkowicie.

Na obszarze miasta i gminy nie istnieje zorganizowana gospodarka energią ciepłą. Zaopatrzenie w ciepło realizowane jest z lokalnych źródeł ciepła opalanych głównie olejem opałowym i węglem. Z lokalnych kotłowni korzystają odbiorcy w zabudowie wielorodzinnej, obiekty użyteczności publicznej oraz obiekty przedsiębiorstw przemysłowych. Z indywidualnych źródeł ciepła wbudowanych u poszczególnych odbiorców (ogrzewanie piecowe) korzysta przede wszystkim budownictwo jednorodzinne na terenie miasta i gminy.

Na terenie miasta są eksploatowane kotłownie grzewcze wytwarzające ciepło na potrzeby ogrzewania, ciepłej wody użytkowej bądź dla celów technologicznych.

W chwili obecnej w znacznym stopniu dla celów socjalno- bytowych wykorzystywany jest gaz płynny z butli bądź zbiorników nadziemnych (propan-butan). Sieć dystrybucyjna tego gazu jest dobrze rozwinięta. Brak podłączenia sieci gazowej niesie za sobą szereg niebezpieczeństw, a także czyni Miasto i Gminę mniej atrakcyjnymi. Mieszkańcy dla celów komunalnych wykorzystują zatem albo gaz bezprzewodowy, albo piece węglowe. Takie rozwiązania sprzyjają zanieczyszczeniu środowiska naturalnego, zwiększają ryzyko zanieczyszczenia oraz pożarów wywołanych wypadającą iskrą. Brak gazyfikacji wiąże się również z utrudnieniami w życiu codziennym spowodowanymi np. brakiem dostępności paliwa, czy koniecznością jego magazynowania (w przypadku węgla).

⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krośniewice, Biuro Rozwoju Przestrzennego w Łodzi, Łódź, czerwiec 2012

Na mocy podpisanego w dniu 1 lutego 2012 r. porozumienia o współpracy Gmin Krośniewice i Spółki DUON Dystrybucja SA celem zaopatrzenia mieszkańców i lokalnych firm w gaz ziemny Gmina wraz z dystrybutorem gazu ziemnego – realizując kolejny etap przedsięwzięcia DUON Dystrybucja SA podjęła inicjatywę przeprowadzenia ankiety w zakresie zainteresowania przyłączeniem się do planowanej sieci gazowej. Wcześniej na spotkaniu 10.10.2010 r., w którym uczestniczyły także gmina Dąbrowice i Nowe Ostrowy, omówione zostały plany budowy instalacji LNG (*ang. Liquefied Natural Gas*) – paliwo – gaz ziemny w postaci ciekłej o temp. poniżej -162 °C), jako rozwiązania pomostowego, oraz docelowych planów budowy gazociągu dystrybucyjnego z punktu włączenia do Krajowego Systemu Przesyłowego w okolicy Kutna.

Omówiono i określono:

- plany gazyfikacji gminy;
- ustalono tekst porozumienia wstępnego dotyczącego przystąpienia grupy kapitałowej do koncepcji gazyfikacji;
- w roku 2012 grupa kapitałowa określiła założenia techniczne, koszty inwestycyjne oraz zasadność realizacji projektu gazyfikacji.

Dalsze rozmowy, analizy, oceny i wstępne uzgodnienia zajęły większość 2013 roku. W kwietniu 2014 roku przeprowadzono ankietyzację oraz spotkanie informacyjno-organizacyjne dla zainteresowanych mieszkańców.

Spółka DUON Dystrybucja SA należąca do Grupy DUON SA jest Partnerem działającym na terenie całego kraju. Partner wybudował w Krośniewicach stację regazyfikacji LNG na potrzeby lokalnych dwóch dużych odbiorców takich jak Lieber Sp. z o.o. oraz Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska Proszkownia Mleka.

W zakresie Odnawialnych Źródeł Energii - zbudowano kompleksową kotłownią na biomasę wraz z instalacją solarną dla budynków użyteczności publicznej – szkół i hali sportowej przy ul. Łęczyckiej 19A. Kotłownia produkuje ciepło dla potrzeb centralnego ogrzewania i produkcji ciepłej wody użytkowej dla potrzeb funkcjonowania w/w budynków.

Zainstalowano również kolektory słoneczne próżniowo- rurowe na budynkach prywatnych w celu przygotowania ciepłej wody użytkowej w ciągu całego roku. Niezbędne stają się również prace związane z termomodernizacją budynków, w celu ochrony środowiska oraz zmniejszenia kosztów ich utrzymania.

∴ Infrastruktura wodnokanalizacyjna

W 2012 roku w Mieście Krośniewice funkcjonowało 17,4 km sieci wodociągowej (na terenie Gminy 143,5 km) oraz 13,6 km sieci kanalizacyjnej (na terenie Gminy 17 km). W 2012 roku z wodociągów korzystało 96,5% osób, a z kanalizacji 79,7% osób. Poniżej przedstawiono podstawowe dane dotyczące wodociągów i kanalizacji.

Wodociągi i kanalizacja w 2012 roku¹⁰

Jednostka terytorialna	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych		Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną w dam ³
	Wodociąg -gowa	Kanaliza -cyjna ¹¹	Wodociąg -gowe	Kanaliza -cyjne	w dam ³	na 1 mieszkańca w m ³	
Gm. Krośniewice	143,5	17,0	1571	549	277,3	31,3	197
w tym M. Krośniewice	17,4	13,6	607	528	190,8	41,5	191

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Sieć wodociągowa zasilana jest z dwóch niezależnie pracujących ujęć wody: w Krośniewicach (na terenie parku miejskiego) oraz we wsi Nowe. Każde z ujęć posiada własną stację uzdatniania wody. Stan techniczny sieci wodociągowej jest dobry. Jak zapisano w Studium Uwarunkowań i Kierunków Rozwoju Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krośniewice „Podsumowując system wodociągowy w gminie jest dobrze rozbudowany i zasilany z dwóch niezależnych od siebie źródeł. Rezerwy wody w źródłach pozwalają na rozbudowę systemu oraz sprzedaż wody do gmin sąsiednich. Stacje wodociągowe w Krośniewicach i Nowem wyprodukowały w 2010 roku łącznie 312,5 tys. m³ wody i stanowiło to mniej niż 40% wykorzystania zasobów udostępnionych do eksploatacji. Średnie roczne zużycie wody wodociągowej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiło 34,8 m³. Ważnym problemem gospodarki komunalnej będzie utrzymanie standardów jakościowych. Dla polepszenia jakości i dystrybucji wody konieczna jest, ujęta w ramach Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Gminy, modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Krośniewicach (Stacja Uzdatniania Wody w Nowem została już poddana przebudowie).

Oczyszczalnie ścieków funkcjonują we wsiach: Pawlikowice, Głogowa, Godzięby, Morawce i Głaznów. Na terenie miasta funkcjonuje rozdzielczy system kanalizacji (sanitarna i deszczowa). W 2012 roku długość czynnej sieci kanalizacyjnej w Mieście wynosiła 13,6 km (w gminie 17 km), w tym czasie na obszarze Miasta korzystało z niej 3 667 osób (w Gminie 3 752 osoby). Miasto Krośniewice posiada częściowo kanalizację sanitarną, która doprowadza ścieki do oczyszczalni mechaniczno-biologicznej we wsi Pawlikowice.

Dla prawidłowego funkcjonowania Gminy oraz Miasta Krośniewice niezbędne są prace związane z uporządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej na ich obszarze, w tym m.in. wymianę żeliwnej sieci

¹⁰ „Informacje o długości sieci wodociągowej (...) dotyczą przewodów ulicznych (tzw. sieci rozdzielczej) bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę (...). Dane o długości sieci kanalizacyjnej, oprócz przewodów ulicznych uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych. Przez połączenia (przyłącza) wodociągowe, kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) (...) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.” „Województwo Łódzkie 2013 - podregiony, powiaty, gminy”, Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź 2013

¹¹ Łącznie z kolektorami

wodociągowej, budową kolejnych przydomowych oczyszczalni ścieków, budową kanalizacji sanitarnej, czy też przebudową kanalizacji ogólnospławnej oraz stacji uzdatniania wody.

∴ Infrastruktura związana z gospodarką odpadami

Od 1 lipca 2013 roku zaczęły obowiązywać nowe zasady gospodarki odpadami komunalnymi. Zgodnie z nowymi regulacjami prawnymi wywozem odpadów i ich prawidłowym zagospodarowaniem zajmuje się gmina. Mieszkańcy nie muszą zawierać indywidualnych umów z firmą wywożącą odpady. Za odbiór odpadów komunalnych właściciele nieruchomości uiszczają do Urzędu Miejskiego opłatę, ustaloną przez Radę Miejską. Odpady od mieszkańców odbierają wyłonieni w drodze przetargu przedsiębiorcy wpisani do gminnego rejestru. Odbiorem i zagospodarowaniem stałych odpadów komunalnych z terenu Gminy Krośniewice zajmuje się Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Krośniewicach.

Odpady są odbierane z nieruchomości zgodnie z przyjętym harmonogramem.

Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Krośniewice, do najważniejszych obowiązków właścicieli nieruchomości należą:

- 1) wyposażenie każdej nieruchomości w urządzenia (pojemniki) służące do gromadzenia stałych odpadów komunalnych,
- 2) utrzymanie w należytym stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym urządzeń służących do zbierania odpadów,
- 3) zbieranie odpadów zgodnie z obowiązującym Regulaminem,
- 4) w dniu odbioru odpadów wystawienie pojemników i worków przed bramę nieruchomości w takim miejscu, które uniemożliwia przypadkowe ich uszkodzenie (rozerwanie przez osoby lub zwierzęta).

Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) znajdują się w miejscowości Franki (teren składowiska odpadów) oraz w Krośniewicach przy ul. Paderewskiego 3 (teren MZGKiM).

Do w/w punktów można dostarczać następujące odpady:

- ✓ zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- ✓ meble i odpady wielkogabarytowe,
- ✓ worki po nawozach, folie po kiszonkach, zużyte opony, chemikalia pochodzące z gospodarstw domowych oprócz niebezpiecznych,
- ✓ zużyte baterie i akumulatory,
- ✓ tekstylia i odzież,
- ✓ odpady ulegające biodegradacji i odpady zielone.

Wywozem oraz unieszkodliwianiem poprzez składowanie na składowisku nieczystości stałych odpadów z obszaru Gminy i Miasta Krośniewice zajmuje się Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. powstały w 2007 roku. ZUK eksploatuje również składowisko odpadów komunalnych na terenie Gminy w miejscowości Franki. Jest to obiekt nowoczesny i bezpieczny dla środowiska, spełniający wymogi BAT (Best Available Technique – Najlepsze Dostępne Techniki) i utrzymywany na najwyższym

poziomie technicznym. Na terenie prowadzony jest ciągły monitoring zgodnie z obowiązującymi przepisami ochrony środowiska. Teren składowiska jest ogrodzony i dozorowany przez całą dobę. W 2011 roku przy udziale środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, wybudowano tam kolejną kwaterę na odpady – zrealizowano zadanie pn. „Rozbudowa składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne o kwaterę Nr IV w m. Franki, Gm. Krośniewice”.

Jednym z elementów działalności składowiska jest zagospodarowanie biogazu jako produktu rozkładu odpadów komunalnych. Na terenie składowiska wybudowano studnie odgazowujące służące do odbioru biogazu. Studnie połączone są ze sobą rurociągami zbierającymi i kolektorem znajdującym się w stacji zbiorczej gazu. Ze stacji zbiorczej gaz jest przesyłany do stacji dmuchaw, gdzie odpowiednio sprężony podawany jest do agregatu prądotwórczego (jako paliwo do silników spalinowych). Biogaz zasila agregat prądotwórczy o mocy 750 kW wytwarzający energię elektryczną o napięciu 0,4 kV. Poprzez stację transformatorową energia elektryczna sprzedawana jest do sieci elektroenergetycznej. Składowisko jest w dobrym stanie. Po zakończeniu jego funkcjonowania zostanie poddane rekultywacji.

∴ Infrastruktura łączności

Przez obszar gminy wzdłuż dróg krajowych nr 91 i nr 92 Poznań - Warszawa i Gdańsk – Katowice przeprowadzone są kable telekomunikacji międzymiastowej będące w eksploatacji Centrum Radiokomunikacji w Warszawie. Obsługa telekomunikacyjna przewodowa na terenie gminy w tym na obszarze Miasta Krośniewice jest realizowana za pośrednictwem linii napowietrznych. Na terenie miasta kable telekomunikacyjne są ułożone bądź w kanalizacji telekomunikacyjnej bądź doziemnie. Na terenie gminy głównym operatorem sieci telekomunikacyjnej jest Telekomunikacja Polska S.A.

Mieszkańcy korzystają również z komunikacji bezprzewodowej.

Na obszarze Miasta, na Placu Wolności funkcjonuje Hot-Spot, czyli punkt w którym wszyscy chętni mogą korzystać z bezprzewodowego Internetu.

2.1.8. Strefa ochrony konserwatorskiej

Jak czytamy w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Krośniewice: „(...) ochronie konserwatorskiej powinny podlegać tereny, na których zachowały się zespoły przestrzenne wpisane do rejestru zabytków. Celem wyznaczenia wspomnianych stref ochrony konserwatorskiej jest zachowanie historycznego charakteru tych terenów oraz zapewnienie im ochrony i rewitalizacji.”

Na terenie miasta Krośniewice znajdują się następujące zabytki wpisane do rejestru zabytków:

- ✓ dawny zajazd z wozownią, obecnie Muzeum im. Jerzego Dunin-Borkowskiego (wpisane do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 346/261 z dnia 11 lipca 1967 r.);
- ✓ kościół z dzwonnica i murem cmentarnym (wpisane do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 471 z dnia 14 listopada 1978 r.);

- ✓ dom ul. Kutnowska nr 2 (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 384/300 z dn 31.V.1967r.);
- ✓ zespół pałacowo- parkowy (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji: pałac nr 409/318 z dnia 11 lipca 1976 r., park nr 410/319 z dnia 11 lipca 1976 r.);
- ✓ kordegarda i oranżeria (wpisane do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 472 z dnia 14.11.1978r.);
- ✓ układ przestrzenny kolejki wąskotorowej relacji Krośniewice - Daszyna - Łęczycza (wpisany do rejestru zabytków na mocy decyzji nr 661 z dnia 28 grudnia 1998 r.).

Poza w/w obiektami zabytkowymi w obszarze miasta znajdują się również tereny i obiekty ujęte w ewidencji konserwatorskiej:

- ✓ budynki mieszkalne przy ul. Toruńskiej nr 10 i nr 12 oraz przy Pl. Wolności nr 8, 10, 13, 18, 21;
- ✓ młyn - ul. Poznańska nr 7/9;
- ✓ Błonie - cmentarz żydowski;
- ✓ cmentarze: przykościelny, rzymsko - katolicki.

Zgodnie z Uchwałą nr 68/XII/03 Rady Miejskiej w Krośniewicach z dnia 27 sierpnia 2003 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Krośniewice §5. 2 „Wszelka działalność w obiektach zabytkowych oraz w ich otoczeniu, w tym zmiany własności i przeznaczenia obiektu powinny być poprzedzone uzyskaniem indywidualnych wytycznych konserwatorskich i uzyskać zgodę właściwego konserwatora zabytków.

§5. 3 „Bez zezwolenia właściwego konserwatora zabytków nie wolno zabytków przerabiać, odnawiać, odbudowywać, zdobić, uzupełniać, rozkopywać ani dokonywać żadnych innych zmian. Dotyczy to również robót mogących zeszpecić otoczenie zabytku lub widok na zabytek, a także robót, które mogą naruszać skomponowany lub ustalony tradycją układ terenu.”

2.1.9. Infrastruktura społeczna

∴ Edukacja

W Krośniewicach funkcjonuje jedno przedszkole, począwszy od 2008 roku nie jest ono przystosowane do liczby dzieci do niego uczęszczających – ilość miejsc jest mniejsza od liczby dzieci. W szkole podstawowej od 2002 roku maleje liczba uczniów, co wynika ze zmniejszającej się liczby ludności, w tym w wieku przedprodukcyjnym. Analogiczna sytuacja kształtuje się w gimnazjum. W liceum ogólnokształcącym liczba uczniów wzrastała do 2005 roku i od tego czasu maleje.

Placówki edukacyjne w Mieście Krośniewice

	jedn. miary	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
przedszkola bez specjalnych	ob.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	dzieci	124	125	121	110	102	111	122	128	137	153	150
	miejsca	125	125	125	125	125	120	120	125	120	145	145

szkoły podstawowe ogółem	ob.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	uczniowie (osoba)	506	505	477	424	400	372	339	309	302	319	296
gimnazja ogółem	ob.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	uczniowie (osoba)	410	365	368	380	380	342	296	289	275	254	237
licea ogólnokształcące ponadgimnazjalne dla młodzieży bez specjalnych	ob.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	uczniowie (osoba)	66	135	187	197	161	156	134	123	107	88	80

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W 2012 roku w krośniewickiej szkole podstawowej na 1 komputer z dostępem do Internetu do użytku uczniów przypadało 9,87 osoby, a w gimnazjum 2,37 osoby. W obydwu placówkach wartości te maleją z roku na rok, jednak w czasach komputeryzacji, są one zbyt duże.

Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów

	jedn. miary	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	osoba	63,13	43,36	38,55	36,36	33,82	30,82	28,09	27,45	10,63	9,87
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	osoba	28,08	28,31	29,23	29,23	21,38	18,50	16,06	3,57	3,30	2,37

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Krośniewice mogą się poszczycić nowoczesnym budynkiem Gimnazjum. Gimnazjum powstało w 1999 roku. Inauguracja pierwszego roku szkolnego odbyła się w neorenesansowym pałacu Rodziny Rembelińskich, w którym to przez 11 lat mieściła się siedziba szkoły. W dniu 24 czerwca 2010 roku na wniosek Rady Pedagogicznej, Samorządu Uczniowskiego i Rady Rodziców szkole nadano imię Rodziny Rembelińskich, podkreślając w ten sposób wkład członków tej rodziny w rozwój miasta Krośniewice.

Wymiernym wynikiem realizacji projektu „Efektywna edukacja gwarantem rozwoju lokalnego rynku pracy – budowa i wyposażenie Gimnazjum Gminnego w Krośniewicach” było uroczyste otwarcie nowej siedziby Gimnazjum im. Rodziny Rembelińskich w Krośniewicach połączone z Wojewódzką Inauguracją Roku Szkolnego 2010/2011. Wydarzenie to miało miejsce w dniu 1 września 2010 roku. Od tej chwili gimnazjum wraz z liceum ogólnokształcącym i halą sportową tworzą uzupełniający się kompleks oświatowy, przy którym znajduje się teren także rekreacyjny dla młodzieży.

Budowa gimnazjum była możliwa dzięki wsparciu funduszy europejskich, projekt zrealizowano w ramach RPO WŁ OŚ Priorytetowa V: Infrastruktura społeczna Działanie V.3 Infrastruktura edukacyjna.

Niestety w Mieście nadal istnieją braki w wyposażeniu oraz stanie technicznym placówek oświaty. Brakuje m.in. boisk przy szkołach, sal gimnastycznych, na których dzieci i młodzież mogłyby

wzmacniać swoją kondycję fizyczną, a także rozwijać sportowe zainteresowania. Budynek Przedszkola także wymaga remontu.

∴ Oświata

System edukacji wspiera Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji oraz Muzeum im. Jerzego Dunin - Borkowskiego.

W skład Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji wchodzi:

- Biblioteka Publiczna,
- Ośrodek Kultury,
- Gminne Centrum Informacji,
- Stadion Miejski,
- hala sportowa,
- oraz świetlice wiejskie.

Statutowym zadaniem GCKSiR jest zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji; w zakresie kultury fizycznej, rekreacji i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych. GCKSiR wykonuje swoje statutowe zadania na bazie posiadanych obiektów takich jak: hala sportowa i stadion miejski. Biblioteka Publiczna wchodzi w skład Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji. Została wpisana do rejestru instytucji kultury w 2002r. Do jej podstawowych zadań należy prowadzenie działalności informacyjnej oraz pobudzanie zainteresowań czytelniczych. Biblioteka Publiczna w Krośniewicach posiada swoją filię w Nowem. Placówka biblioteki w Krośniewicach zajmuje powierzchnię 160 m². tutaj czytelnia internetowa z komputerami udostępnionymi dla czytelnika. Biblioteka posiada również zintegrowany elektroniczny system biblioteczny MAK+, który umożliwia przeszukiwanie katalogów i wyszukiwanie książek oraz rezerwowanie dostępnych pozycji.

W 2012 roku biblioteka wraz z oddziałem posiadała 2157 czytelników, ich księgozbiór opiewał na 33 494 woluminy, jeden czytelnik wypożyczył średnio 22,4 wolumina.

Organizatorem Muzeum im. Jerzego Dunin-Borkowskiego w Krośniewicach jest Starosta Kutnowski. Muzeum to mieści się w zabytkowym zajeździe ze stajnią i wozownią z początku XIX w. Zajazd ten jest jednym z pierwszych murowanych budynków w Krośniewicach. Muzeum powstało dzięki osobie Jerzego Dunin – Borkowskiego, który przekazał swoje zbiory na rzecz muzeum. Muzeum posiada w swych zbiorach obrazy i grafiki takich artystów jak M. Bacciarelli, S. Wyspiański, A. Grottger, L. Wyczółkowski, O. Poznańska. Można tu zobaczyć broń pochodząca z Dalekiego i Bliskiego Wschodu oraz Afryki, wyroby sztuki zdobniczej i użytkowej, monety polskie, greckie, rzymskie i europejskie oraz bogaty zbiór bibliofilski, który zawiera inkunabuły, starodruki i kolekcję ekslibrisów. Muzeum posiada wiele pamiątek po Generale W. Sikorskim, J. Piłsudskim, I. Paderewskim i Gen. W. Andersie. Zajazd był odwiedzany przez takich gości jak Napoleon, Chopin i Józef Poniatowski. W 2012 roku muzeum odwiedziło 3 236 osób.

∴ Sport i rekreacja

Hala sportowa w Krośniewicach jest obiektem o powierzchni użytkowej sali sportowej wynosi 1 248 m². Na hali zagrać można na czterech boiskach o wymiarach:

- piłka ręczna 40x20 m
- koszykówka 28x15 m
- tenis 23,97x10,97 m
- siatkówka 18x9 m

Ponadto do treningu halę można przedzielić przesuwными zasłonami na trzy części. Hala posiada tablicę wyświetlającą wyniki oraz trybuny rozsuwane na 200 miejsc. W celu organizacji imprez innych jak sportowe, w chwili obecnej, połowa powierzchni sali sportowej może być przykryta wykładziną. Zajęcia szkolne na hali mogą odbywać jednocześnie dwie grupy po 35 osób. W części gospodarczej hali znajdują się dwa oddzielne pomieszczenia szatni i przebieralni z natryskami dla zawodników oraz pomieszczenie do treningu w tenisa stołowego. Na piętrze znajduje się pomieszczenie siłowni wyposażone w dwa uniwersalne przyrządy do ćwiczeń oraz kilka dedykowanych do poszczególnych mięśni.

Stadion Miejski zajmuje powierzchnię 2,43 ha. Mieści się na nim obecnie płyta boiska do piłki nożnej, trybuny na 400 osób, budynek Ośrodka Kultury z pomieszczeniami dla klubu sportowego (magazyn sprzętu, dwie szatnie plus sanitariaty), pomieszczenie kasy przy bramie wjazdowej oraz budynek gospodarczy. Z uwagi na stan infrastruktury w 2007r. Gmina Krośniewice zleciła wykonanie dokumentacji projektowej na jego rozbudowę. Stworzono boisko wielofunkcyjne, tor BMX oraz Skate-park. Obiekty sportowe, poza swoim przeznaczeniem, wykorzystywane są również do organizowania imprez kulturalno-rozrywkowych np. koncertów, konkursów, festynów. Podstawowe kierunki rozwoju kultury, sportu i rekreacji w gminie to sukcesywne tworzenie świetlic oraz boisk sportowych na terenach wiejskich w celu zwiększenia aktywności lokalnego społeczeństwa. Wyposażone odpowiednio świetlice wiejskie stwarzają możliwości edukacyjne, dzięki komputerom z dostępem do Internetu, a jednocześnie dają możliwość kultywowania tradycji regionalnych, stanowiąc miejsce spotkań mieszkańców.

Organizowanie boisk sportowych na terenach sołectw przyczynia się do krzewienia kultury fizycznej, szczególnie wśród młodzieży. Powstają młodzieżowe drużyny piłki nożnej, które rywalizują ze sobą rozgrywając turnieje Ligi Dzikich Drużyn.

Rekreacja, to festyny, zabawy ludowe ale i rajdy rowerowe. Planowane jest również wydanie gminnego przewodnika turystycznego z wytyczoną trasą rowerową.

∴ Ochrona zdrowia

Opiekę zdrowotną na terenie gminy zapewniają:

- trzy niepubliczne przychodnie w Krośniewicach:

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ZDROWIE”, 99-340 Krośniewice, ul. Kolejowa 23.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ELMED”, 99-340 Krośniewice, ul. Kolejowa 23.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICAL”, 99-340 Krośniewice, ul. Poznańska 18/20.

- Podstacja Pogotowia Ratunkowego w Kutnie

- Szpital Rejonowy w Kutnie.

Dla mieszkańców są również dostępne trzy apteki.

Na obszarze Miasta funkcjonuje również Komisariat Policji w Krośniewicach, znajdujący się przy ul. Bolesława Prusa 19.

2.1.10. Główne problemy

Główne problemy miasta w sferze przestrzennej to:

- ∴ zanieczyszczenie powietrza w centrum miasta spowodowane tradycyjnym ogrzewaniem domów,
- ∴ występowanie zdegradowanych terenów przemysłowych w centrum (Kolej Wąskotorowa),
- ∴ degradacja tkanki mieszkaniowej w centrum miasta,
- ∴ słabe zagospodarowanie przestrzeni na osiedlach mieszkaniowych (brak parkingów, placów zabaw),
- ∴ niekontrolowane rozlewanie się funkcji targowej w centrum miasta, a co za tym idzie niebezpieczeństwa dla pieszych i pojazdów,
- ∴ brak dobrych warunków lokalowych do świadczenia usług publicznych (zły stan budynku Urzędu Miasta),
- ∴ niezagospodarowana zielen publiczna w niektórych częściach miasta,
- ∴ występowanie budynków zdegradowanych, których konieczna jest rozbiórka,

2.2. Strefa gospodarcza

2.2.1. Struktura działalności gospodarczej

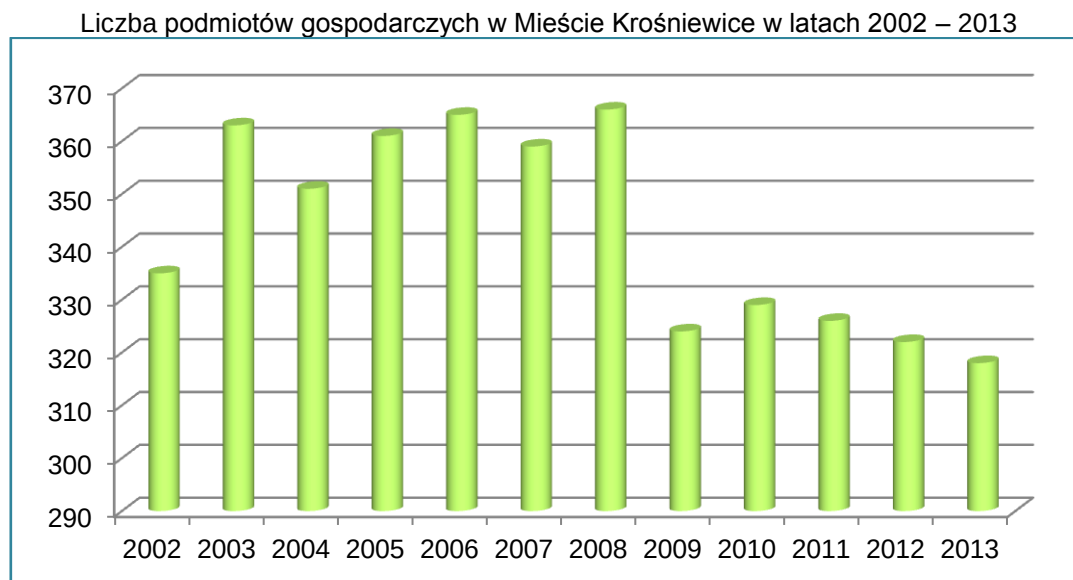
Na przestrzeni lat 2002 – 2013 obserwujemy niepokojącą tendencję do zmniejszania się ilości podmiotów gospodarczych w Mieście. Badany okres można podzielić na dwa przedziały czasowe, w ramach których ilość podmiotów gospodarczych oscylowała na podobnym poziomie, są to lata 2002 - 2008 oraz 2009 - 2013. Niestety okres 2009 - 2013 to czas zmniejszania się ilości zarejestrowanych przedsiębiorstw.

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w Mieście Krośniewice w latach 2002 – 2013

Rok	Liczba podmiotów gospodarczych (jednostki gospodarcze)
2002	335
2003	363
2004	351
2005	361
2006	365
2007	359
2008	366

2009	324
2010	329
2011	326
2012	322
2013	318

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Poniżej przedstawiono podmioty gospodarki narodowej sklasyfikowane wg sektorów własnościowych. W 2013 roku w Krośniewicach funkcjonowało 318 jednostek gospodarczych, w tym ok. 95,3% stanowił sektor prywatny. Jest to tendencja typowa dla polskiej gospodarki. Zdecydowaną większość jednostek w sektorze publicznym prezentują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – ok. 76% podmiotów gospodarki ogółem.

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sektorów własnościowych w roku 2013 na terenie Miasta Krośniewice

podmioty gospodarki narodowej ogółem	318
sektor publiczny - ogółem	15
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	8
przedsiębiorstwa państwowe	0
spółki handlowe	1
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0
sektor prywatny - ogółem	303
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	243
spółki handlowe	12
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	4
spółdzielnie	3
fundacje	0
stowarzyszenia i organizacje społeczne	10

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Biorąc pod uwagę podział jednostek gospodarczych na terenie Krośniewic pod względem sekcji PKD 2007, w mieście przeważają podmioty z sektora handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – ok. 38,5% ogółu, kolejne najbardziej prężne sektory to budownictwo (ok. 11,2% ogółu) oraz przetwórstwo przemysłowe (ok. 6,5% ogółu).

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane według sekcji PKD 2007
w 2012 roku w Mieście Krośniewice

Sekcja PKD 2007	Jedn. gosp.
A rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6
B górnictwo i wydobywanie	1
C przetwórstwo przemysłowe	21
D wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
E dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3
F budownictwo	36
G handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	124
H transport i gospodarka magazynowa	14
I działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	8
J informacja i komunikacja	7
K działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5
L działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	13
M działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16
N działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	15
O administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3
P edukacja	9
Q opieka zdrowotna i pomoc społeczna	15
R działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7
S i T m.in. działalność organizacji członkowskich, naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	19
U organizacje i zespoły eksterytorialne	0
OGÓŁEM	322

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na obszarze Miasta Krośniewice funkcjonuje jedno targowisko o ogólnej powierzchni 14 400 m² i powierzchni sprzedażowej 6 750 m². Otworzono również dyskont spożywczy Biedronka oraz Polo Market, które choć z pewnością są atrakcyjne dla mieszkańców, to jednak nie sprzyjają prowadzeniu drobnego handlu.

Jednym z podstawowych wskaźników najlepiej ilustrujących stan lokalnej gospodarki jest poziom aktywizacji gospodarczej liczony jako ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców. Wyraża on skłonność danej populacji do podejmowania działalności gospodarczej, jak również zaufanie do sytuacji na rynku.

Poziom aktywizacji gospodarczej na przykładzie wybranych miast w woj. łódzkim, stan na 31XII

Miasta	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Drzewica	970	996	970	970	894	729	778	763	786
Sulejów	949	955	951	851	835	852	897	869	883
Przedbórz	1385	1437	1431	1476	1389	1160	1155	1082	1097
Poddębice	1393	1429	1403	1414	1379	1116	1172	1139	1185
Krośniewice	738	771	784	775	794	712	712	707	670

Źródło: Opracowanie własne

Jako grupę porównawczą wybrano miasta o podobnej charakterystyce. W Krośniewicach od 2004 do 2012 roku wskaźnik zmalał o 38,94 punktu. Miasto na tle porównywanych obszarów posiada niski wskaźnik aktywizacji gospodarczej. Wszystkie analizowane przypadki odnotowują spadek poziomu aktywizacji gospodarczej, przy czym różnica pomiędzy rokiem 2004 a 2012 w Krośniewicach jest mimo wszystko najniższa. Wynika z tego pewien poziom stabilizacji wskaźnika (w Przedborzu różnica pomiędzy rokiem 2004 a 2012 wyniosła 287,48 punktu).

Jednak poziom aktywizacji gospodarczej jest tylko jednym ze wskaźników obrazujących aktywność biznesową populacji. Ważnym wskaźnikiem dodatkowym jest tzw. indeks **PEAI** (Present Economic Activity Index – wskaźnik aktualnej aktywności gospodarczej), obliczamy jako procentową zmianę ilości firm na 10 tys. mieszkańców w ostatnich trzech latach. PEAi powyżej 9% oznacza pomyślną koniunkturę, a powyżej 15% gwałtowny rozwój. Okres od roku 2004 jest okresem bardzo dużego wzrostu gospodarczego w całym kraju. W gminach wiejskich wskaźnik PEAi bardzo często jest większy niż 4% a gminach wiejsko – miejskich często przekracza 9%.

Warto zauważyć, że nie ma prostej korelacji między poziomem aktywizacji gospodarczej a indeksem PEAi. Należy to interpretować następująco: poziom aktywizacji to skumulowany przez wiele lat **dorobek aktywności lokalnego sektora gospodarczego**, natomiast PEAi obrazuje **aktualną dynamikę**.

Saldo ilości firm w ostatnich 3 latach na analizowanym obszarze

Miasta	Saldo ilości firm w ostatnich trzech latach	
	Ilość nowych firm	Przyrost procentowy PEAi
Drzewica	25	7,78
Sulejów	23	3,66
Przedbórz	- 24	-5,43
Poddębice	57	6,18
Krośniewice	- 2	- 1,70

Źródło: Opracowanie własne

Krośniewice oraz pozostałe analizowane miasta nie wykazują pomyślnej koniunktury - wskaźnik PEAi nie przekracza 9%, w Przedborzu i Krośniewicach posiada on dla 2012 roku wartość ujemną. W Krośniewicach PEAi wynosi (- 1,70%). W ciągu 3 lat na analizowanym obszarze ubyły 2 podmioty gospodarcze. Najwięcej podmiotów ubyło w Przedborzu. Wśród analizowanych miast najlepszą dynamiką wykazuje się Drzewica oraz Poddębice.

Na obszarze Miasta Krośniewice funkcjonuje jedno targowisko o ogólnej powierzchni 14 400 m² i powierzchni sprzedażowej 6 750 m². Otworzono również dyskont spożywczy Biedronka, który choć z pewnością atrakcyjny dla mieszkańców, nie sprzyja prowadzeniu drobnego handlu.

Rozwój gospodarczy w Mieście staje się coraz bardziej powolny. Rok 2009 wydaje się być rokiem przełomowym dla Krośniewic, niestety z negatywnymi dla Miasta skutkami. Można mówić o stagnacji w kierunku zmniejszającej się liczby podmiotów.

2.2.2. Obszary aktywności gospodarczej w mieście

Aktywność gospodarcza w Mieście, polegająca na świadczeniu usług komercyjnych skupia się w jego centrum, przy Placu Wolności oraz przy głównych ulicach: Poznańskiej, Kutnowskiej, Łęczyckiej i Toruńskiej. Między ul. Poznańską a Targową znajduje się targowisko miejskie. Teren targowiska wymaga uporządkowania przestrzeni – pożądana jest budowa profesjonalnego targowiska wraz z drogą dojazdową, która ułatwi przejazd do placu zarówno sprzedawcom, jak i kupującym. Dzięki powstałej infrastrukturze obiekt będzie spełniać standardy higieniczne, będzie to miejsce bardziej bezpieczne oraz przyjazne. Wokół Placu Wolności i głównych ulic zlokalizowane są usługi komercyjne w postaci lokali usługowych w parterach budynków mieszkalnych. W pozostałej części miasta usługi usytuowane są w obiektach wolnostojących, które również kumulują się w centralnej części miasta: przy ul. Poznańskiej, Kolejowej, Toruńskiej, na terenie osiedla mieszkaniowego spółdzielni „Przyszłość”. Dużo gorzej w usługi komercyjne wyposażona jest południowa część miasta, a zwłaszcza osiedla domów jednorodzinnych. Charakterystycznym miejscem w strukturze miasta, zajmującym znaczny obszar jest zespół dworsko-parkowy rodziny Rembielińskich. Znajduje się on w północno-wschodniej części miasta, przy ul. Toruńskiej. Obok Placu Wolności, cmentarza i ogrodów działkowych jest on jedynym zielonym terenem w mieście.

„Tereny przemysłowe na terenie miasta zlokalizowane są na jego obrzeżach, na północy między ulicami Kolejową i Parkową, na wschodzie przy ul. Paderewskiego, na południu przy ul. Łęczyckiej oraz bliżej centrum przy ul. Targowej, w sąsiedztwie cmentarza. W granicach miasta znajdują się dwie stacje paliw (przy ul. Poznańskiej i Płockiej) i stacja auto-gazu (przy ul. Poznańskiej).”¹²

2.2.3. Uwarunkowania budżetowe realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych

Wielkość dochodów Miasta wynika z przepisów zawartych w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, która określa źródła finansowania jednostek samorządu terytorialnego. Poniżej - na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego – przedstawiono dochody i wydatki gminy miejsko-wiejskiej Krośniewice w latach 2002 – 2012 (dla gmin miejsko- wiejskich sporządzane jest jedno sprawozdanie, brak jest informacji dla części miejskiej i wiejskiej oddzielnie).

¹² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krośniewice, Biuro Rozwoju Przestrzennego w Łodzi, Łódź, czerwiec 2012

Dochody i wydatki z budżetu Gminy Krośniewice

rok	dochody ogółem	wydatki ogółem
2002	12 959 573,00	14 591 901,00
2003	13 384 033,00	13 716 753,00
2004	16 138 245,00	15 564 616,00
2005	17 936 747,00	16 574 011,00
2006	22 551 528,45	21 401 247,69
2007	21 347 531,39	25 704 335,58
2008	21 864 387,09	22 580 575,29
2009	27 213 963,09	25 554 191,61
2010	39 251 531,66	40 599 716,70
2011	30 466 555,23	30 799 845,86
2012	32 060 129,95	31 970 390,65

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Dochody i wydatki z budżetu Gminy w poszczególnych latach rozkładają się nierównomiernie, dochody znacznie się zwiększyły od 2009 roku. Najwyższe dochody i wydatki odnotowano w 2010 roku. Struktura wydatków wg działów w 2012 roku przedstawiała się następująco:

Wydatki z budżetu Gminy Krośniewice w 2012 roku wg działów

wydatki z budżetu Gminy wg działów	kwota w zł	udział % w wydatkach z budżetu Gminy ogółem
rolnictwo i łowiectwo	461 745,67	1,44%
handel	86 087,72	0,27%
transport i łączność	784 752,72	2,45%
gospodarka mieszkaniowa	485 716,52	1,52%
administracja publiczna	2 771 403,61	8,67%
urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 491,00	0,00%
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	198 829,05	0,62%
obsługa długu publicznego	539 183,08	1,69%
oświata i wychowanie	15 402 463,48	48,18%
ochrona zdrowia	113 050,88	0,35%
pomoc społeczna	6 543 446,40	20,47%
edukacyjna opieka wychowawcza	233 802,58	0,73%
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 404 152,30	10,65%
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	880 000,00	2,75%
kultura fizyczna	64 265,64	0,20%

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W 2012 roku Gmina najwięcej wydatków poniosła na oświatę i wychowanie (48,18%), pomoc społeczną (20,47%), gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (10,65%). Analiza danych statystycznych pozwala stwierdzić, iż z roku na rok wzrastają wydatki na oświatę i wychowanie, w latach 2008 – 2010 Gmina ponosiła dużo większe wydatki na transport i łączność, w pozostałych działach nie pojawiają się diametralne zmiany.

Bardzo niekorzystnym zjawiskiem są wzrastające praktycznie z roku na rok wydatki ponoszone na pomoc społeczną. W szczególności są one związane ze wspomaganiem rodzin ubogich oraz osób bezrobotnych.

2.2.4. Problemy zidentyfikowane w strefie gospodarki

Poniżej przedstawiono problemy dotyczące sfery gospodarczej:

- ∴ brak dobrego wizerunku miasta, co skutkuje małą atrakcyjnością przestrzeni w centrum miasta,
- ∴ zbyt mała ilość firm zarejestrowanych w gminie i mieście,
- ∴ mieszkańcy nie chcą korzystać z kursów doszkalających,
- ∴ wiele przedsiębiorstw zatrudnia pracowników „na czarno”,
- ∴ niekorzystana struktura firm – większość z nich zajmuje się handlem detalicznym i hurtowym, czyli gałęziami, które będą powoli zamierały kosztem wielkich sieci handlowych o zasięgu ogólnokrajowym,
- ∴ dużo firm budowlanych – ten sektor będzie bardzo wrażliwy na zmiany koniunktury w kolejnych latach,
- ∴ niskie wykształcenie mieszkańców, co powoduje że tworzy się mało firm innowacyjnych i o wysokim potencjale,
- ∴ zdegradowana przestrzeń miejsca (głównie budynki) co powoduje, że miasto nie jest dobrym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej,
- ∴ brak jakichkolwiek funkcji turystycznych, miasto nie jest atrakcyjne dla turystów, nie posiada również funkcji konferencyjnej.

2.3. Strefa społeczna

2.3.1. Liczba ludności

Stan ludności w Mieście Krośniewice przedstawiał się następująco:

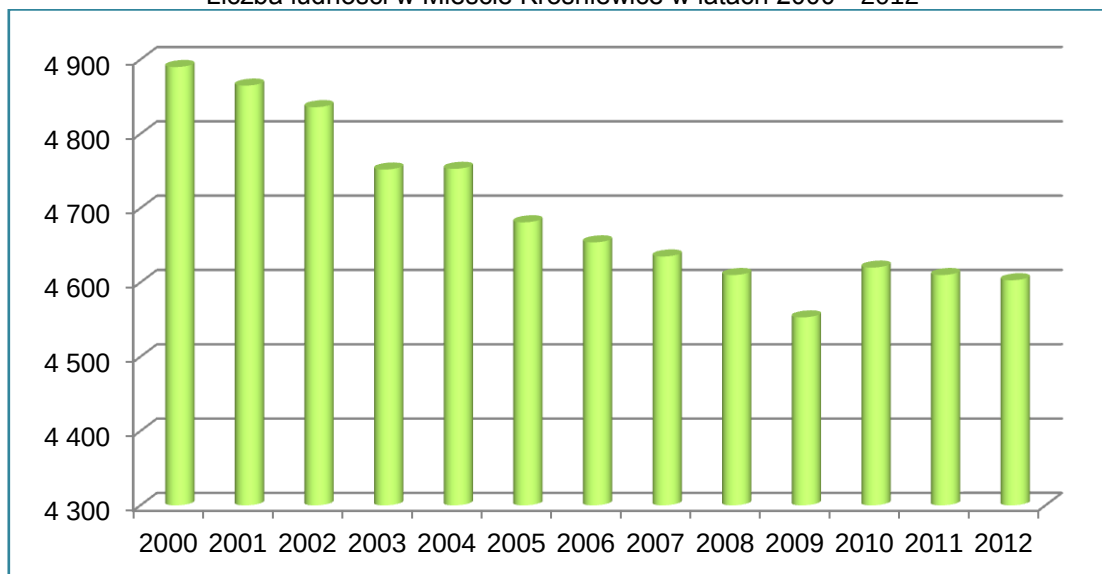
Stan ludności na dzień 31 XII wg stałego miejsca zameldowania ogółem w Mieście Krośniewice

rok	Ogółem (osoby)	Mężczyźni (osoby)	Kobiety (osoby)
2000	4 890	2 328	2 562
2001	4 865	2 319	2 546
2002	4 836	2 303	2 533
2003	4 752	2 275	2 477
2004	4 753	2 271	2 482
2005	4 681	2 228	2 453
2006	4 654	2 234	2 420
2007	4 635	2 238	2 397
2008	4 610	2 230	2 380
2009	4 553	2 190	2 363
2010	4 620	2 196	2 424

2011	4 610	2 184	2 426
2012	4 603	2 178	2 425

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Liczba ludności w Mieście Krośniewice w latach 2000 - 2012

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na przestrzeni lat 2000 - 2012 liczba ludności malała do roku 2009, od roku 2010 obserwujemy pewną stabilizację w tym zakresie. Pod względem płci w Mieście nieznacznie przeważają kobiety, w roku 2012 stanowiły 52,68% ogółu ludności.

2.3.2. Struktura ludności

∴ Ekonomiczne grupy wieku

Poniżej przedstawiono dane dotyczące struktury wieku ludności w Mieście Krośniewice. W strukturze wieku ludności można wyróżnić trzy podstawowe kategorie, które są istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym tj. w wieku od 0 do 17 lat,
- ludność w wieku produkcyjnym, w tym: kobiety od 18 do 59 lat, a mężczyźni od 18 do 64 lat,
- ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym: kobiety od 60 lat i więcej, a mężczyźni od 65 lat i więcej

Struktura wieku ludności w latach 2002-2012 w Mieście Krośniewice

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	4836	4752	4753	4681	4654	4635	4610	4553	4620	4610	4603
w wieku przedprodukcyjnym	1102	1029	1025	959	917	879	860	816	779	780	775
w wieku produkcyjnym	2975	2954	2968	2973	2969	2975	2967	2950	2999	2970	2944
w wieku poprodukcyjnym	759	769	760	749	768	781	783	787	842	860	884

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Porównując dane krańcowe badanego okresu stwierdza się, co następuje:

- ✓ liczba ludności ogółem zmniejszyła się o 287 osób,
- ✓ liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o 395 osób (wyraźna tendencja spadkowa),
- ✓ liczba ludności w wieku produkcyjnym zmniejszyła się o 41 osób,
- ✓ liczba ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się o 149 osób (wyraźna tendencja wzrostowa).

Spółeczeństwo zamieszkujące Krośniewice jest społeczeństwem starzejącym się.

Ekonomiczna struktura wieku ludności Krośniewic została poddana analizie w porównaniu do innych podobnych im miast.

- ✓ Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym mniejszy od tego w Krośniewicach odnotowano tylko w Żychlinie;
- ✓ Ludność w wieku produkcyjnym w każdym z miast za wyjątkiem Błaszek oscyluje wokół 64%;
- ✓ Ludność w wieku poprodukcyjnym najwyższy odsetek stanowi w Żychlinie;
- ✓ Struktura wieku ludności najlepiej kształtuje się w Sulejowie, Wieruszowie i Błazkach – liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym stanowi wyższy odsetek, niż ich liczba w wieku poprodukcyjnym.

Struktura wieku ludności w latach 2002-2012 w wybranych miastach województwa łódzkiego

jednostka terytorialna	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	Liczba osób	Udział % w ogółem	Liczba osób	Udział % w ogółem	Liczba osób	Udział % w ogółem
m. Sulejów	1224	18,99%	4141	64,24%	1081	16,77%
m. Łask	2928	16,09%	11769	64,66%	3505	19,26%
m. Poddębice	1368	17,51%	5005	64,07%	1439	18,42%
m. Błaszki	445	19,36%	1417	61,66%	436	18,97%
m. Wieruszów	1650	18,87%	5660	64,72%	1435	16,41%
m. Krośniewice	775	16,84%	2944	63,96%	884	19,20%
m. Żychlin	1308	15,06%	5560	64,00%	1820	20,95%

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

∴ Wykształcenie

Poziom wykształcenia mieszkańców Krośniewic wg. ostatnich dostępnych danych z 2002 roku nie był satysfakcjonujący. Wykształcenie wyższe zdobyło zaledwie 6,36% ogółu (większość stanowiły kobiety). Niepokojąco duży odsetek osób stanowią te, które odebrały jedynie wykształcenie podstawowe – aż 35,61%, wykształcenie podstawowe nieukończone i bez wykształcenia dotyczy zaś 3,68% ogółu.

Poziom wykształcenia w Mieście Krośniewice w 2002 roku – ostatnie dostępne dane

wykształcenie	ogółem (osoby)	udział procentowy w ogóle	mężczyźni (osoby)	kobiety (osoby)
wyższe	261	6,36%	96	165
policealne	154	3,75%	37	117
średnie razem	1 167	28,44%	506	661
średnie ogólnokształcące	496	12,09%	143	353
średnie zawodowe	671	16,35%	363	308
zasadnicze zawodowe	909	22,15%	571	338
podstawowe ukończone	1 461	35,61%	666	795
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	151	3,68%	55	96

Źródło: GUS, Narodowy Spis Powszechny Ludność 2002

Aby zaprezentować sytuację w regionie opierając się na bardziej aktualnych danych, zanalizowano sytuację w powiecie kutnowskim, porównując rok 2002 i 2011.

Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu kutnowskiego za rok 2002 oraz 2011

Poziom wykształcenia	2002 rok		2011 rok	
	Ogółem (osoby)	Udział procentowy	Ogółem (osoby)	Udział procentowy
wyższe	6 158	5,29%	11 441	12,60%
policealne i średnie razem	27 888	23,95%	28 829	31,75%
średnie ogólnokształcące	6 765	5,81%	10 470	11,53%
średnie zawodowe	17 933	15,40%	15 764	17,36%
zasadnicze zawodowe	20 034	17,20%	19 819	21,83%
gimnazjalne	-	-	4 795	5,28%
podstawowe ukończone	33 153	28,46%	21 879	24,09%
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	4 540	3,90%	1 353	1,49%

Źródło: GUS, Narodowy Spis Powszechny 2002, Narodowy Spis Powszechny 2011

Obserwując sytuację na terenie powiatu kutnowskiego widoczna jest poprawa poziomu wykształcenia mieszkańców badanego obszaru. Na przestrzeni 9 lat liczba osób legitymujących się wykształceniem wyższym wzrosła ponad dwukrotnie, wzrosła również liczba osób posiadających wykształcenie policealne i średnie razem. Zmalała liczba osób z wykształceniem na poziomie podstawowym ukończonym, nieukończonym i pozostającym bez wykształcenia. Powyższe dane wskazują na stopniowy wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców powiatu kutnowskiego, w tym udział swój mają zapewne mieszkańcy Miasta Krośniewice.

∴ Rynek pracy

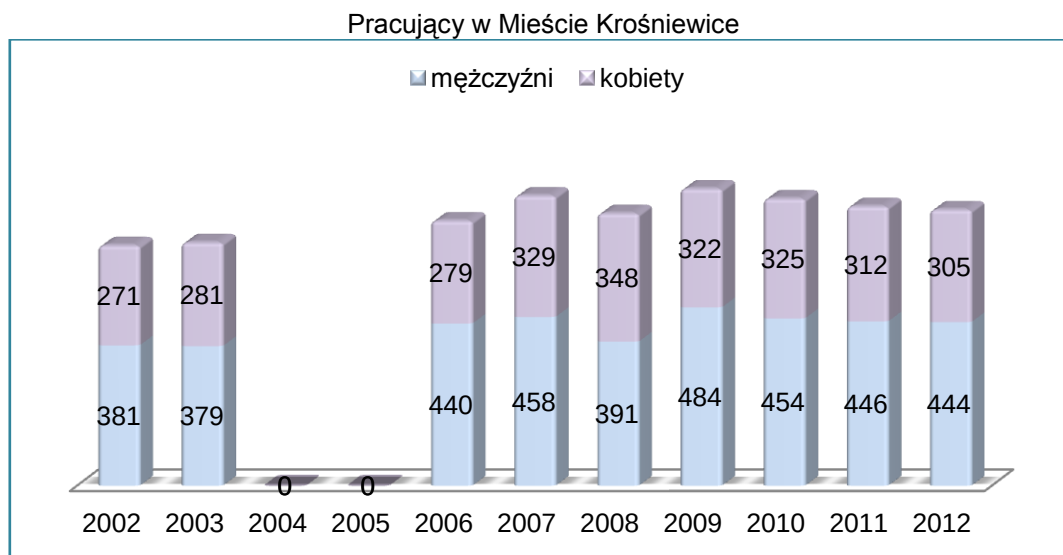
W 2012 roku w Krośniewicach pracowało 749 osób, przy czym większość stanowili mężczyźni (około 59,3%). Liczba osób pracujących ulega wahaniom, w porównaniu do roku 2002, w roku 2012 odnotowano 97 osób pracujących więcej.

Pracujący¹³ w Mieście Krośniewice (osoby)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	652	660	0	0	719	787	739	806	779	758	749
mężczyźni	381	379	0	0	440	458	391	484	454	446	444
kobiety	271	281	0	0	279	329	348	322	325	312	305

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Analizując dane dla całego okresu, można zauważyć, że we wszystkich latach przewagę stanowili mężczyźni.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Główny Urząd Statystyczny nie uwzględnia danych dotyczących poziomu bezrobocia dla obszaru Miasta Krośniewice. Stąd, aby przybliżyć obraz sytuacji w regionie, przedstawiono dane dotyczące Miast i Gmin Krośniewice oraz powiatu kutnowskiego w odniesieniu do województwa łódzkiego. Liczba bezrobotnych w Mieście i Gminie Krośniewice w latach 2003 – 2012 kształtowała się następująco:

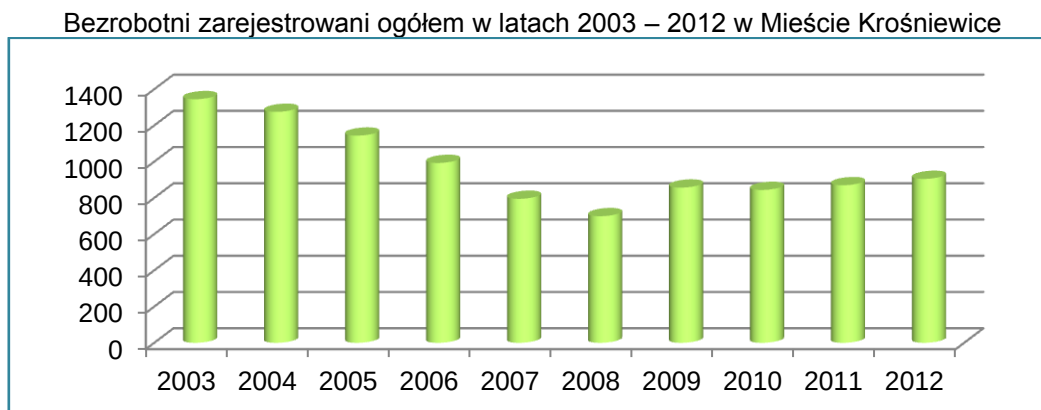
Bezrobotni zarejestrowani wg płci w latach 2003 – 2012 w Mieście i Gminie Krośniewice (osoby)

Rok	ogółem	mężczyźni	kobiety
2003	1 345	646	699
2004	1 275	599	676
2005	1 144	520	624
2006	993	425	568
2007	795	355	440
2008	699	306	393
2009	857	393	464
2010	844	369	475

¹³ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez zakładów osób fizycznych o liczbie pracujących do 5 osób, (dla lat 1995-1998); bez zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą o liczbie pracujących do 9 osób (dla 1999 r.); bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób (od 2000 r.)

2011	870	362	508
2012	905	403	502

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W badanym okresie liczba osób bezrobotnych malała do roku 2008, od 2009 co roku odnotowywany jest jej wzrost. Wg podziału na płeć, większy odsetek bezrobotnych zarejestrowanych stanowiły kobiety. Związane jest to zapewne z faktem, iż w Mieście i Gminie Krośniewice mieszka więcej kobiet niż mężczyzn, poza tym w zdecydowanej większości przypadków, to kobiety pozostają w domu po urodzeniu dziecka i opiekują się nim, aż do osiągnięcia wieku przedszkolnego, a czasami dłużej.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2003-2012 na terenie Miasta i Gminy Krośniewice oraz w powiecie kutnowskim (w %)

rok	powiat kutnowski	Miasto i Gmina Krośniewice
2003	19,8	24,2
2004	19,0	22,8
2005	16,2	20,3
2006	13,2	17,7
2007	11,2	14,1
2008	9,3	12,5
2009	11,5	15,3
2010	10,9	14,8
2011	11,2	15,4
2012	11,4	16,2

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Obserwując udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym można zauważyć, że wartość tej danej w Mieście i Gminie Krośniewice przewyższa wartość dla powiatu kutnowskiego. Oznacza to, że podana dana statystyczna dla Krośniewic zaniża wartość dla powiatu kutnowskiego, co z kolei wskazuje na duży wskaźnik bezrobocia w porównaniu do innych obszarów znajdujących się w obrębie ww. powiatu.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004-2012 na terenie powiatu kutnowskiego oraz województwa łódzkiego

Rok	powiat kutnowski (%)	województwo łódzkie (%)
2004	26,5	19,5
2005	23,5	17,9
2006	19,2	14,7
2007	16,4	11,2
2008	13,9	9,2
2009	17,4	11,9
2010	17,4	12,2
2011	17,3	12,9
2012	17,6	14,0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie kutnowskim w badanym okresie co roku przekraczała wartość wskaźnika dla województwa łódzkiego. Należy zatem przypuszczać, że rynek pracy zarówno w powiecie jak i na terenie Miasta Krośniewice nie funkcjonuje na zadowalającym poziomie, umożliwiającym rozwój mieszkańców, a w następstwie całego regionu.

2.3.3. Przyrost naturalny

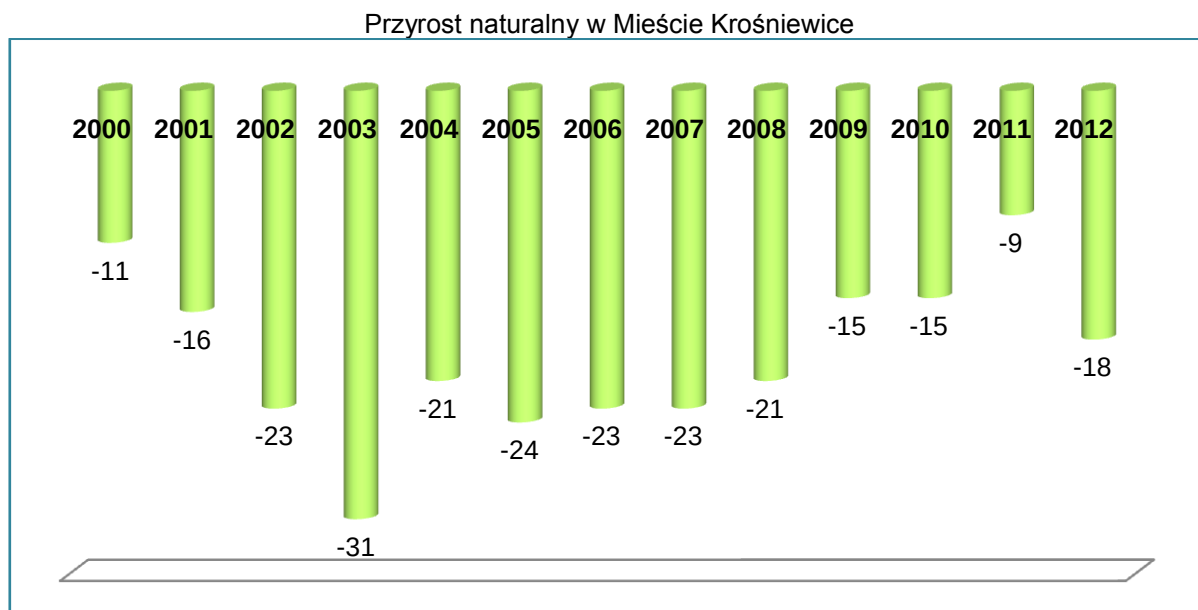
Zgodnie z definicją GUS, ruchem naturalnym nazywamy „Fakty zawierania związków małżeńskich, rozwodzenia się, urodzeń i zgonów powodujące zmiany w stanie liczebnym i strukturze ludności według płci, wieku i stanu cywilnego.”, natomiast przyrost naturalny „stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie”.

Poniżej przedstawiono dane obrazujące ruch naturalny ludności w obszarze Miasta. Niestety w całym badanym okresie odnotowano ujemne wartości dla przyrostu naturalnego.

Ruch naturalny w poszczególnych latach na terenie Miasta Krośniewice

rok	urodzenia żywe	zgony ogółem	przyrost naturalny
2000	44	55	-11
2001	39	55	-16
2002	35	58	-23
2003	27	58	-31
2004	49	70	-21
2005	42	66	-24
2006	44	67	-23
2007	40	63	-23
2008	45	66	-21
2009	46	61	-15
2010	49	64	-15
2011	56	65	-9
2012	49	67	-18

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Przyrost naturalny w Krośniewicach porównano do podobnych im miast na obszarze województwa łódzkiego. W podanym zestawieniu badana cecha nie wykazuje pozytywnych tendencji. Sytuacja najkorzystniej przedstawia się w Wieruszowie, natomiast najgorzej w Żychlinie. W 2012 roku tylko trzy miasta odnotowały wartości dodatnie lub „0”.

Przyrost naturalny ludności w wybranych miastach województwa łódzkiego

jednostka terytorialna	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
m. Sulejów	-5	-12	-6	-8	1	6	-29	-19	-3	-2	-7	6	-3
m. Łask	25	18	-35	-24	10	-29	-8	26	-3	-22	23	-15	0
m. Poddębice	-7	0	9	-1	18	16	-15	-18	-2	7	39	2	3
m. Błaszki	4	-19	-1	-21	-5	-5	2	-3	4	6	-1	-3	9
m. Wieruszów	6	39	22	16	24	29	34	-5	36	22	-3	24	-19
m. Krośniewice	-11	-16	-23	-31	-21	-24	-23	-23	-21	-15	-15	-9	-18
m. Żychlin	-39	-31	-65	-60	-49	-57	-38	-61	-31	-69	-48	-23	-30

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Wartości przyrostu naturalnego w Krośniewicach będą utrzymywać się na podobnym poziomie, ponieważ maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym. W związku z tym, coraz mniejsza grupa osób będzie zasilać grono osób najstarszych.

2.3.4. Migracja

Ogromny wpływ na poziom rozwoju społeczno-gospodarczego regionu ma również ruch migracyjny ludności. „Migracje ludności to przemieszczenia ludności związane ze zmianą miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) połączone z przekroczeniem granicy administracyjnej podstawowej jednostki terytorialnej. Migracją jest zatem zmiana gminy zamieszkania lub w przypadku gminy miejsko-wiejskiej przeniesienie się z terenów miejskich do wiejskich tej gminy lub odwrotnie.

Migracją jest oczywiście także zmiana kraju zamieszkania.”¹⁴

W Krośniewicach obserwujemy ujemną wartość salda migracji wewnętrznych w latach 2000-2012, przy czym apogeum nastąpiło w roku 2003. Wyjątkiem jest rok 2002, kiedy to odnotowano dodatnią wartość, tj. 21 osób. Saldo migracji zagranicznych od 3 lat wykazuje wartość „0”. Ujemne wartości salda świadczą o tym, że mieszkańcy poszukują bardziej atrakcyjnego regionu do osiedlenia się. Atrakcyjność ta może być związana zarówno z ofertami jakie przedstawia rynek pracy, ale także z możliwościami rozwoju ludzi młodych, kształcących się. Bodźcem do ewentualnego opuszczenia Krośniewic – szczególnie dla młodych rodziców - może być również wizja Miasta w przyszłości, dla którego sytuacja obecna nie zapowiada zmian pozytywnych.

Saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zagraniczne w poszczególnych latach w Mieście Krośniewice¹⁵

rok	saldo migracji wewnętrznych	saldo migracji zagranicznych
2000	- 15	0
2001	- 13	0
2002	21	- 3
2003	- 45	2
2004	- 1	0
2005	- 26	1
2006	- 2	- 2
2007	- 5	1
2008	- 3	- 1
2009	- 16	3
2010	16	0
2011	- 1	0
2012	- 6	0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W porównaniu do wybranych miast saldo migracji zagranicznych w Krośniewicach jest podobne do wartości dla innych jednostek terytorialnych. Saldo migracji wewnętrznych dla miasta jest zaraz po Sulejowie najniższe spośród podanych jednostek. Jest to zatem dla Krośniewic bardzo optymistyczna informacja. Oznacza to, że liczba osób powracających do Krośniewic coraz częściej dorównuje liczbie osób, które Miasto opuszczają.

Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w wybranych miastach województwa łódzkiego w 2012 roku

jednostka terytorialna	saldo migracji wewnętrznych	saldo migracji zagranicznych
m. Sulejów	11	-1
m. Łask	-83	1

¹⁴ Definicja Głównego Urzędu Statystycznego

¹⁵ Definicje GUS:

„Migracje wewnętrzne to przemieszczenia ludności w granicach państwa, czyli zmiana gminy zamieszkania lub w przypadku gminy miejsko-wiejskiej przeniesienie się z terenów miejskich do wiejskich tej gminy lub odwrotnie.”

„Migracje zagraniczne to wyjazdy z kraju stałego zamieszkania (emigracja) lub przyjazdy do kraju (imigracja) w celu zamieszkania na stałe lub na pobyt czasowy.”

„Saldo migracji to różnica między napływem i odpływem migracyjnym.”

m. Poddębice	-27	0
m. Błaszki	-18	0
m. Wieruszów	-35	0
m. Krośniewice	-6	0
m. Żychlin	-33	-5

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

2.3.5. Główne przemiany społeczne i gospodarcze

Do głównych przemian społecznych ostatnich lat zaliczyć można:

- ∴ zmniejszenie problemu bezrobocia wśród osób młodych posiadających kwalifikacje,
- ∴ upowszechnienie dostępu do Internetu i zwiększenie liczby transakcji on- line realizowanych w jednostkach publicznych,
- ∴ coraz więcej osób na terenie miasta posiada dostęp do Internetu i aktywnie z niego korzysta,
- ∴ powstanie problemu narkotyków oraz innych używek farmakologicznych (tzw. „dopalacze”),
- ∴ coraz więcej zdiagnozowanych problemów z kręgosłupem wśród dzieci i młodzieży,
- ∴ coraz większa liczba stwierdzonych alergii wśród dzieci,
- ∴ pogłębianie się problemu alkoholizmu w mieście (po alkohol sięgają coraz młodszy mieszkańcy miasta, widoczne jest zwiększanie się problemu alkoholizmu funkcjonalnego – osoba ma pracę, czasami dobre dochody i nadużywa alkoholu, tak więc alkoholizm nie może już być przypisywany do ludzi ubogich),
- ∴ dziedziczenie ubóstwa,
- ∴ niski wskaźnik przyrostu naturalnego,

Do głównych przemian gospodarczych zaliczyć należy:

- ∴ popularyzację szkoleń wśród osób pracujących (niestety osoby bezrobotne w dalszym ciągu rzadko podwyższają swoje kwalifikacje),
- ∴ zwiększanie się liczby dużych pracodawców w regionie,
- ∴ relatywnie coraz wyższe dochody gospodarstw domowych,
- ∴ zwiększanie się konsumpcji,
- ∴ konsumpcja idzie w parze ze zwiększaniem liczby udzielanych kredytów (głównie tzw. „chwilówek”),
- ∴ powolne zmniejszanie się problemu ubóstwa (ze zwiększeniem problemu w ścisłym centrum miasta),
- ∴ coraz większa liczba osób pracuje poza Miastem (Kutno, Łódź),
- ∴ zwiększenie się innowacyjności firm,
- ∴ rozpoczęcie gazyfikacji Miasta (przy współpracy z firmą Duon).

2.3.6. Charakterystyka zjawiska marginalizacji społecznej w Krośniewicach – problem patologii społecznych oraz przestępczości

Mianem patologii społecznych określa się zachowania ludzkie skierowane przeciwko powszechnie akceptowanym wartościom i normom społecznym. „Źródła patologii społecznych tkwią głównie w:

- osłabianiu więzi społecznych, zakłóceniach w stosunkach międzyludzkich i zachwianiu społecznej kontroli zachowań ludzi i ich poczucia dobra i zła;
- wzroście napięcia między potrzebami i aspiracjami a możliwościami ich urzeczywistnienia na określonym poziomie i w określonym czasie, przy jednocześnie niesprawiedliwym podziale już wytworzonych dóbr;
- zagrożeniu bezpieczeństwa jednostki, a zwłaszcza potęgowaniu się jego zagrożenia;
- nasilaniu się różnorodnych i sprzecznych interesów grup ludzi o charakterze etnicznym, językowym, kulturowym, religijnym.”¹⁶

Do przejawów patologii zaliczany jest m.in.: alkoholizm, narkomania, przestępczość czy prostytutka.

Aby obszar mógł zostać wytypowany do podjęcia na nim działań rewitalizacyjnych niezbędne jest spełnienie kilku kryteriów, należy do nich m.in. występowanie zjawisk patologicznych oraz tych o charakterze przestępczym.

Wskazując obszary problemowe należy wziąć pod uwagę dane gromadzone przez jednostki dbające o utrzymanie porządku w mieście (m.in. Policja), a także informacje gromadzone przez jednostki realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej.

Bardzo duży wpływ na bezpieczeństwo w Mieście ma nadużywanie przez jego mieszkańców alkoholu oraz narkotyków. Znacznym problemem jest również wzrastający poziom bezrobocia, który co warto zauważyć, znacznie przekracza średnią dla powiatu. Wymienione powyżej czynniki determinują życie części mieszkańców miasta i stąd właśnie w głównej mierze biorą początek zachowania przestępcze. Wywiad z mieszkańcami miasta wskazuje na znaczne poczucie zagrożenia bezpieczeństwa publicznego. Występuje ono we wszystkich częściach miasta. Z pewnością opinia ta w dużym stopniu dyktowana jest uzyskiwanymi informacjami z mediów. Na wysokie poczucie zagrożenia bezpieczeństwa mogą mieć wpływ przestępstwa o najwyższej randze, czyli rozboje i zabójstwa (w Krośniewicach stanowią one niewielki procent), jednak to właśnie one najmocniej oddziałują na psychikę mieszkańców. W mieście spada liczba włamań i kradzieży. Na stałym, znacznym poziomie utrzymuje się liczba przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu.

Poniższe zestawienie danych wskazuje, iż z roku na rok wzrasta liczba rodzin ubogich, liczba osób w tych rodzinach w 2013 roku wynosiła 1207 jednostek, na obszarze Miasta pomocą objęto 342 rodziny. Kolejną grupą wymagającą wsparcia są osoby bezrobotne, których liczba w Gminie

¹⁶ „Przyczyny i przejawy patologii społecznej” Adolf Dobieszewski, „Polityka i społeczeństwo” 1/2004

w ostatnich latach wzrasta, a wskaźnik dla Gminy i Miasta znacznie przekracza średnią dla powiatu kutnowskiego oraz województwa łódzkiego. W 2013 roku na obszarze Miasta Krośniewice pomoc została udzielona 253 rodzinom dotkniętym bezrobociem. Największa grupa rodzin otrzymująca wsparcie to również osoby z długotrwałą lub ciężką chorobą (w 2013 roku było to 81 rodzin) oraz grupa osób niepełnosprawnych (w 2013 roku 47 rodzin).

Powody przyznania pomocy przez MGOPS w Mieście Krośniewice w 2013 roku

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin
ubóstwo	342
sieroctwo	0
bezdomność	2
potrzeba ochrony macierzyństwa	3
w tym: wielodzietność	1
bezrobocie	253
niepełnosprawność	47
długotrwała lub ciężka choroba	81
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	2
w tym: rodziny niepełne	1
rodziny wielodzietne	0
przemoc w rodzinie	0
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0
alkoholizm	2
narkomania	0
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1
brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	-
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0
zdarzenia losowe	1
sytuacja kryzysowa	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0

Źródło: Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośniewicach

W 2013 roku na obszarze miasta, świadczenia pieniężne w ramach zadań zleconych i własnych ogółem, MGOPS przyznał 363 rodzinom, natomiast świadczenia niepieniężne 155 rodzinom. 45 rodzinom udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej ogółem (Praca socjalna ukierunkowana jest na rozwiązywanie różnych problemów dotyczących osób lub rodzin, powodujących określone dysfunkcje w ich życiu lub prowadzących do ich wykluczenia społecznego. Celem pracy socjalnej w wymiarze jednostkowym jest doprowadzenie, przy jednoczesnym wykorzystaniu potencjału osób, których dotyczy, do osiągnięcia stanu, w którym osoby te na miarę własnych możliwości będą mogły funkcjonować w społeczności lokalnej, wypełniać role społeczne i posiadać dostęp do określonych dóbr.)

Coraz większym problemem – już na terenie większości kraju, ale także w Mieście Krośniewice – staje się obojętność społeczna i przyzwolenie na zachowania przestępcze. Mieszkańcy w większości nie reagują już nawet na wybryki młodocianych, ponieważ boją się, że działania te zostaną wymierzone bezpośrednio przeciwko nim. Akceptacja takich zachowań prowadzi do wzrostu pewności siebie i poczucia bezkarności.

2.3.7. Problemy zidentyfikowane w obszarze społecznym

Poniżej przedstawiono problemy zidentyfikowane w obszarze społecznym:

- ∴ migracja osób młodych, wykształconych z terenu Miasta,
- ∴ powiększanie się problemu alkoholizmu (szczególnie u coraz młodszych mieszkańców Miasta),
- ∴ ubóstwo mieszkańców (szczególnie w centrum).
- ∴ bezrobocie o charakterze długotrwałym,
- ∴ dziedziczenie biedy,
- ∴ brak chęci do podwyższania swoich kwalifikacji przez osoby we wszystkich grupach wiekowych,
- ∴ rodzący się problem narkomani (lub uzależnienia od używek farmakologicznych),
- ∴ miasto charakteryzuje się niskim przyrostem naturalnym,
- ∴ starzenie się społeczeństwa,
- ∴ problem z powrotem do pracy matek po urodzeniu dziecka,
- ∴ bardzo mała ilość osób z wykształceniem wyższym,
- ∴ mało osób z wykształceniem technicznym,
- ∴ niedostosowanie wykształcenia do aktualnego zapotrzebowania na rynku pracy.

2.4. Analiza SWOT Miasta Krośniewice

Pierwsza część analizy SWOT polega na zidentyfikowaniu tendencji występujących w otoczeniu, które mogą sprzyjać (szanse) bądź spowolnić (zagrożenia) procesy rozwojowe Miasta. Na uwarunkowania te Miasto nie ma możliwości wpływu.

Analiza uwarunkowań wewnętrznych stanowi drugą część analizy SWOT. Jej celem jest zidentyfikowanie atutów i słabości Miasta Krośniewice. Uwarunkowania wewnętrzne stanowią te czynniki, na które Miasto ma wpływ, a zatem analiza taka jest szczególnie cenna, ponieważ na jej podstawie można ustalić właściwe kierunki działania.

Każdemu czynnikowi nadano wagę w przedziale od 1 do 5.

SILNE STRONY

I.p.	Czynnik	Waga dla realizacji planu
1	Dobre usytuowanie miasta względem dróg krajowych i wojewódzkich	5
2	Istniejące obiekty zabytkowe	1
3	Dobra komunikacja kolejowa i autobusowa z ważnymi ośrodkami miejskimi (Łódź, Kutno)	2
4	Sprawną działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośniewicach	3
5	Utworzenie miejskich terenów sportu i rekreacji w poszczególnych punktach miasta	1
6	Dobre warunki infrastrukturalne w szkole podstawowej i gimnazjum	5
7	Cyfryzacja miasta, dostęp do zdobyczy społeczeństwa informacyjnego (np. szeroki dostęp w szkołach, hot-spot)	3
8	Zadbana zieleń w centrum	1
9	Istniejąca baza sportowa (powierzchnie otwarte)	2
10	Wiele imprez kulturalnych i sportowych organizowanych na terenie miasta	2
11	Występowanie licznych terenów zielonych w ścisłym centrum miasta	3
12	Aktywność handlowa mieszkańców	3
13	Sprawnie działająca służba zdrowia (łatwa dostępność)	2
14	Tereny dobre do zagospodarowania w centrum miasta	3
15	Dobra informacja turystyczna na terenie miasta	3

SŁABE STRONY

I.p.	Czynnik	Waga dla realizacji planu
1	Bardzo niski wskaźnik przedsiębiorczości wśród mieszkańców	4
2	Całkowity brak możliwości rozwoju turystyki, a co za tym idzie usług okołoturystycznych	2
3	Występowanie budynków o bardzo złym stanie architektonicznym (głównie w ścisłym centrum miasta)	3
4	Migracja ludności	2
5	Niski średni poziom wykształcenia mieszkańców	4
6	Degradacja tkanki miejskiej spowodowana występowaniem torowiska kolei wąskotorowej	3
7	Bezrobocie (głównie długotrwałe)	3
8	Występowanie patologii społecznych (głównie alkoholizm, pojawiające się problemy z narkotykami)	4
9	Znaczna odległość dzieląca Krośniewice od miast wojewódzkich (szczególnie Łodzi)	2
10	Starzenie się społeczeństwa oraz ujemny przyrost naturalny	3
11	Słabe warunki infrastrukturalne do świadczenia usług publicznych	3
12	Brak obiektów rekreacyjno-sportowych dostępnych w miesiącach zimnych	4
13	Brak miejsc hotelowych	3

SZANSE ROZWOJU

I.p.	Czynnik	Waga dla realizacji planu
1	Dostęp do środków UE na lata 2014 - 2020	3
2	Rozwój współpracy terytorialnej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej	1
3	Uruchomienie autostrady A1 ze Strykowa do Gdańska	2
4	Rozwój szkolnictwa zawodowego i praktycznego w regionie	2
5	Współpraca w ramach Lokalnej Grupy Działania	2
6	Zainteresowanie zdrowym stylem życia, w tym zmiana przyzwyczajeń żywieniowych (powstanie rynku zbytu dla produkowanej na terenie gminy zdrowej, naturalnej żywności)	3
7	Nowe technologie energetyczne, bazujące na odnawialnych źródłach energii	3
8	Modernizacja produkcji rolnej i rozwój przetwórstwa	3
9	Duża ilość miejsc pod nowe inwestycje	4
10	Rozwój telepracy i możliwości pracy w oparciu o infrastrukturę społeczeństwa informacyjnego	2
11	Ciągły rozwój infrastruktury technicznej na terenie miasta	2
12	Budowa ciągów komunikacyjnych sieci TEN – T	3
13	Tworzenie powiązań korporacyjnych na terenie województwa i regionu	3

ZAGROŻENIA ROZWOJU

I.p.	Czynnik	Waga dla realizacji planu
1	Niestabilna sytuacja na rynku energetycznym w związku z sytuacją w Rosji i na Ukrainie (również innych krajach w tym regionie)	5
2	Moda na wyprowadzanie się do większych miast wojewódzkich	3
3	Niestabilność prawa pracy w Polsce co powoduje odpływ inwestycji z Polski	4
4	Niestabilne prawo, które odstrasza przedsiębiorców i mieszkańców od podejmowania działalności gospodarczej	3
5	Zwiększanie się patologii społecznych (głównie alkoholizm)	2
6	Popularyzacja innych używek (miękkie narkotyki i środki farmakologiczne)	2
7	Brak spójnego systemu aktywizacji bezrobotnych	4
8	Ograniczenia w dostępie do środków strukturalnych Unii Europejskiej	3
9	Utrudniony dostęp do form kredytowania, głównie jeśli chodzi o małych przedsiębiorców i start –up'y	5
10	Zmniejszanie się ilości miejsc pracy w przedsiębiorstwach opartych o innowacje	3
11	Zmniejszanie się miejsc pracy dla osób z niskimi kwalifikacjami	2
12	Niestabilność na rynku produktów rolnych spowodowana częściowym zamknięciem rynków wschodnich	3
13	Reforma finansów publicznych, która powoduje zmniejszenie możliwości inwestycyjnych Miasta	5
14	Aktywność sieci handlowych o zasięgu ogólnopolskim	3

3. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno- społeczno- gospodarczego

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Krośniewice na lata 2014 – 2022 musi pozostawać zgodny w swoich założeniach z dokumentami na szczeblu lokalnym, regionalnym, wojewódzkim, krajowym oraz europejskim. Poniżej przedstawiono, w jaki sposób założenia LPR wpisują się w polityki obowiązujące na ww. obszarach.

3.1. Nawiązanie do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych

❖ **Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020**

Jak zapisano w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, jeden z trendów i strategicznych wyzwań rozwojowych do 2020 roku to: „Do 2020 r. kontynuowane będą procesy rewitalizacji zdegradowanych obszarów przemysłowych i mieszkaniowych w miastach, uruchomione zostaną procesy przyczyniające się do poprawy ładu przestrzennego. Jednocześnie przewiduje się, że nastąpi pogłębienie procesu chaotycznej urbanizacji obszarów podmiejskich, co przyczyni się m. in. do wzrostu kosztów infrastrukturalnych i społecznych.”

Jednym z głównych wyzwań rozwojowych Strategii jest „Rozwój głównych ośrodków miejskich i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich”, a w tym m.in. kształtowanie i poprawa ładu przestrzennego oraz intensyfikacja procesów rewitalizacji.

Istota Strategii zakłada, że polityka rozwoju będzie realizowana na dwóch równoległych płaszczyznach:

- horyzontalnej, która odnosi się do obszaru całego województwa oraz
- terytorialno-funkcjonalnej, która dotyczy obszarów miejskich, wiejskich oraz funkcjonalnych.

W ramach polityki horyzontalnej i jej celu strategicznego „Region wykorzystujący potencjał endogeniczny do rozwoju inteligentnej gospodarki, oparty na kreatywności i przedsiębiorczości mieszkańców” w celu operacyjnym 9 „Zrównoważony system osadniczy” zakłada się działanie „Wspieranie procesów rewitalizacji i poprawa ładu przestrzennego”, w szczególności „Kluczowym kierunkiem działań w zakresie wzmacniania roli ośrodków miejskich oraz podniesienia ich atrakcyjności, jako miejsca do życia i inwestowania, jest kształtowanie ładu przestrzennego. Zakłada się rewitalizację zdegradowanych obszarów przemysłowych i mieszkaniowych w miastach, podjęcie działań zmierzających do poprawy jakości przestrzeni publicznych, w tym o znaczeniu symbolicznym, oraz przeciwdziałanie niekontrolowanej suburbanizacji. Przyjmuje się, że osiągnięcie celu „Zrównoważony system osadniczy” pozwoli na uzyskanie dobrej dostępności do usług publicznych, zapewni rozprzestrzenianie się rozwoju na obszarze całego województwa oraz spójność przestrzenną. Zachodzące procesy synergii przyczynią się do wzrostu konkurencyjności regionu w skali kraju i Europy.”

Strategiczny kierunek działania 9.2 zakłada „Wspieranie procesów rewitalizacji i poprawa ładu przestrzennego, w tym: „rewitalizacja zdegradowanych obszarów mieszkaniowych i przemysłowych,

w tym rewaloryzacja zabytkowych układów przestrzennych oraz obiektów zabytkowych, m. in. poprzez: wsparcie dla tworzenia i realizacji zintegrowanych projektów obejmujących kompleksową odnowę obszarów, organizację warsztatów i konferencji w zakresie możliwości rozwiązywania problemów na obszarach zdegradowanych, wspieranie prac konserwatorskich prowadzących do odnowy obiektów i obszarów zabytkowych oraz wykorzystania obiektów zabytkowych na cele kulturalne, społeczne, edukacyjne, turystyczne, gospodarcze, organizowanie konkursów na najlepiej przeprowadzone rewitalizacje i rewaloryzacje.”

Jednocześnie w ramach polityki horyzontalnej silny nacisk położono na „Wysoki standard i dostęp do usług publicznych” – cel operacyjny 5. Jak czytamy dalej: „Równie istotny jest dostęp do usług kultury, turystyki, sportu i rekreacji, związanych z rozwojem tzw. „przemysłów czasu wolnego” wzmacniających jakoś kapitału społecznego, potencjał gospodarczy województwa i umożliwiających promowanie zdrowego stylu życia. Zakłada się wspieranie rozwoju podstawowej infrastruktury kultury, zwłaszcza na terenach małych miast i obszarów wiejskich. (...) W zakresie infrastruktury sportu, turystyki, rekreacji zakłada się unowocześnienie bazy turystycznej i obiektów sportowych oraz podjęcie zintegrowanych działań na rzecz rozwoju turystyki aktywnej, uzdrowiskowej i kulturowej.”

W ramach polityki terytorialno-funkcjonalnej, na obszarach miejskich Dokument wyznacza strategiczne kierunki działań, m.in. „Wspieranie systemowych działań rewitalizacyjnych obszarów zdegradowanych społecznie i gospodarczo” oraz „wspieranie działań na rzecz kształtowania przestrzeni publicznych wysokiej jakości”.

Planowane do realizacji działania rewitalizacyjne na obszarze Miasta Krośniewice wpisują się zatem w pełni w założenia Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020. Obszar objęty rewitalizacją jest terenem, który ulega destrukcji. Przeprowadzenie zawartych w LPR działań nie tylko wzmocni ład przestrzenny obszaru, podniesie jego atrakcyjność, ale również przyczyni się do stworzenia funkcjonalnej przestrzeni publicznej.

❖ Strategia rozwoju społeczno- gospodarczego powiatu kutnowskiego na lata 2007 – 2015

Przedstawiono nawiązanie niniejszego LPR do Strategii na lata 2007 – 2015, dokument na lata 2014 – 2020 pozostaje w trakcie opracowywania.

Strategia powiatu kutnowskiego przedstawia prace związane z procesem rewitalizacji w obrębie następujących celów i kierunków działania:

7.1 Infrastruktura – cel operacyjny 3 Sprzyjać rozwojowi infrastruktury pro turystycznej i różnych form turystyki, w rozumieniu rewitalizacji obiektów zabytkowych i ochrony dóbr kultury (remont i dostosowanie ich funkcji do obecnych potrzeb społecznych w zakresie kultury i rekreacji).

oraz

7.5 Ochrona środowiska – cel operacyjny 1 Podejmować działania na rzecz wdrożenia konstytucyjnej zasady rozwoju równoważonego, w rozumieniu rewitalizacji terenów zdegradowanych ekologicznie.

Cele i działania zamieszczone w LPR Miasta Krośniewice są zbieżne i nawiązują do Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu kutnowskiego na lata 2007 – 2015.

❖ **Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Krośniewice na lata 2014 – 2022**

Jako jedno z najważniejszych problemów Strategia wymienia: „(...) wyraźne braki w przygotowaniu oferty inwestycyjnej gminy. Po pierwsze brakuje podstawowej infrastruktury służącej rozwojowi stref inwestycyjnych. Brakuje połączeń drogowych, sieci kanalizacyjnej. Bez tego rozwój większych firm jest niemożliwy.” (...) W niektórych częściach gminy stan dróg jest bardzo zły (np. niektóre kwartały miasta). Poza tym występują braki w infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej. Samo miasto nie wydaje się atrakcyjne do odbiorów usług i produktów. Brakuje miejsc prestiżowych, świadczących o walorach obszaru. Takim miejscem powinno stać się centrum miasta. W mieście brakuje również dobrze wyposażonego targowiska. (...) W gminie znajduje się nieużywana linia kolei wąskotorowej, w samym mieście stara stacja. Choć kolej ta ma swą niezwykłą historię, rewitalizacja linii staje się kłopotliwa. Inwestycje w przywrócenie dawnej funkcji kolei lub wykorzystanie jej dla celów turystycznych (objazdy po regionie) są pomysłem ciekawym, ale nieefektywnym ekonomicznie. Koszty utrzymania linii kolejowej są olbrzymie, a grono entuzjastów zainteresowanych przejażdżkami koleją zbyt małe. Gmina musiałaby dokładać znaczne ilości środków finansowych do funkcjonowania kolei. Dlatego rozwiązaniem dla wykorzystania tej nieprzeciętnej przecież infrastruktury może być wykorzystanie starej trasy kolei na ciąg rowerowy lub pieszy. Terenem problemowym w mieście jest teren dawnej stacji. Jakikolwiek inwestycje w tej strefie są trudne ze względu na ochronę konserwatorską. (...) Zarówno na terenie wiejskim jak i w mieście problemem jest bezrobocie wśród młodych kobiet.”

Do podstawowych problemów zaliczono:

1. Słabe wykorzystanie krajobrazu gminy i walorów Miasta,
2. Degradacja środowiska przez niekontrolowane odprowadzanie ścieków i odpadów stałych,
3. Niska świadomość mieszkańców o potrzebie ochrony środowiska naturalnego,
4. Słabo rozbudowana infrastruktura techniczna (szczególnie drogi),
5. Niedostateczna infrastruktura mieszkaniowa,
7. Duże braki w zakresie systemów infrastruktury społecznej i technicznej,
8. Niska efektywność energetyczna obiektów publicznych i prywatnych,
9. Dominacja małych firm w ogólnej liczbie podmiotów,
10. Niedostatecznie wykształcony sektor usług,
11. Mała ilość inwestorów z zewnątrz, szczególnie zagranicznych,
12. Rozdrobnienie gospodarstw na terenie wiejskim,
13. Brak alternatyw w aktywizacji zawodowej ludności wiejskiej poza rolnictwem,
14. Brak możliwości osiągnięcia wykształcenia wyższego i średniego, gdyż edukacja w gminie Krośniewice kończy się na poziomie gimnazjalnym,
15. Ujemny przyrost naturalny,
16. Niewystarczająca promocja gminy w celu zainteresowania turystów oraz inwestorów zagranicznych,

17. Niebezpieczeństwa dla środowiska naturalnego.

„Pomimo notowanej w ostatnich latach tendencji wzrostu rozwoju gminy, potrzeby w tym zakresie są nadal bardzo duże. Niezbędne będzie zatem dalsze wspieranie poprawy infrastruktury technicznej na obszarze gminy, w tym inwestycji infrastrukturalnych bezpośrednio związanych z przedsiębiorczością. Widoczne są braki w infrastrukturze drogowej (zarówno na terenie wiejskim jak i w samym mieście). To samo tyczy się infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Zahamowanie zmian spowoduje marginalizację (...)”

Lokalny Program Rewitalizacja Miasta Krośniewice na lata 2014 – 2022 wpisuje się bezpośrednio we wszystkie cele strategiczne Strategii:

- ∴ Cel strategiczny I: Wspieranie i rozwój przedsiębiorczości, w szczególności poprzez aktywizację lokalnych zasobów oraz wykorzystanie lokalnych i regionalnych specjalizacji.
- ∴ Cel strategiczny II: Poprawa warunków życia mieszkańców Gminy i Miasta Krośniewice poprzez ochronę zdrowia, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, socjalnego, edukację, oświatę i sport.
- ∴ Cel strategiczny III: Ochrona środowiska przyrodniczego i kształtowanie ładu przestrzennego.
- ∴ Cel strategiczny IV – Odnowa wsi - pielęgnacja kultury i dziedzictwa historycznego.

Aby zachować ład przestrzenny na terenie Miasta Krośniewice konieczne jest przeprowadzenie kompleksowej rewitalizacji przestrzeni miejskiej.

Przedstawione zależności świadczą o głębokich powiązaniach pomiędzy Strategią a LPR. Zapisy są spójne.

❖ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Krośniewice

Jako jedno z największych problemów Studium podaje:

- „konfliktogenne sąsiedztwo funkcji uciążliwych i chronionych na terenie miasta – nowe tereny włączone w granice miasta po wybudowaniu obwodnicy, będące dotąd częścią wiejskiego obszaru gminy, użytkowane rolniczo, obecnie wymagają określenia nowego przeznaczenia - tereny te, zwłaszcza po przekwalifikowaniu na cele przemysłowo-usługowe i odpowiednim wyposażeniu w infrastrukturę drogową i techniczną mogą stać się jednym z motorów rozwoju miasta;
- przecięcie terenu gminy przez drogi krajowe i linię kolejową: dla terenu miasta budowa obwodnicy i wyrzucenie ruchu tranzytowego z jego centrum na obrzeża było osiągnięciem znacznie poprawiającym jakość życia mieszkańców, jednakże tym samym pojawił się problem zapewnienia obsługi komunikacyjnej dla terenów przemysłowych i rezerw terenowych, mających w przyszłości przyciągnąć nowe inwestycje do miasta, zwłaszcza, że w ciągu obwodnicy znajdują się tylko dwa węzły umożliwiające wjazd do miasta i nie ma możliwości budowy bezpośrednich zjazdów na działki – rozwiązaniem tego problemu jest budowa dróg

dla obsługi terenów inwestycyjnych wewnątrz miasta z wykorzystaniem już istniejących fragmentów dawnych dróg krajowych (ul. Kutnowskiej, Poznańskiej, Toruńskiej i Łęczyckiej) oraz włączyć do obwodnicy i takie pokierowanie ruchem tranzytowym, aby omijał on osiedla mieszkaniowe;

- degradacja terenów po nieczynnej Krośniewickiej Kolei Dojazdowej wpisanej do rejestru zabytków (...) tereny krośniewickiej kolejki stanowi nie tylko trasa, po której się poruszała, ale również zaplecze techniczne zlokalizowane w centrum miasta: dworzec, bocznicę kolejową, budynki techniczne, magazynowe, remontowe, a także mieszkalne dla pracowników i teren rekreacyjny - ogródki działkowe, co obecnie wymaga nowego sposobu zagospodarowania i rewitalizacji (...) należy (...) dopuścić możliwość alternatywnego do obecnego zagospodarowania, tak aby w przypadku braku możliwości przywrócenia pierwotnej funkcji obiektom, była możliwość zaadaptowania ich na inne cele (...).

Głównym celem i kierunkiem rozwoju jest Stabilny rozwój zapewniający zaspokojenie potrzeb mieszkańców i umożliwiający wzrost poziomu życia, z zachowaniem równowagi między aktywnością społeczno-gospodarczą a ochroną środowiska przyrodniczo-kulturowego. Osiągnięcie celu będzie możliwe m.in. poprzez:

- porządkowanie struktury przestrzennej gminy poprzez (...) wytyczanie nowych dróg i określenie zasad wyposażenia w sieci infrastruktury technicznej na terenach niezainwestowanych, określenie zasad zabudowy i zagospodarowania terenów, minimalizacja negatywnych skutków oddziaływania dróg tranzytowych i obwodnicy miasta poprzez lokalizację pasów zieleni izolacyjnej i funkcji chronionych z dala od dróg, ograniczanie konfliktów wynikających z różnych sposobów użytkowania terenów, zwłaszcza na terenie miasta gdzie funkcje uciążliwe sąsiadują z funkcjami mieszkaniowymi;
- ochronę wartości przyrodniczych i kulturowych na terenie gminy, takich jak obiekty zabytkowe, historyczna zabudowa śródmiejska, trasa zabytkowej kolejki wąskotorowej, zespoły dworsko-parkowe, obszary chronione pod względem przyrodniczo-krajobrazowym, ochronę terenów naturalnych przed zainwestowaniem – dolin rzecznych rzeki Miłonki i Ochni wraz z dopływami, lasów, terenów wykorzystywanych rolniczo, stanowiących o charakterze gminy, wpływających na jakość życia mieszkańców.”

Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w założenia Studium, a cele i działania w nim zawarte korelują z tymi określonymi w Studium.

- ❖ Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji pozostaje również zgodny z zapisami Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Krośniewice na lata 2007 – 2013, stanowiąc kontynuację zawartych w nim działań.

3.2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020

Nawiązanie do RPO WŁ na lata 2014 – 2020 zostało przedstawione na podstawie projektu tegoż dokumentu (wersja 4.0 z kwietnia 2014 roku).

LPR Miasta Krośniewice na lata 2014 – 2022 wpisuje się wprost w założenia Osi priorytetowej IV Rewitalizacja i usługi dla społeczeństwa. Jak czytamy w uzasadnieniu utworzenia tej osi: „Planowane w ramach OP IV przedsięwzięcia, mające na celu przede wszystkim ożywienie społ.-gosp. terenów rewitalizowanych oraz obszarów o specyficznych potrzebach i potencjałach endogenicznych, jak i poprawę dostępu do najważniejszych usług publicznych, przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców.”

W ramach osi IV wyróżniono następujące priorytety inwestycyjne:

- 2.3 Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia;
- 6.3 Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego;
- 6.5 Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojсковych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu;
- 8.2 Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój;
- 9.1 Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych;
- 9.2 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich;
- 10.4 Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

Niniejszy program rewitalizacji wpisuje się m. in. w:

❖ Priorytet inwestycyjny 6.5 Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojсковych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu. „Zadaniem interwencji podejmowanej w ramach PI 6.5 jest tworzenie w zdegradowanych dzielnicach i obszarach przemysłowych, powojсковych miast warunków do ponownego ich rozwoju oraz powstawania przyjaznej przestrzeni

społecznej. Realizacja projektów mających na celu eliminowanie przeszkód stojących na drodze do ponownej integracji wskazanych terenów z rozwijającym się miastem pozwoli na ich ponowne wykorzystanie. Dodatkową korzyścią wynikającą z realizacji PI 6.5 będzie stopniowe zaprzestanie postrzegania tych terenów przez władze lokalne i społeczeństwo jako zagrożenia, utrwalonego w świadomości społecznej w wyniku długotrwałej izolacji i niedostępności tych obszarów, na rzecz powstania przyjaznej mieszkańcom przestrzeni miejskiej.”

❖ Priorytet inwestycyjny 8.2 Wsparcie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój. „Wspierane będą przede wszystkim działania, polegające na zagospodarowaniu tras turystycznych o charakterze regionalnym i ponadregionalnym, budowie, przebudowie lub modernizacji infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej wokół zbiorników wodnych oraz wzdłuż dolin rzecznych, rozwoju infrastruktury o charakterze sportowo - rekreacyjnym, rozwoju sieci punktów informacji turystycznej. Dopuszcza się budowę nowych obiektów, jeśli wynika ona z przeprowadzonej starannej analizy istniejących zasobów i ze zdiagnozowanych potrzeb. Ponadto, w ramach PI 8.2 wspierane mogą być inwestycje w drogi lokalne, pod warunkiem, że przyczynią się do fizycznej, gospodarczej, społecznej rewitalizacji i regeneracji obszarów miejskich i wiejskich oraz stanowią niezbędny element szerszego projektu realizującego cel PI 8.2. Przedsięwzięcia w ramach PI 8.2 powinny prowadzić do poprawy dostępu do zasobów dziedzictwa kulturowego, przemysłowego i naturalnego, jak również tworzenia zintegrowanych produktów turystycznych w oparciu o te zasoby w celu podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej i pobudzenia rozwoju gospodarczego.”

❖ Priorytet inwestycyjny 9.2 Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich. „Rewitalizacja planowana w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020 ma na celu niwelowanie zjawisk związanych z problemami społecznymi na zdegradowanych obszarach miejskich i wiejskich, jak również związanych z degradacją przestrzeni. Kompleksowa rewitalizacja wymaga aktywności czterech sfer: materialno-przestrzennej (modernizacja budynków oraz przestrzeni publicznej i infrastruktury technicznej), społecznej (rozwiązanie problemów społecznych takich jak bezrobocie, wykluczenie społeczne, niski poziom kapitału ludzkiego), gospodarczej (pobudzenie rozwoju gospodarczego) i środowiskowej (działania zwiększające efektywność energetyczną i służące wykorzystaniu terenów już zdegradowanych). (...) W ramach PI 9.2 wsparcie uzyskają przedsięwzięcia dotyczące rewitalizacji fizycznej zdegradowanych terenów o silnej kumulacji problemów społecznych, które będą miały na celu ożywienie społeczno-gospodarcze tych obszarów poprzez przywracanie lub nadawanie na terenach rewitalizowanych funkcji np. gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych. Planowana interwencja ma przeciwdziałać przyczynom ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez włączenie przestrzeni i zamieszkujących ją mieszkańców w nurt życia społecznego, w tym poprzez umożliwienie dostępu do usług publicznych oraz ich aktywizację na rynku pracy w ramach EFS. Zakres działań rewitalizacyjnych przyczyni się do zniwelowania negatywnych społecznych skutków izolacji i dyskryminacji obszarów problemowych. Realizacja działań z zakresu

rewitalizacji fizycznej i gospodarczej ma służyć przede wszystkim wzmocnieniu poziomu potencjału rozwojowego obszaru oraz poprawić społeczną spójność regionu łódzkiego.”

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Krośniewice na lata 2014 – 2022 wpisuje się również w założenia Osi priorytetowej III Gospodarka niskoemisyjna i ochrona środowiska, zaś w jej ramach w:

❖ Priorytet inwestycyjny 4.3 Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym. Jak czytamy w RPO WŁ na lata 2014 – 2020: „Największy potencjał w zakresie oszczędności energii identyfikowany jest w budynkach, w związku z tym wsparcie należy skoncentrować na ich renowacji. (...) Do działań w tym zakresie zaliczyć należy promowanie i wdrażanie rozwiązań technologicznych ograniczających zużycie energii poprzez wykonywanie kompleksowej modernizacji budynków, zwłaszcza użyteczności publicznej i mieszkalnych (części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, celem zwiększenia ich efektywności energetycznej).”

W ramach przykładowych przedsięwzięć wymieniona jest: „kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej lub budynków mieszkalnych (części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych) wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne (m.in. ocieplenie obiektu, wymiana okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne, przebudowa systemów grzewczych wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła), modernizacja systemów wentylacji i klimatyzacji, instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach. W ramach przedsięwzięcia możliwa będzie wymiana źródła ciepła z opartego na paliwach konwencjonalnych przede wszystkim na źródła ciepła wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych bądź na przyłącza sieciowe. Realizowane inwestycje będą wynikać z audytów energetycznych.”

Z przedstawionego opisu zaczerpniętego z Projektu RPO WŁ na lata 2007 – 2014 wynika, iż Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Krośniewice wpisuje się w jego założenia. Cele i działania podejmowane w ramach LPR są zgodne tymi zawartymi w programie operacyjnym. Sprzyjają one rewitalizacji tkanki miejskiej, wykorzystują teren zdegradowany dla szeroko pojętego użytku społecznego, wzmacniają atrakcyjność regionu, czyniąc miejsce dostępnym i przyjaznym – co ważne - nie tylko dla mieszkańców Miasta.

3.3. Strategia Rozwoju Kraju 2020

„Strategia ...” przedstawia Wizję Polski 2020 jako: „aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo”, jednym z działań wymienionych w kluczowych obszarach rozwoju jest „Spójność społeczno-gospodarcza i terytorialna - większa spójność terytorialna, dostępność usług publicznych, szeroka skala szans rozwoju jednostki, mądra i efektywna integracja społeczna”. Strategia podaje tutaj, iż „Zatrzymane zostaną również procesy marginalizacji na obszarach tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze i pobudzona zostanie zdolność do rozwoju dzięki procesom rewitalizacyjnym. W najbardziej zdegradowanych dzielnicach miast, w efekcie spójnych

działań rewitalizacyjnych, nastąpi lokalizacja nowych funkcji, ożywienie i dywersyfikacja gospodarcza z jednoczesną poprawą sytuacji społecznej.”

„Strategia ...” określa „Główne obszary interwencji. Cele i priorytety rozwojowe.”. W jej ramach powstał Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna oraz cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, a także priorytetowy kierunek interwencji publicznej III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocnienia potencjału obszarów wiejskich. Zapisy „Strategii ...” mówią: „Prowadzone też będą działania na rzecz rewitalizacji zdegradowanych oraz najuboższych obszarów miejskich oraz wsparcia powiązań miasto-wieś. Silne i konkurencyjne miasta średnie i małe powinny bowiem stanowić centra rozwoju obszarów wiejskich, przygranicznych, peryferyjnie położonych w stosunku do głównych miast, które pośredniczą w rozprzestrzenianiu się rozwoju z miast głównych na dalsze obszary kraju.”

Zapisy powyżej stanowią kwintesencję działań zaplanowanych do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Krośniewice na lata 2014 – 2020. Wszystkie dokumenty wymienione we wcześniejszych rozdziałach muszą być spójne ze „Strategią ...”, stąd niekwestionowana zgodność LPR z jej zapisami. Działania zaplanowane w ramach programu rewitalizacji pozwolą m.in. na aktywizację społeczności, wzmocnią tkankę miejską, uczynią ją atrakcyjną i bezpieczną, nadadzą obszarowi nowe funkcje, które go ożywią i wyzwolą tkwiący w nim potencjał. Powstanie infrastruktury przyczyni się zapewne do pobudzenia miejscowej działalności gospodarczej.

4. Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji

4.1. Okres realizacji Lokalnego Planu Rewitalizacji Obszarów Miejskich

Okres realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji jest spójny z okresem programowania budżetu Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020. Biorąc pod uwagę, że projekty z tego okresu można realizować do roku 2022, Lokalny Program Rewitalizacji zamyka się datą 2022. Szacuje się, że niektóre z projektów mogą być trudne pod względem inwestycyjnym i będą realizowane długim okresie czasu. Miasto chciałoby wszystkie projekty wykonać jak najszybciej, należy wziąć jednak pod uwagę uwarunkowania budżetowe. Choć LPR stworzony został jedynie dla obszaru Miasta Krośniewice, to działaniem Urzędu objęty jest również obszar wiejski, gdzie również występują określone problemy, które należy rozwiązać.

4.2. Zasięg terytorialny rewitalizowanych obszarów

Zgodnie z warunkami zapisanymi w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Łódzkiego oraz prawodawstwem Wspólnoty, obszary miejskie poddawane rewitalizacji zostają wytypowane w **Lokalnym Programie Rewitalizacji**. Ich granice są wyznaczone na podstawie

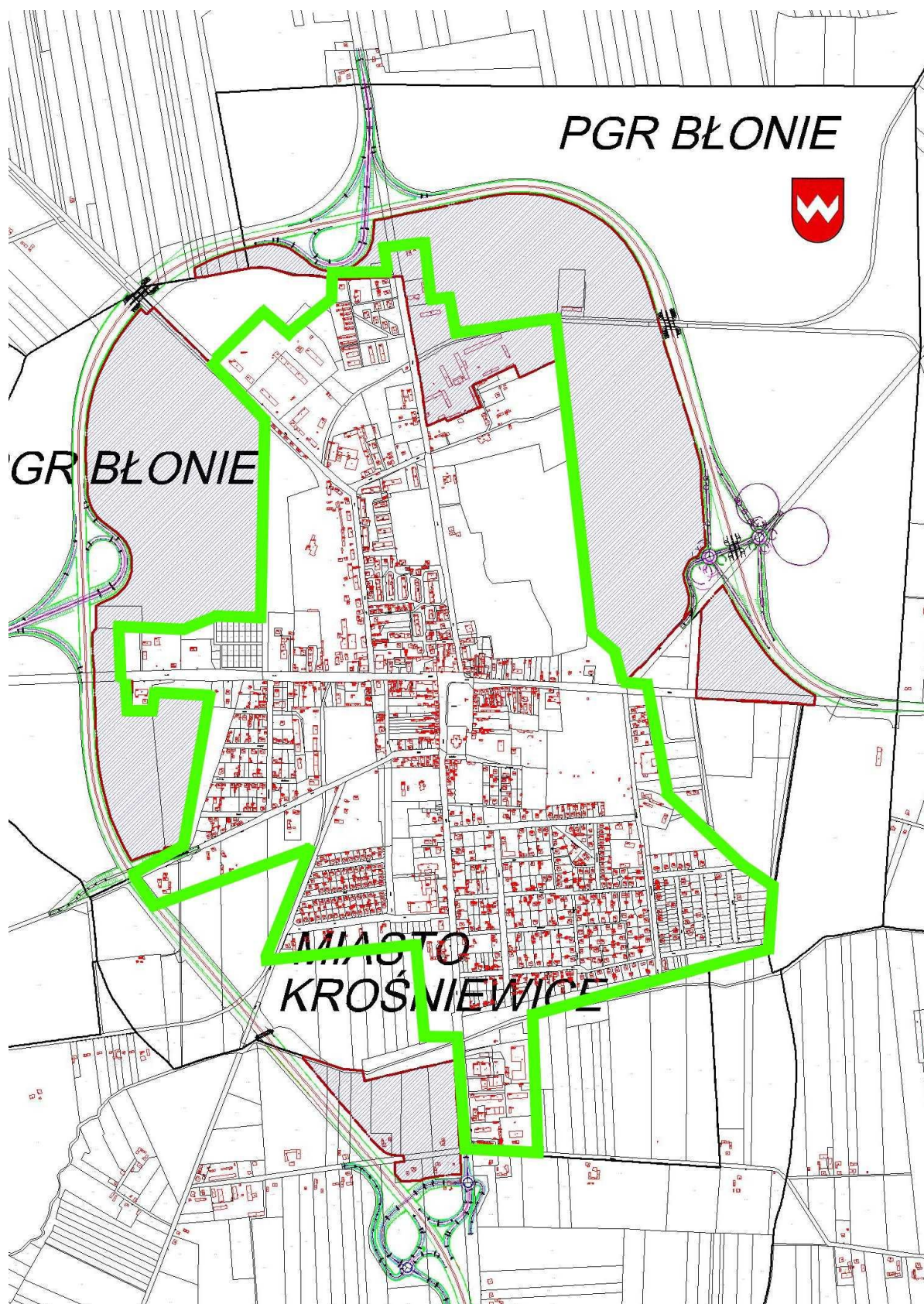
krytycznej analizy wyników badań i analiz (w tym wniosków różnych podmiotów współuczestniczących w procesie rewitalizacji), przeprowadzonych dla potrzeb przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Dokonując tego wyboru bierze się pod uwagę:

- a) wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia,
- b) wysoką stopę długotrwałego bezrobocia,
- c) niekorzystne trendy demograficzne,
- d) niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji i wysoki wskaźnik przerywania skolaryzacji,
- e) wysoki poziom przestępczości i wykroczeń,
- f) szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska,
- g) niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej,
- h) wysoką liczbę imigrantów, grup etnicznych i mniejszościowych lub uchodźców,
- i) porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego,
- j) niski poziom wydajności energetycznej budynków.

Za obszar wymagający rewitalizacji uznano ściśle centrum miasta z zabudową przyległą. Część miasta objęta programem to część zabytkowa o największych brakach infrastrukturalnych, a zarazem największej ilości zjawisk patologicznych, przestępczości i problemów w rodzinie. Większość budynków w tej strefie to budynki wielorodzinne.

4.3. Obszar rewitalizacji

Na mapie poniżej oznaczono obszar przeznaczony do rewitalizacji (kolorem zielonym). Został on rozszerzony w stosunku do obszaru wyznaczonego w poprzednim LPR. Powodem takiego stanu rzeczy jest bardzo zły stan infrastruktury miejskiej w południowo – wschodniej części miasta. Choć są to obszary głównie o zabudowie jednorodzinnej to brak infrastruktury, fatalny stan dróg powodują, że problemy w tym obszarze bardzo szybko narastają. Mieszkańcy nie mogą prowadzić tam działalności gospodarczej. Osoby o wyższych dochodach wolą budować domy poza miastem, nie w tej dzielnicy. Dlatego postanowiono już teraz wprowadzić działania zaradcze.

Mapa. Strefa przeznaczona do działań rewitalizacyjnych

4.4. Uzasadnienie wyboru obszarów rewitalizowanych

Sfera przestrzenna

Głównym problemem miasta jest zły wizerunek centrum. Choć place, zieleńce są zadbane, to wizerunek miasta jest psuty przez fatalny stan kamienic i podwórek. Wprowadzenie tu usług prestiżowych czy rozwój turystyki jest niemożliwy. W centrum dominują jednopiętrowe kamienice, które powstały jeszcze przed II wojną światową. Znajdują się w nich drobne punkty usługowe i handlowe. Widoczne są jednak problemy z prowadzeniem działalności gospodarczej w mieście. Jak wspominają przedsiębiorcy, występują liczne dewastacje, a interesy idą coraz gorzej. Na piętrach i w podwórkach znajdują się mieszkania.

Fot. Jedna z kamienic w centrum Krośniewic

Stan podwórek najlepiej ukazuje miejscowe problemy. Brak miejsc parkingowych, utwardzonych nawierzchni, stare okna, brak placów zabaw. Jest to obraz biedy i problemów tutejszych mieszkańców. Dlatego też miejsce to nie jest atrakcyjne do zamieszkania. Bieda rozlewa się również po ulicach pobocznych. W samym centrum brak jest nowoczesnych budynków. Coraz więcej obiektów musi zostać wyburzonych.

Fot. Klatka schodowa w kamienicy w centrum Krośniewic

Problem stanowi również strefa przemysłowa, którą zajmowała niegdyś Kolej Wąskotorowa. W centrum miasta znajdują się zabudowania. Teren jest zaniedbany. Często dochodzi tam do dewastacji infrastruktury. Przez Miasto przebiegają również tory kolejki wąskotorowej, które psują jego wizerunek i stanowią problem dla stworzenia spójnej miejskiej przestrzeni.

Fot. Tory kolei wąskotorowej przebiegające przez Miasto

Dla mieszkańców ważnym elementem przestrzeni jest targowisko miejskie zlokalizowane w zachodniej części miasta. Na targowisku można zaopatrzyć się właściwie we wszystkie artykuły. Niestety dominują tu głównie produkty azjatyckie. Lokalny przemysł odzieżowy praktycznie nie istnieje w mieście. Stał się nieopłacalny ze względu na niskie koszty odzieży importowanej. Niestety wizerunek takich kramów z odzieżą nie współgra z zabytkowym charakterem miasta. Poustawiane pudła, wiszące spodnie powodują, że targ już nie urozmaica miasta, lecz psuje jego wizerunek.

Mieszkańcy Krośniewic mogą zaopatrzyć się najpotrzebniejsze artykuły na targowisku. Handel przybiera różne formy i przetacza się przez wszystkie ulice. Niestety bardzo często ma charakter całkowicie niekontrolowany, co burzy ogólny ład przestrzenny miasta.

Sfera gospodarcza

Centrum Miasta Krośniewice to również centrum handlu i usług dla wszystkich mieszkańców. Co więcej, Miasto stanowi centrum gospodarcze dla mieszkańców zamieszkujących teren wiejski gminy Krośniewice oraz innych okolicznych gmin. Niestety ściśle centrum traci na znaczeniu a handel i usługi coraz częściej przenoszą się w inne części miasta (głównie na obrzeża). Handel zaczął koncentrować się wokół nowopowstałych dyskontów. To one zdobyły w ostatnich latach popularność i wpłynęły znacznie na poziom obrotów lokalnych przedsiębiorców.

Problemem centrum miasta jest brzydota niektórych kamienic i zagospodarowania przestrzennego. Na zdjęciu poniżej przedstawiono ważny punkt dla historii Miasta. To właśnie na tym skrzyżowaniu krzyżowały się drogi krajowe nr 1 i nr 2. Ruch pojazdów wszelkiego typu w tym miejscu był olbrzymi i należał do najwyższych w Polsce. Dzisiaj obwodnica wyprowadziła ruch pojazdów z miasta. Miasto z dnia na dzień stało się cichsze, a centrum opustoszało. Niestety, pozostały też nieestetyczne obiekty, które niszcząc psują wizerunek tego miejsca. Wprowadzenie prestiżowych obiektów handlowych, czy usługowych wymaga zmiany wizerunku obszaru.

Fot. Kamienice w centrum Miasta Krośniewice

W centrum miasta cały czas dobrze prosperują drobne sklepy z alkoholem. Opierają się na konkurencji ze strony międzynarodowych sieci handlowych. Niestety ich istnienie świadczy również o potrzebach lokalnej społeczności. Drobny handel występuje wokół przystanków autobusowych, jednak - co widać - główne źródło dochodów dla właścicieli to niestety produkty alkoholowe.

Fot. Punkt handlowy specjalizujący się w sprzedaży alkoholu przy ulicy Kutnowskiej

W rynku i jego okolicach znajdują się również m.in. punkty fryzjerskie, biura rachunkowe, kwiaciarnia, dom pogrzebowy. To wszystko znamiona dobrego rozwoju tego niewielkiego obszaru. Jednak w centrum problemy dominują obecnie nad szansami i wyglądają dość niepokojąco.

- Wyraźnie widać dużą podaż lokali do prowadzenia działalności gospodarczej i niewielki popyt na te lokale.
- Teren objęty rewitalizacją ma (obiektywnie zasłużony) wizerunek obszaru ubóstwa, a więc nie lokalizują się tu funkcje handlowe, nastawione na co najmniej średnio zamożnego konsumenta.
- W związku ze znikomym obecnie ruchem turystycznym w Krośniewicach, nie rozwijają się tam dobrze usługi gastronomiczne i hotelarskie. Tymczasem, docelowo centrum miasta powinno utrzymywać kilkanaście miejsc hotelowych i trzykrotnie więcej gastronomicznych.
- Dzielnica ma niedobry wizerunek i nie chcą się w niej lokalizować instytucje poszukujące lokalizacji prestiżowych.

Fot. Dom pogrzebowy przy ulicy Kutnowskiej w Krośniewicach

W mieście brakuje miejsc hotelowych. Rozwój jakiegokolwiek funkcji turystycznej, czy konferencyjnej mimo znakomitego położenia w centrum Polski jest więc niemożliwy. Obiekty noclegowe, które istnieją w centrum miasta, nie odpowiadają wysokim standardom i nie przyciągną do Krośniewic turystów. Co należy podkreślić - na bazę hotelową i gastronomiczną zwracają uwagę inwestorzy, którzy mogliby inwestować w samym mieście lub jego okolicach. Na zdjęciu poniżej przedstawiono przykład obiektu prowadzącego działalność hotelową. Niezwykle skromna jest również baza gastronomiczna. Brakuje miejsc prestiżowych.

Brak bazy hotelowej czy niska jakość bazy gastronomicznej pokazuje, że na takie usługi nie ma po prostu popytu. Rewitalizacja miasta ma podnieść jego ogólny wizerunek i stworzyć warunki do rozwoju usług turystycznych i okołoturystycznych.

Fot. Obiekt hotelowy w centrum Miasta Krośniewice

Niezwykle ważnym elementem dla funkcjonowania i rozwoju miasta jest targ, który znajduje się w jego zachodniej części. Jest on ważny dla rozwoju całej gminy, ponieważ to tam sprzedawane są płody rolne i inne produkty wytworzone w okolicznych miejscowościach. Mimo rozwoju międzynarodowych sieci handlowych, targ miejski nie traci na atrakcyjności, a zainteresowaniem nim nie słabnie. Oczywiście na przestrzeni lat targ zmienia się, lecz w dalszym ciągu stanowi ważny punkt spotkań i handlu dla lokalnej społeczności. Podkreślić należy, że targ nie stanowi tylko pola wymiany handlowej. Na targu lokalni kupcy, producenci, klienci spotykają się, wymieniają poglądami, rozmawiają. Zachodzi ważna interakcja pomiędzy producentem a odbiorcą. W ten sposób gospodarka dostosować może się do zmieniającej rzeczywistości. W skali mikro doskonałe są produkty i tworzone drobne powiązania korporacyjne.

Niestety targ miejski wymaga dostosowania do podstawowych standardów pod względem higienicznym i funkcjonalnym. Ruch na targu powinien zostać uporządkowany, co spowoduje wzrost bezpieczeństwa na samym targu i w jego sąsiedztwie. Funkcja handlowa przelewa się na sąsiednie ulice i realizuje w warunkach ze wszech miar niepożądanych: w nieładnej scenerii, kolidując z ruchem

pieszym. Taki handel utrwala wizerunek ubóstwa i zaniedbania dzielnicy. Należy koniecznie stworzyć mu lepszą oprawę i spróbować uczynić z niego element kolorytu lokalnego i ożywienia funkcji rynku w dni powszednie.

Problemem są też drogi dojazdowe do targowiska. Są zniszczone i zaniedbane, co ukazuje zdjęcie poniżej. Przebudowy wymagają m.in. ulice: Władysława Sikorskiego, Zachodnia, Marii Konopnickiej, Juliusza Słowackiego, Mazowiecka oraz Targowa. To właśnie te ulice łączą targowisko z centrum miasta.

Fot. Dojazd na targ w Krośniewicach

Należy traktować ten najdrobniejszy handel jako wstęp do rozwinięcia w przyszłości poważniejszej przedsiębiorczości. Każdy przejaw aktywności biznesowej w obszarze Miasta — choćby realizowany w mikro-skali — należy wspierać, ponieważ przełamuje on bierność tej społeczności.

Problemem jest bardzo zły stan podstawowej infrastruktury drogowej, kanalizacyjnej i wodociągowej południowo – wschodniej części miasta. Znajdują się tam osiedla domów jednorodzinnych. W wielu domach prowadzona jest działalność gospodarcza. Niestety barak dojazdu powoduje, że dalszy rozwój funkcji gospodarczych na tym obszarze jest niemożliwy. Jest to szczególnie ważne dla miasta, ponieważ rozwój małych, rodzinnych firm stanowi o sile każdego organizmu miejskiego. To tutaj lokowane mogą być małe lokale gastronomiczne, warsztaty samochodowe, stolarnie itp. Wzrost dochodów lokalnej społeczności nastąpi tylko wtedy, jeśli oni sami wezmą na swoje barki prowadzenie działalności gospodarczej. Ożywi to miasto i sprawi, że znacznie zwiększy się liczba dobrze płatnych miejsc pracy. Duże zakłady, choć ważne, nie generują dla mieszkańców dobrze płatnych miejsc pracy. Małe, rodzinne przedsiębiorstwa - tak. Dlatego wprowadzenie funkcji gospodarczych do tej części miasta jest szczególnie ważne w procesie rewitalizacji Miasta Krośniewice.

Fot. Stan dróg w południowo- wschodniej części miasta.

Fot. Południowo- wschodnia części miasta. Drogi są w bardzo złym stanie, brakuje również miejsc parkingowych i zagospodarowania terenu.

Sfera społeczna

Grupą wymagającą pilnego wsparcia są dzieci i młodzież. Miasto od lat prowadzi działania zmierzające do wsparcia tej grupy społecznej. Powstało nowoczesne gimnazjum, dzieci mają dostęp do szerokiej gamy zajęć pozalekcyjnych. Jednak szczególnym wsparciem w latach 2014 – 2022 należy objąć dzieci w wieku do 7 lat. Dzieci te często przebywają pod opieką rodziców

i nie uczęszczają do żłobka i przedszkola. Powoduje to określone problemy, z którym musi się zmagać Miasto. Dzieci w wieku przedszkolnym są wyjątkową grupą wsparcia. Dlaczego?

Przedszkole to miejsce, gdzie dzieci przede wszystkim bawią się, rysują, uczą piosenek i śpiewają je w przeróżnych zabawach. Przedszkole ma jednak dużo ważniejszą misję niż tylko odciążenie zapracowanych rodziców i umilenie czasu dzieciom. Przedszkola przygotowują dzieci do okresu szkolnego, ograniczają szok dziecka, jaki pojawia się po przejściu z domowego ogniska do obowiązkowej szkoły.

Dzieci wychowujące się jedynie w domu, rozwijają się prawidłowo, często nawet ich iloraz inteligencji jest wyższy, niż gdyby uczęszczały do przedszkola. Jednak nie samą inteligencją człowiek żyje, ważniejsza jest umiejętność jej wykorzystania. Przedszkole uczy, jak żyć w społeczeństwie, pracować w grupach i dogadywać się z rówieśnikami. W szkolnych ławkach dzieci pracują indywidualnie, są sprawdzane indywidualnie i uczą się indywidualnie, zajęcia grupowe występują bardzo rzadko. Szkoła daje głównie wiedzę, niestety niewielu nauczycieli zwraca uwagę na inne cechy dzieci.

Brak akceptacji społecznej jest najczęstszym powodem powstawania różnego rodzaju patologii społecznych. Przedszkolaki dzięki zajęciom w grupach łatwiej znajdują akceptację później w szkole i nawet w pracy. Także podstawowe zajęcia pozwalają odkryć mocne strony i zainteresowania dzieci. Przedszkola stawiają fundamenty pod edukację dzieci, pokazują ścieżki rozwoju i ułatwiają asymilację społeczną.

Wiele rodzin w Mieście nie zwraca uwagi na rozwój swoich dzieci, co powoduje określone problemy w wieku szkolnym. Dzieci bardzo często przebywają na podwórkach bez nadzoru rodziców. Problem widoczny jest na podwórkach w centrum Krośniewic. Dzieci próbują jednak wykorzystać swoją kreatywność, organizując sobie zabawę, adoptując do niej określone sprzęty. Niestety bardzo często są to zabawy niebezpieczne.

Fot. Zabawki dzieci na podwórku przy ulicy Kutnowskiej

Problemem miasta jest sytuacja matek po urodzeniu dziecka. Pojawienie się na świecie dziecka to wielka zmiana dla całej rodziny. Zmieniają się priorytety życiowe, obowiązki, relacje w rodzinie, przewartościowaniu ulega wiele spraw. To, jak długo kobieta pozostaje z dzieckiem/dziećmi w domu to bardzo indywidualny wybór. Jednak zawsze nadchodzi moment, w którym trzeba podjąć decyzję dotyczącą swojej aktywności zawodowej. Część matek wraca do pracy zaraz po urlopie

macierzyńskim, część po urlopie wychowawczym, część kobiet nie ma do czego wracać, więc będzie musiała na nowo szukać zatrudnienia. Pojawia się problem, ponieważ matki są niechętnie przyjmowane do pracy w przedsiębiorstwach prywatnych.

Świadomość społeczeństwa, ale też samych kobiet na temat istniejących barier i możliwości ich pokonania nadal jest mała. Trudna sytuacja kobiet powracających do pracy po przerwie spowodowanej opieką nad dzieckiem/dziećmi i ich nierówne wobec mężczyzn szanse na rynku pracy mają swoje źródło w dwóch rodzajach problemów, które podzielić można na: „zewnętrzne” - dotyczące sytuacji na rynku pracy, nastawienia i stopnia ogólnospołecznej wiedzy nt. kwestii godzenia życia zawodowego i rodzinnego, stereotypowego postrzegania ról kobiet i mężczyzn (w tym funkcjonowanie, dominującego w Krośniewicach, tradycyjnego modelu rodziny) oraz „wewnętrzne” - odnoszące się do indywidualnych postaw, nastawienia, wiedzy i umiejętności samych kobiet, które stają przed wyzwaniem powrotu na rynek pracy po dłuższej przerwie. Te dwa rodzaje problemów, bardzo ściśle na siebie oddziałują, łączą się, tworząc łańcuchy przyczyn i skutków obecnej sytuacji kobiet - matek na rynku pracy.

Fot. Matka z dzieckiem w Centrum Krośniewic

Zwrócić również należy uwagę na unowocześnienie bazy przedszkolnej w Krośniewicach. Budynek przedszkola w Krośniewicach wymaga szybkich prac remontowych.

W Krośniewicach występuje zróżnicowany ze względu na płeć dostęp do zatrudnienia i możliwości zarabiania pieniędzy. Bezrobocie i niepełne zatrudnienie stanowią problemy w wielu gospodarkach miejskich województwa łódzkiego. Wskazać należy, że ubogie gospodarstwa domowe w miastach znacznie ucierpiały z powodu niedostosowania strukturalnego, w wyniku ograniczenia możliwości kreowania miejsc pracy i nacisku na zmniejszenie płac realnych. Sytuacja ta występuje w Krośniewicach. Zidentyfikowano nowe kategorie ludzi ubogich, na przykład byli pracownicy sfery publicznej (np. kolej), którzy utracili pracę w wyniku likwidacji stanowisk. Na pewno ubóstwo w Krośniewicach dotyczy osób o niskich kwalifikacjach, które nie mogą znaleźć pracy, lub znajdują pracę dorywczą (najczęściej nierejestrowaną). Problemem jest marazm i brak chęci do pracy, postawa roszczeniowa. Wiele osób liczy na pomoc społeczną i nie chce podejmować trudu pracy. To w tej grupie występuje największy problem ubóstwa. Ubóstwo rozszerza się na rodzinę, co ma negatywny wpływ na rozwój dzieci. O ubóstwie świadczą klatki schodowe w centrum Krośniewic. To tam skumulowany jest problem ludzi ubogich.

Fot. Podwórko w centrum Krośniewic

Fot. Zaniedbane podwórko w centrum Krośniewic

4.5. Cele przestrzenne rewitalizacji

Na podstawie analizy sytuacji przeprowadzonej w rozdziale 2 Programu określono problemy w sferze przestrzennej na zdefiniowanym obszarze, które podlegać będą rewitalizacji. W rezultacie wyodrębniono następujące cele rewitalizacji w obszarze przestrzennym, zmierzające do zmniejszenia zaobserwowanych negatywnych czynników:

- ∴ Rewitalizacja obiektów mieszkalnych w mieście,
- ∴ Poprawa struktury ruchu na osiedlach wielorodzinnych,
- ∴ Odnowienie historycznego wizerunku miasta,
- ∴ Rewitalizacja parku wraz z pałacem (po uregulowaniu kwestii własnościowych);
- ∴ Tworzenie zielonych barier (sadzenie i dbałość o zieleni),
- ∴ Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych,
- ∴ Modernizacja budynków użyteczności publicznej dla celów kulturalnych, edukacyjnych i integracyjnych dla społeczności lokalnej,
- ∴ Odnowa obszarów kolejowych,
- ∴ Dalsza gazyfikacja miasta,
- ∴ Stworzenie stref przyjaznych dla dzieci i młodzieży,
- ∴ Stworzenie krytych powierzchni rekreacyjno- sportowych.

4.6. Planowane działania przestrzenne na obszarze rewitalizacji

Nazwa projektu
Wymiana żeliwnej sieci wodociągowej na terenie Miasta Krośniewice
Opis projektu
W ramach projektu przewiduje się wymianę żeliwnej sieci wodociągowej na terenie miasta. Długość sieci do przebudowy wynosi około 9 km. Wymiana sieci jest konieczna, aby zapewnić wysoką jakość wody dla wszystkich gospodarstw domowych w Mieście. Poza tym wymiana zapewni pełne bezpieczeństwo dostaw.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to około 1 mln. PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (lub PROW) w wysokości 85% kosztów projektu. Wkład EFRR (lub PROW) – 850 000,00 PLN Wkład własny Gminy i Miasta Krośniewice – 150 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2017 – 2018.

Wpływ na realizację Strategii i Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Krośniewice
Rozwój strefy rewitalizacji oraz poprawa jakości życia mieszkańców Krośniewic nie mogą odbywać się bez podstawowych inwestycji w infrastrukturę wodną. Zwiększy się bezpieczeństwo dostaw wody oraz podniesie się jakość podstawowych usług świadczonych dla mieszkańców Miasta Krośniewice. Projekt stanowi ważny element rewitalizacji Miasta.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- poprawa jakości środowiska naturalnego - poprawa jakości zamieszkania - rozwój przedsiębiorczości - wzrost jakości wody pitnej - wzrost liczby nowych mieszkańców Gminy
Projekty uzupełniające
Nie planuje się w tym zakresie działań uzupełniających.

Nazwa projektu
Budowa oraz przebudowa ulic na terenie Miasta Krośniewice wraz z infrastrukturą towarzyszącą
Opis projektu
Projekt jest częścią programu rewitalizacji Miasta Krośniewice. Dostęp do niektórych kwartałów miasta jest utrudniony ze względu na bardzo złą jakość systemu drogowego. Brakuje również podstawowej infrastruktury takiej jak np. sieć kanalizacyjna (sanitarna i deszczowa), oświetlenia. Powoduje to, że warunki życia są trudne. Teren wyludnia się, a rozwój małych firm jest praktycznie niemożliwy. Projekt ma więc za zadanie skomunikować wszystkie kwartały miasta oraz pozwolić na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to 10 mln PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu Wkład EFRR – 8 500 000,00 PLN Wkład własny Gminy i Miasta Krośniewice – 1 500 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2015 – 2021
Wpływ na realizację Strategii i Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Krośniewice
Dzięki realizacji projektu zwiększy się dostępność komunikacyjna miasta. Powstaną nowe przedsiębiorstwa (głównie małe i średnie). Zwiększy się tym samym ilość miejsc pracy na terenie miasta.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy - spadek bezrobocia

- wzrost cen działek na terenie Gminy

Projekty uzupełniające

Aby osiągnąć cele projektu konieczna jest realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR i EFS:

1. Budowa silnej marki „Krośniewice” – aby przyciągnąć inwestorów niezbędne są działania zmierzające do budowy silnej marki „Krośniewice”. Konieczne staje się określenie segmentu przedsiębiorstw chętnych do inwestycji w Krośniewicach. Projekt może być zrealizowany ze środków EFRR.

Nazwa projektu

Rewitalizacja terenów po Krośniewickiej Kolei Dojazdowej

Opis projektu

Teren dawnej kolei wąskotorowej to teren zaniedbany. Dlatego też Gmina Krośniewice wraz z partnerami (m.in.. powiatem łączyskim) chcą rewitalizować ten obszar. Rewitalizacja miałaby polegać na przekształceniu linii w szlak krajobrazowy.

Szacowane koszty

Szacowany koszt projektu to 1 mln PLN.

Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu

Wkład EFRR – 850 000,00 PLN

Wkład własny Gminy i Miasta Krośniewice – 150 000,00 PLN

Szacowana data realizacji

Planuje się realizację projektu w latach 2018 – 2020.

Wpływ na realizację Strategii i Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Krośniewice

Projekt ma zwiększyć ruch turystyczny na terenie Gminy. Dzięki jego realizacji powstaną nowe firmy zajmujące się obsługą turystyki.

Wskaźniki osiągnięcia celów

- poprawa bezpieczeństwa środowiska naturalnego
- zwiększenie ruchu turystycznego

Projekty uzupełniające

1. W ramach działania w Lokalnej Grupie Działania przewiduje się promocję lokalnych obiektów zabytkowych z terenu Gminy i obszaru działania Lokalnej Grupy Działania.

4.7. Cele rewitalizacji w obszarze gospodarczym

Wyodrębniono następujące cele główne rewitalizacji w obszarze gospodarczym zmierzające do zmniejszenia negatywnego oddziaływania problemów opisanych w rozdziale 2:

- ∴ uzbrojenie miasta w nowoczesną sieć wodno-kanalizacyjną,
- ∴ przebudowa dróg, jako podstawowego czynnika warunkującego rozwój przedsiębiorczości,
- ∴ uaktywnienie grupy wiekowej 50+ (doradztwo i pomoc w stworzeniu małych firm),
- ∴ tworzenie warunków lokalowych i infrastrukturalnych dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości,
- ∴ reaktywacja funkcji rekreacyjno-turystycznych na terenie miasta,
- ∴ tworzenie warunków rozwoju drobnej przedsiębiorczości poprzez bezpłatne szkolenia, doradztwo,
- ∴ promocja kierunków technicznych wśród dzieci i młodzieży.

Należy pamiętać, iż tak zdefiniowane cele związane są z bezpośrednim wpływem na rozwój gospodarczy obszarów rewitalizowanych. Celem pośrednim wszystkich działań prowadzonych w pozostałych dwóch obszarach funkcjonowania (czyli przestrzennym i społecznym) jest natomiast tworzenie takich warunków życia i rozwoju, aby doprowadzić do zwiększenia potencjału gospodarczego Krośniewic i zintensyfikowania działalności, szczególnie w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw.

4.8. Planowane działania na obszarze rewitalizowanym w sektorze gospodarczym

Nazwa projektu
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Krośniewice poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody oraz budowę sieci kanalizacji sanitarnej
Opis projektu
Przewiduje się przebudowę stacji uzdatniania wody w Krośniewicach oraz budowę kanalizacji sanitarnej. Kanalizacja zostanie wybudowana na terenach włączonych do miasta 1 stycznia 2011 (część ulicy Toruńskiej) oraz tereny parku (ul. Parkowa). Projekt ma zapewnić wszystkim mieszkańcom Krośniewic dostęp do podstawowych usług. Jego realizacja pozwoli ożywić miasto poprzez wprowadzenie funkcji gospodarczych na terenach włączonych do miasta 1 stycznia 2011 roku. Miasto zwiększyło swoje granice o tereny pomiędzy starymi granicami, a nowo powstałą obwodnicą. Braki w gospodarce wodno-kanalizacyjnej powodują, że rozwój nowych przedsiębiorstw jest niemożliwy.
Szacowane koszty

Szacowany koszt projektu to 7 mln PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu Wkład EFRR – 5 950 000,00 PLN Wkład własny Miasta i Gminy Krośniewice – 1 050 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2015 - 2016.
Wpływ na realizację Strategii i Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Krośniewice
Projekt pozwoli zwiększyć liczbę przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Miasta Krośniewice. Zwiększy się tym samym liczba miejsc pracy. Polepszą się warunki życia w obszarze realizacji projektu. Projekt wpłynie również na zmniejszenie ilości ścieków uwalnianych do środowiska w sposób niekontrolowany.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy - spadek bezrobocia - wzrost cen działek na terenie Gminy - wzrost średnich dochodów gospodarstw domowych - zwiększenie jakości środowiska naturalnego
Projekty uzupełniające
Aby osiągnąć cele projektu konieczna jest realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR i EFS: 1. Budowa silnej marki „Krośniewice” – aby przyciągnąć inwestorów niezbędne są działania zmierzające do budowy silnej marki „Krośniewice”. Niezbędne staje się określenie segmentu przedsiębiorstw chętnych do inwestycji w Krośniewicach. Projekt może być zrealizowany ze środków EFRR. 2. Kursy doszkalające dla mieszkańców Gminy – planuje się organizację szkoleń podnoszących kwalifikacje dla mieszkańców Gminy. Projekty takie mają skupiać się na umiejętnościach opartych o specjalizację Gminy. Szkolenia mają promować małą przedsiębiorczość oraz innowacyjność.

Nazwa projektu
Przebudowa kanalizacji ogólnospławnej i budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Miasta Krośniewice
Opis projektu
Projekt przewiduje dalsze inwestycje w przebudowę sieci wodno-kanalizacyjnej w Mieście Krośniewice. Projekt jest częścią programu rewitalizacji Miasta Krośniewice.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to 6 mln PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu Wkład EFRR – 5 100 000,00 PLN

Wkład własny Miasta i Gminy Krośniewice – 900 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2020 – 2022.
Wpływ na realizację Strategii i Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Krośniewice
Projekt pozwoli zwiększyć liczbę przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Miasta Krośniewice. Wygenerowane zostaną tym samym kolejne miejsca pracy. Polepszą się warunki życia w obszarze realizacji projektu. Projekt wpłynie również na zmniejszenie ilości ścieków uwalnianych do środowiska w sposób niekontrolowany.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy - spadek bezrobocia - wzrost cen działek na terenie Gminy - wzrost średnich dochodów gospodarstw domowych - zwiększenie jakości środowiska naturalnego
Projekty uzupełniające
Aby osiągnąć cele projektu konieczna jest realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR i EFS: 1. Budowa silnej marki „Krośniewice” – aby przyciągnąć inwestorów niezbędne są działania zmierzające do budowy silnej marki „Krośniewice”. Konieczne staje się określenie segmentu przedsiębiorstw chętnych do inwestycji w Krośniewicach. Projekt może być zrealizowany ze środków EFRR. 2. Kursy doszkalające dla mieszkańców Gminy – planuje się organizację szkoleń podnoszących kwalifikacje dla mieszkańców Gminy. Projekty takie mają skupiać się na umiejętnościach opartych o specjalizacje Gminy. Szkolenia mają promować małą przedsiębiorczość oraz innowacyjność.

Nazwa projektu
Budowa ulic do terenów przemysłowych i usługowych w Krośniewicach
Opis projektu
Projekt ma na celu uwolnienie terenów oraz rozwój przedsiębiorczości w Mieście Krośniewice i nie tylko. Krośniewice znajdują się w doskonałym punkcie geostrategicznym umożliwiającym lokalizację nowych inwestycji. Podstawowym elementem infrastruktury są połączenia drogowe. Nowa droga uwolnić ma powstałe grunty inwestycyjne w Mieście.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to 1,1 mln PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu Wkład EFRR – 935 000,00 PLN Wkład własny Gminy i Miasta Krośniewice – 165 000,00 PLN

Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2014 – 2016.
Wpływ na realizację Strategii i Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Krośniewice
Projekt pozwoli zwiększyć liczbę przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Miasta Krośniewice. Atrakcyjne tereny inwestycyjne przyciągnąć mają przedsiębiorstwa oparte o nowe technologie, co pozwoli na stały rozwój Gminy. Nowe przedsiębiorstwa to zwiększenie liczby miejsc pracy oraz wzrost średnich dochodów ludności. Nastąpi wzrost cen gruntów w całej Gminie.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy - spadek bezrobocia - wzrost cen działek na terenie Gminy - wzrost średnich dochodów gospodarstw domowych - większa ilość innowacji
Projekty uzupełniające
Aby osiągnąć cele projektu konieczna jest realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR i EFS: 1. Budowa silnej marki „Krośniewice” – aby przyciągnąć inwestorów niezbędne są działania zmierzające do budowy silnej marki „Krośniewice”. Konieczne staje się określenie segmentu przedsiębiorstw chętnych do inwestycji w Krośniewicach. Projekt może być zrealizowany ze środków EFRR. 2. Kursy doszkalające dla mieszkańców Gminy – planuje się organizację szkoleń podnoszących kwalifikacje dla mieszkańców Gminy. Projekty takie mają skupiać się na umiejętnościach opartych o specjalizacje Gminy. Szkolenia mają promować małą przedsiębiorczość oraz innowacyjność. 3. Tworzenie korporacyjnych powiązań sieciowych – w przypadku zapotrzebowania Gmina przeprowadzi projekt polegający na tworzeniu powiązań pomiędzy przedsiębiorcami z jej obszaru. Gdy zaistnieje taka konieczność, projekt będzie poszerzony o przedsiębiorców z innych Gmin powiatu. Takie powiązania są świadomie tworzone przez samorządy w innych krajach europejskich i prowadzą do powstania ciekawych rozwiązań i rozwoju lokalnych przedsiębiorstw. Projekt może być zrealizowany ze środków EFRR i EFS.

Nazwa projektu
E - urząd
Opis projektu
Obecny rozwój cywilizacyjny wymusza wykorzystanie w coraz większym stopniu narzędzi ICT w przestrzeni publicznej i prywatnej. Dużego znaczenia nabiera zwłaszcza wykorzystanie nowoczesnych dróg przekazu informacji w świadczeniu usług. Planuje się integrację usług publicznych na platformie dostępnej on-line. Większość spraw mieszkańcy Gminy i Miasta Krośniewice będą mogli

załatwić w domu bez konieczności dojazdu do Urzędu Miejskiego. Internetowa platforma gminna będzie również obejmowała szkoły, przedszkola. Rodzice będą mogli kontrolować postępy dzieci w nauce, dowiadywać się o imprezach, zajęciach pozalekcyjnych. W ramach projektu zakłada się również stworzenie specjalnej sali, w której mieszkańcy będą mogli skorzystać ze wszystkich usług świadczonych drogą elektroniczną. W sali przeszkoleni pracownicy Gminy udzielać będą wskazówek co do funkcjonowania systemu.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to około 1 mln. PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu. Wkład EFRR – 850 000,00 PLN Wkład własny Gminy i Miasta Krośniewice – 150 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2016 – 2017.
Wpływ na realizację Strategii i Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Krośniewice
Efektom wdrażania nowoczesnych technologii jest likwidacja nierówności w dostępie do informacji. Upowszechnienie systemów informatycznych pozwoli na szybką i sprawną wymianę danych pomiędzy różnymi podmiotami publicznymi i prywatnymi, co w znacznym stopniu poprawi efektywność zarządzania.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- poprawa jakości świadczenia usług publicznych
Projekty uzupełniające
1. Szkolenia dla mieszkańców Gminy z zakresu wykorzystania technologii ICT – planuje się organizację szkoleń dla mieszkańców Gminy. Dostępność do platformy jest uzależniona od chęci i umiejętności mieszkańców. Głównie mieszkańcy starsi obawiają się użycia nowych technologii. Projekt ma pokazać, że jest to łatwe, pomaga w życiu codziennym i w pracy. Planuje się sfinansowanie projektu ze środków EFS.

4.9. Cele rewitalizacji w obszarze społecznym

Na podstawie problemów opisanych w rozdziale 2, wyodrębniono następujące cele rewitalizacji w obszarze społecznym, zmierzające do zmniejszenia ich negatywnego oddziaływania na otoczenie:

- ∴ Zahamowanie negatywnych tendencji społecznych w mieście - bezrobocie, patologii społecznych,
- ∴ Monitoring rozwoju zażywania środków farmakologicznych i narkotyków,
- ∴ Popularyzacja zdrowego sposobu życia wśród wszystkich grup wiekowych,
- ∴ Rozwój e-usług publicznych,

- ∴ Stworzenie dostępu do instytucji kulturalnych mieszkańcom bez względu na wiek, płeć i stan majątkowy.

4.10. Planowane działania na obszarze rewitalizowanym w sektorze społecznym

Nazwa projektu
Przebudowa i remont Stadionu Miejskiego w Krośniewicach
Opis projektu
Stadion w ostatnich latach został częściowo rozbudowany o boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią, tor bmx i skate-park. Stworzone zostało doskonale miejsce sportu i rekreacji. Wykonano również odwodnienie boiska do piłki nożnej oraz boiska wielofunkcyjnego, nawierzchnię trawiastą. Aby dostosować stadion również do funkcji kulturalnej i turystycznej niezbędna staje się przebudowa konstrukcji stadionu. Projekt jest ważnym elementem rewitalizacji Miasta Krośniewice.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to około 2 mln PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu Wkład EFRR – 1 700 000,00 PLN Wkład własny Gminy i Miasta Krośniewice – 300 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2017– 2018.
Wpływ na realizację Strategii i Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Krośniewice
Projekt upowszechni w Gminie sport i rekreację. Mają one się stać zabawą i formą spędzenia wolnego czasu dla wszystkich jej mieszkańców. Projekt wpłynie więc na zwiększenie się liczby osób na co dzień uprawiających sport. Poprawi się tym samym jakość zdrowia mieszkańców. Co ważne stadion zostanie zaadaptowany do funkcji kulturalnej i turystycznej.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- spadek ilości zachorowalności mieszkańców - odnowa kultury lokalnej - poprawa wizerunku Gminy - poprawa jakości życia mieszkańców - wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców Gminy - wzrost liczby turystów
Projekty uzupełniające
Aby osiągnąć cele projektu niezbędna będzie realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR, EFS, PROW:

1. Profilaktyka statyki ciała – planowana jest realizacja w ramach EFS projektu, którego celem będzie poprawa zdrowia mieszkańców Gminy. Projekt przewiduje organizację zajęć sportowo-rekreacyjnych. Grupę docelową projektu stanowić będą zarówno osoby młodsze jak i starsze. Promocja zdrowego trybu życia pozwoli na realizację celów Strategii Rozwoju Gminy Krośniewice.
2. Badania profilaktyczne – przewiduje się stałe projekty z zakresu profilaktyki zdrowia. Badania mammograficzne, dentystyczne, czy kręgosłupa mają pomóc w utrzymaniu zdrowia. Tym samym zwiększy się liczba osób zdolnych do pracy.
3. Projekty kulturalne w ramach osi LEADER i EFS – projekty będą miały na celu kultywowanie lokalnej tradycji i kultury. Planowane są zajęcia uczące lokalnego rękodzieła, sztuki kulinarnej, tańca.

4.11. Planowane wskaźniki osiągnięcia celów

Rewitalizacja wyznaczonego obszaru miasta jest działaniem komplementarnym do programów uprzednio wytyczonych. Zgodnie z nimi kierunek, jaki powinna przyjąć rewitalizacja historycznej części miasta to ochrona dziedzictwa kulturowego, rozwój turystyki, promocja i wspieranie przedsiębiorczości lokalnej, a także aktywizacja zawodowa różnych grup społecznych, zwłaszcza tych zagrożonych wykluczeniem oraz długotrwałym bezrobociem.

Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji powinna przyczyniać się zarówno w krótszej jak i dłuższej perspektywie do osiągnięcia:

- ∴ Rozwoju kultury regionalnej i lokalnej – wzrostu znaczenia lokalnych imprez kulturalnych,
- ∴ Wysokiego poziomu rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturalnego miasta Krośniewice – wzrostu inwestycji zewnętrznych w mieście, spadku przestępczości, wzrostu liczby turystów odwiedzających Krośniewice,
- ∴ Dalszego rozwoju przedsiębiorczości zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw, wprowadzających innowacje gospodarcze lub powodujących transfer technologii – wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w poszczególnych latach,
- ∴ Poprawienia stanu infrastruktury technicznej i drogowej w celu realizowania nowych inwestycji gospodarczych,
- ∴ Poprawy stanu środowiska naturalnego oraz promocji zasobów przyrodniczych, w tym ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do środowiska naturalnego oraz prowadzenie monitoringu źródeł i wielkości zanieczyszczeń,
- ∴ Wyrównywania szans oraz integracji społecznej osób niepełnosprawnych, starszych – skutecznego włączania seniorów w działania lokalnych społeczności,
- ∴ Przeciwdziałania bezrobociu poprzez tworzenie nowych i utrzymaniu istniejących miejsc pracy.

Dla działań przewidzianych w Lokalnym Programie Rewitalizacji określa się listę wskaźników, na podstawie której weryfikowane będą osiągnięcia założonych celów. Lista będzie rozszerzana i uzupełniana w trakcie opracowywania kolejnych przedsięwzięć na dalsze lata realizacji Programu.

Wskaźniki produktu	Jednostka miary
Liczba zrewitalizowanych obszarów	szt.
Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	ha
Liczba obiektów, które uzyskały nowe funkcje w wyniku rewitalizacji	szt.
Liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów małej architektury	szt.
Liczba utworzonych /zmodernizowanych miejsc rekreacji i terenów zielonych	szt.
Długość wymienionej/wybudowanej/przebudowanej/zmodernizowanej instalacji gazowej	m
Liczba wybudowanych systemów monitoringu w celu podniesienia bezpieczeństwa publicznego	szt.
Liczba obiektów objętych termomodernizacją	szt.
Liczba obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne	szt.
Liczba systemów zabezpieczeń w obiektach dziedzictwa kulturowego	szt.
Wskaźniki rezultatu	
Powierzchnia poddana rewitalizacji	ha
Liczba przedsiębiorstw powstałych na zrewitalizowanym obszarze	szt.
Powierzchnia obszaru objętego systemem monitoringu	ha
Powierzchnia terenów przygotowanych pod realizację nowych inwestycji gospodarczych	ha
Powierzchnia kompleksowo zagospodarowanej przestrzeni publicznej rewitalizowanych terenów	ha
Liczba zrewitalizowanych obiektów	szt.
Powierzchnia budynków objęta termomodernizacją	m ²
Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektu	MW/rok
Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki	szt.
Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej	szt.
Powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana	m ²
Liczba nowych przedsiębiorstw	szt.
Liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych	szt.
Wskaźniki oddziaływania	
Wskaźnik bezrobocia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych	%
Migracje z terenów poddanych rewitalizacji	
Stale miejsca pracy w obszarze kultury i turystyki	szt.
Wskaźnik wykształcenia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych	%
Liczba absolwentów szkół średnich na terenie zrewitalizowanym	szt.
Liczba utrzymanych miejsc pracy (w okresie 2 lat)	szt.

Wskaźniki produktu	Jednostka miary
Liczba utrzymanych punktów usługowych (w okresie 2 lat)	szt.

5. Plan finansowy realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji w latach 2014-2022

Poniżej zamieszczono plan finansowy realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Krośniewice na lata 2014 - 2022. Realizacja poszczególnych projektów jest uzależniona od otrzymania dofinansowania oraz dat ogłaszania poszczególnych konkursów w ramach RPO WŁ. Dlatego też harmonogram ma charakter intencyjny i będzie w ramach potrzeb modyfikowany.

Projekt	rok 2014				rok 2015			
	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne
Kwoty w tys. PLN								
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Krośniewice poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody oraz budowę sieci kanalizacji sanitarnej	0	0	0	0	3000	2550	450	0
Wymiana żeliwnej sieci wodociągowej na terenie Miasta Krośniewice	0	0	0	0	0	0	0	0
Przebudowa kanalizacji ogólnospławnej i budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Miasta Krośniewice	0	0	0	0	0	0	0	0
Przebudowa i remont Stadionu Miejskiego w Krośniewicach	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa ulic do terenów przemysłowych i usługowych w Krośniewicach	100	85	15	0	500	425	75	0
Budowa oraz przebudowa ulic na terenie Miasta Krośniewice wraz z infrastrukturą towarzyszącą	0	0	0	0	1000	850	150	0
Rewitalizacja terenów po Krośniewickiej Kolei Dojazdowej	0	0	0	0	0	0	0	0
E - urząd	0	0	0	0	0	0	0	0

cd.

Projekt	rok 2016				rok 2017			
	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne
Kwoty w tys. PLN								
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Krośniewice poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody oraz budowę sieci kanalizacji sanitarnej	4000	3400	600	0	0	0	0	0
Wymiana żeliwnej sieci wodociągowej na terenie Miasta Krośniewice	0	0	0	0	500	425	75	0
Przebudowa kanalizacji ogólnospławnej i budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Miasta Krośniewice	0	0	0	0	0	0	0	0

Przebudowa i remont Stadionu Miejskiego w Krośniewicach	0	0	0	0	1000	850	150	0
Budowa ulicy do terenów przemysłowych i usługowych w Krośniewicach	500	425	75	0	0	0	0	0
Budowa oraz przebudowa ulic na terenie Miasta Krośniewice wraz z infrastrukturą towarzyszącą	2000	1700	300	0	2000	1700	300	0
Rewitalizacja terenów po Krośniewickiej Kolei Dojazdowej	0	0	0	0	0	0	0	0
E - urząd	500	425	75	0	500	425	75	0

cd.

Projekt	rok 2018				rok 2019			
Kwoty w tys. PLN	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Krośniewice poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody oraz budowę sieci kanalizacji sanitarnej	0	0	0	0	0	0	0	0
Wymiana żeliwnej sieci wodociągowej na terenie Miasta Krośniewice	500	425	75	0	0	0	0	0
Przebudowa kanalizacji ogólnospławnej i budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Miasta Krośniewice	0	0	0	0	0	0	0	0
Przebudowa i remont Stadionu Miejskiego w Krośniewicach	1000	850	150	0	0	0	0	0
Budowa ulic do terenów przemysłowych i usługowych w Krośniewicach	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa oraz przebudowa ulic na terenie Miasta Krośniewice wraz z infrastrukturą towarzyszącą	2000	1700	300	0	1000	850	150	0
Rewitalizacja terenów po Krośniewickiej Kolei Dojazdowej	300	255	45	0	400	340	60	0
E - urząd	0	0	0	0	0	0	0	0

cd.

Projekt	rok 2020				rok 2021			
Kwoty w tys. PLN	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Krośniewice poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody oraz budowę sieci kanalizacji sanitarnej	0	0	0	0	0	0	0	0
Wymiana żeliwnej sieci wodociągowej na terenie Miasta Krośniewice	0	0	0	0	0	0	0	0
Przebudowa kanalizacji ogólnospławnej i budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Miasta Krośniewice	2000	1700	300	0	3000	2550	450	0
Przebudowa i remont Stadionu Miejskiego w Krośniewicach	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa ulic do terenów przemysłowych i usługowych w Krośniewicach	0	0	0	0	0	0	0	0

Budowa oraz przebudowa ulic na terenie Miasta Krośniewice wraz z infrastrukturą towarzyszącą	1000	850	150	0	1000	850	150	0
Rewitalizacja terenów po Krośniewickiej Kolei Dojazdowej	300	255	45	0	0	0	0	0
E - urząd	0	0	0	0	0	0	0	0

cd.

Projekt	rok 2022			
Kwoty w tys. PLN	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Krośniewice poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody oraz budowę sieci kanalizacji sanitarnej	0	0	0	0
Wymiana żeliwnej sieci wodociągowej na terenie Miasta Krośniewice	0	0	0	0
Przebudowa kanalizacji ogólnospławnej i budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Miasta Krośniewice	1000	850	150	0
Przebudowa i remont Stadionu Miejskiego w Krośniewicach	0	0	0	0
Budowa ulic do terenów przemysłowych i usługowych w Krośniewicach	0	0	0	0
Budowa oraz przebudowa ulic na terenie Miasta Krośniewice wraz z infrastrukturą towarzyszącą	0	0	0	0
Rewitalizacja terenów po Krośniewickiej Kolei Dojazdowej	0	0	0	0
E - urząd	0	0	0	0

6. System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Krośniewice

Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Proces jego wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji z otoczeniem. Wdrożeniu LPR towarzyszyć będzie jego ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

Program rewitalizacji jest warunkiem koniecznym rozwoju danej jednostki terytorialnej. Sam dokument nie jest jednak receptą na sukces. Aby mógł przynieść zaplanowane efekty, konieczne jest sukcesywne jego wdrażanie, czuwanie nad jego realizacją i kontrolowanie przebiegu.

Właściwy proces wdrażania Programu wymaga połączenia wysiłków wielu instytucji, organizacji i osób. Przedkładany LPR jest "własnością" społeczności lokalnej - dla niej przede wszystkim był budowany. Udział lokalnych liderów i lokalnej społeczności będzie czynnikiem wspierającym procesy

implementacyjne. Niezwykle istotne jest partnerstwo. Wdrażanie wytyczonych planów zakłada potrzebę animacji od podstaw, która wiąże się z głębszymi kwestiami, takimi jak: zmiana mentalności, stosunki społeczne oraz kultura lokalna, których ewolucja jest procesem rozłożonym na wiele lat.

Realizacja LPR uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, możliwości finansowe Gminy wskazują, że na realizację przyjętych celów Jednostka zabezpieczy 15% wkładu w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych.

Za wdrażanie LPR odpowiedzialny będzie Urząd Miejski w Krośniewicach.

❖ Zarządzanie

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację LPR będzie pełnił specjalnie powołany zespół pracowników. Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje m.in.:

- zapewnienia zgodności realizacji Dokumentu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych,
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach LPR,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji LPR,
- przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania LPR,
- zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach,
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji LPR.

❖ Instytucja wdrażająca Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Krośniewice.

Urząd Miejski, jako instytucja wdrażająca LPR, odpowiedzialna będzie za:

- opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne,
- bezpośrednią realizację działań przewidzianych w LPR w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wywiązania się z zobowiązania,
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

W przypadku LPR, kluczową postacią w procesie jego realizacji i monitoringu jest Burmistrz. Kierując bieżącą działalnością, ma największy wpływ zarówno na sam proces opracowywania LPR, jego wdrażania, jak również oceny jego realizacji. Do najważniejszych zadań Burmistrza w zakresie zarządzania i monitoringu należałby bezpośredni nadzór nad wdrażaniem LPR oraz wyznaczenie koordynatora jego realizacji.

Ważną rolę w procesach wdrożeniowych Dokumentu odgrywać powinien koordynator LPR jako osoba zaangażowana bezpośrednio w realizację zadań w nim wyznaczonych i dobrze zorientowana

w istniejących realiach, mająca jednocześnie bezpośredni wpływ na procesy gospodarcze i społeczne zachodzące w Mieście i Gminie.

Główne zadania koordynatora polegałyby na:

- bieżącej analizie stanu realizacji LPR;
- obserwacji uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych wpływających lub mogących wpłynąć na realizację LPR;
- prowadzeniu bazy informacji;
- wypracowaniu kryteriów oceny stanu realizacji LPR;
- aktywnym poszukiwaniu źródeł finansowania.

Wdrażanie na każdym etapie podlega weryfikacji i aktualizacji. Opierać powinno się ono na odpowiednim rozdziale zadań realizacyjnych w ramach struktury organizacyjnej Urzędu. Pozwala to na koncentrowanie się na konkretnym przedsięwzięciu, a tym samym zwiększa jego efektywność.

7. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej, a także promocja są tożsame z tymi prowadzonymi w Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Krośniewice na lata 2014 – 2022.

❖ Monitorowanie

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zawansowania projektu czy programu rewitalizacji i jego zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Monitorowania wdrażania LPR oraz jego poszczególnych elementów dokonywać będzie Komitet Monitorujący. Aby zachować ciągłość procesu przygotowania LPR i jego realizacji, w skład Komitetu Monitorującego wchodzić będą członkowie grupy roboczej, zaangażowanej w sporządzanie LPR. Skład Komitetu Monitorującego przedstawiać się będzie zatem następująco:

- Burmistrz Krośniewic,
- Skarbnik Gminy,
- Koordynator Zespołu,
- Przedstawiciel Rady Miejskiej.

Zebrania Komitetu Monitorującego odbywać się będą raz na pół roku. Istnieje możliwość częstszych spotkań po uprzednim zawiadomieniu członków Komitetu przez Sekretariat Komitetu. Funkcję Sekretariatu Komitetu Monitorującego pełnić będzie sekretariat Urzędu Miejskiego. Obowiązkiem Sekretariatu będzie zawiadamianie członków Komitetu o terminach posiedzeń oraz przygotowywanie

na w/w posiedzenia szczegółowych informacji na temat postępów w realizacji LPR w formie standardowego raportu monitorującego. Obowiązkiem Sekretariatu będzie także przygotowywanie protokołów z posiedzeń Komitetu Monitorującego, zawierających ustalenia w/w posiedzeń i przysyłanie ich do członków Komitetu. Komitet Monitorujący analizować będzie ilościowe i jakościowe informacje na temat wdrażanych projektów i całego LPR w aspekcie finansowym i rzeczowym. Celem takiej analizy jest zapewnienie zgodności realizacji projektów i LPR z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Jeśli w raportach monitoringowych ujawnione zostaną problemy związane z wdrażaniem LPR, Komitet Monitorujący powinien podjąć działania mające na celu wyeliminowanie pojawiających się trudności wdrożeniowych.

Na koniec każdego podokresu planowania (tzn. styczniu 2022 roku) Komitet Monitorujący sporządzi raport końcowy, obrazujący faktycznie zrealizowane zadania w kontekście założeń Programu. Wszelkie rozbieżności pomiędzy ustaleniami LPR, a jego rzeczywistym wykonaniem będą w w/w raporcie szczegółowo wyjaśnione. Raport końcowy będzie dostępny do wglądu w Urzędzie Miejskim.

❖ Ocena

W procesie monitorowania Programu przewidziano następujące fazy:

∴ Ocenę wstępną

Rozpoczęcie programu i wchodzących w jego skład projektów poprzedzone zostanie ustaleniem wszelkich parametrów ilościowych i jakościowych (wskaźniki określające wyniki realizowanych zadań). Zostaną również wyraźnie określone etapy cząstkowe realizacji poszczególnych zadań (termin rozpoczęcia i zakończenia). Przyjęte raz parametry powinny być stosowane przez cały czas realizacji programu i projektów.

∴ Monitoring sterujący

Dotyczy całego okresu wdrażania projektu. Zadaniem prowadzonego monitorowania będzie wykrycie wszelkich odchyłeń, jakie mają miejsce w trakcie realizacji projektu.

∴ Kontrolę końcową - ewaluację efektów.

Ewaluacja zaczyna się w już procesie planowania/programowania. Można powiedzieć, że planowanie ukierunkowuje ewaluację i ewaluacja ukierunkowuje planowanie przyszłych działań. Jest to bardzo ważna funkcja ewaluacji, gdyż pozwala na zbadanie wewnętrznej logiki programu/projektu. Logika programu/projektu opisuje relacje pomiędzy wszystkimi jego elementami: potrzebami, strategią, celami, nakładami, działaniami, produktami, rezultatami i wpływem. Ewaluacja, badając wewnętrzną spójność programu/projektu, weryfikuje w jaki sposób nakłady programu przekształcane są w produkty, jak produkty prowadzą do uzyskania rezultatów i oddziaływania, a więc i zaspokojenia potrzeb grup docelowych.

Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z programów finansowanych przez Unię Europejską. Głównym zadaniem jest, zatem dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio

z programem, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne zastosowania ewaluacji:

- ✓ identyfikacja słabych i mocnych stron
- ✓ oszacowanie możliwości i ograniczeń
- ✓ usprawnienie zarządzania
- ✓ wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego
- ✓ poprawianie błędów dla celów odpowiedzialności
- ✓ wsparcie alokacji zasobów finansowych
- ✓ ulepszenie procesu decyzyjnego

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia programów w zakresie:

- ✓ działania programów;
- ✓ wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów;
- ✓ wpływu na problemy, do których odnoszą się programy;
- ✓ wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia programów i projektowania nowych programów;
- ✓ identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu.

Jednym z celów ewaluacji jest również zapewnienie przejrzystości wykorzystania środków publicznych poprzez przekazywanie i upowszechnianie informacji o powodzeniu lub niepowodzeniu przedsięwzięć finansowanych z programów pomocowych. Ewaluacja ma również wymiar edukacyjny. Uczy bowiem rejestrować i stymulować zmianę, analizować i rozumieć złożoność zjawisk.

Ocena końcowa powinna określić, na ile zakładane w LPR cele zostały osiągnięte oraz ustalić przyczyny wszelkich odchyłeń w realizacji. Ewaluacja posłuży za podstawę sprawdzenia, czy planowane efekty są zgodne z przyjętymi celami i ich miarami. W trakcie ewaluacji zostanie również dokonana analiza podejmowanych działań korygujących. Wnioski z ewaluacji zostaną wykorzystane w trakcie realizacji kolejnych, podobnych projektów w przyszłości.

❖ **Komunikacja społeczna**

∴ **Uwarunkowania współpracy**

Fundamentem ideowym wyznaczającym podstawy współpracy państwa, w tym samorządów terytorialnych i organizacji pozarządowych jest zasada subsydiarności, zapisana w preambule Konstytucji RP. Zakłada ona, że państwo bierze na siebie tylko te zadania, których nie są w stanie rozwiązać obywatele i ich wspólnoty. Praktyczną konsekwencją przyjęcia tej zasady jest decentralizacja państwa i przekazywanie władzy lokalnej wspólnotom samorządowym. Bardzo ważnym krokiem na tej drodze jest przeniesienie znacznej części kompetencji rządu centralnego samorządom: powiatom i województwom. Obok tego procesu powinien się dokonywać proces

przekazywania części kompetencji państwa obywatelom dobrowolnie zrzeszającym się dla rozwiązywania zadań społecznych. Przemawiają za tym nie tylko względy ideowe, ale i praktyczne. Nie chodzi tylko o to, że obywatele mają prawo sami definiować swoje problemy i liczyć na pomoc państwa w ich rozwiązywaniu, ale także o to, iż w wielu dziedzinach organizacje te szybciej i taniej potrafią rozwiązać problemy niż administracja rządowa i samorządowa.

Podstawowym faktem, który winni uświadamiać sobie wszyscy samorządowcy i pozarządowcy jest to, że podmiotem ich działania są ludzie. Zarówno samorząd lokalny, jak i organizacje pozarządowe, choć w oparciu o różne podstawy (samorząd z mocy prawa, organizacje dobrowolnie) są reprezentantami społeczności. Obie te instytucje, znów w różny sposób i na różnych zasadach, dążą do wspólnego celu. Jest nim zaspokajanie potrzeb społecznych, służenie ludziom, którzy wybrali swoich przedstawicieli do tych instytucji. Zrozumienie tego, skądinąd oczywistego faktu, nie jest wcale powszechne, a jest to przecież fundament współdziałania, w ramach wspólnej misji, jaką jest dobro społeczności lokalnej. Organizacje pozarządowe z reguły są znacznie bliżej ludzi, wyrastają w odpowiedzi na ich konkretne potrzeby. Administracja natomiast często (na całym świecie zresztą) zapomina o swojej misji, o tym, komu służy. Świadomość misji, nadanie podmiotowości ludziom uruchamia proces uwłaszczenia obywateli, przywrócenia im podmiotowości poprzez tworzenie możliwości wpływania na własne sprawy. Jednym z nurtów takiego procesu uwłaszczenia obywateli jest budowanie współpracy władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi, które pełnią funkcję uspołeczniania życia zbiorowego.

Organizacje, o czym była już mowa, powstają tam, gdzie pojawiają się niezaspokojone potrzeby. Najczęściej są odpowiedzią na problemy dnia codziennego, gdyż te właśnie są najbardziej istotne. Część organizacji w sposób świadomy pozostaje na tym poziomie działania. To jest ich misja, tak określiły swoją rolę i miejsce: pomagać wtedy, gdy pojawia się problem. Najczęściej zresztą uzupełniają w ten sposób działania samorządu i państwa. Jednak inne organizacje starają się poszukiwać przyczyn problemów, a nie tylko łagodzić ich skutki. To jest skuteczna metoda rozwiązywania problemów, ale trudna, bo wymagająca umiejętności i wytrwałości w docieraniu do rzeczywistych źródeł problemów, spojrzenia ponad codziennością. Wiele organizacji, które w tym właśnie upatrują swoją rolę, stara się docierać do źródeł problemów i rozwiązywać je, i to zarówno w skali lokalnej, jak i ogólnopolskiej.

Nie jest to również łatwe dla samorządowców, którzy bardzo często przygniecenii są problemami dnia codziennego: dziurawymi jezdniami, czy brakiem pieniędzy na wypłatę zasiłków z pomocy społecznej. Ale także wśród nich istnieje wiele przykładów starań o patrzenie na problemy w dłuższym horyzoncie czasowym i określanie celów, które odnoszą się do źródeł problemów, a nie tylko do ich skutków - w myśl twierdzenia, że lepiej zapobiegać niż leczyć. Przykładem takiego podejścia do określania celów działania są Strategie w wielu Gminach w Polsce.

Świadomość tego, że w działaniu najważniejsze są rezultaty wiąże się ściśle ze świadomością misji, celów. Myślenie w kontekście rezultatów podejmowanych działań wymaga planowania i to w dłuższym horyzoncie czasowym. Finansować należy nie działania, ale ich rezultaty. Dobrze znane są sytuacje, w których pewne rezultaty można osiągnąć bardzo prostymi, tanimi

sposobami. Nie da się ich jednak zastosować, trzeba wybrać sposób droższy i niekoniecznie gwarantujący osiągnięcie zakładanych rezultatów, tylko dlatego, że tak mówią przepisy. To bardzo często problem administracji, którego rozwiązaniem mogą być organizacje pozarządowe, elastyczne i - między innymi dzięki temu - skuteczne w działaniu.

Władza samorządowa z mocy prawa jest gospodarzem w swojej Gminie. Dobry gospodarz to nie zawsze ten, który sam wszystko potrafi zrobić najlepiej, ale przede wszystkim ten, który potrafi dobrze kierować innymi. Władze samorządowe powinny przede wszystkim tworzyć warunki do współpracy, z wszystkimi tymi, którzy działają dla dobra społeczności lokalnej, w tym z organizacjami pozarządowymi.

Organizacje potrafią osiągać założone rezultaty taniej i skuteczniej niż na przykład jednostki budżetowe, obciążone administracją i skrzępowane przepisami. Jest to również, a może nawet przede wszystkim, ważne z jednego jeszcze powodu. Ludzie wtedy są szczęśliwi, gdy czują w pełni, że ich potrzeby są zaspokajane, gdy się ich nie wyręcza, ale daje się możliwość decydowania o zaspokajaniu własnych potrzeb. Jedną z form takiego uczestnictwa jest właśnie współpraca z organizacjami pozarządowymi, które reprezentują interesy obywateli.

Innym elementem świadomości współpracy jest uświadomienie sobie ról, jakie pełnią obaj partnerzy. Oczywiście jest, że podstawą dla określania tych ról jest stan obecny, co nie oznacza, że nie można dążyć - w ramach obowiązujących reguł - do jego zmiany. Władze lokalne, w ramach bycia gospodarzem w swojej Gminie, zobowiązane są do świadczenia określonego zakresu usług o określonych standardach. W przeciwieństwie do nich, organizacje tworzone są dobrowolnie, same określają to co robią. W określeniu ról pomaga zidentyfikowanie i przekonanie się nawzajem o swoich atutach. Samorząd, na przykład ma możliwość kreowania warunków i regulacji dotyczących różnych sfer życia publicznego, posiada zasoby i środki na prowadzenie działań na rzecz mieszkańców, ma dostęp do różnych źródeł informacji. Organizacje natomiast są elastyczne, nie są bowiem skrzępowane tyloma przepisami co samorząd, mogą być zatem znacznie bardziej innowacyjne, mają lepsze rozpoznanie potrzeb społecznych, mogą efektywniej świadczyć usługi na rzecz mieszkańców. Dobre poznanie siebie nawzajem, określenie własnych atutów i słabości pozwala precyzyjnie określić role obu partnerów. Różnice w ich możliwościach działania i w tym, czym dysponują stanowią siłę współpracy, w której obaj partnerzy mogą uzupełniać się, pomnażając efekty współdziałania.

∴ Organizacje pozarządowe jako partner samorządu terytorialnego

Organizacje są reprezentantem społeczności lokalnej, wyrazicielem potrzeb, dążeń i oczekiwań tej społeczności (lub jej grup). To powoduje, że dla samorządu organizacje stanowią znakomity "pas transmisyjny", którym przepływają informacje zarówno od ludzi do samorządu, jak i od samorządu do społeczeństwa. Organizacje jako reprezentant społeczności powinny mieć zatem możliwość wypowiedzania się w sprawach ważnych dla społeczności i współuczestniczyć w podejmowaniu istotnych dla mieszkańców decyzji. Główne formy współpracy to: stała współpraca informacyjna, konsultacje, współudział w podejmowaniu decyzji przez władze samorządowe. Organizacje świadczą również, o czym była już mowa, pomoc bezpośrednią na rzecz mieszkańców społeczności lokalnej.

Dysponują w tym zakresie potencjałem, wiedzą i doświadczeniami. Mogą być zatem znakomitym wykonawcą zadań publicznych, których zakres i sposób realizacji określa samorząd.

Główna forma współpracy: kontraktowanie usług organizacjom przez samorząd. Organizacje obok wykonywania zleczanych przez samorząd zadań publicznych, proponują zupełnie niekonwencjonalne, nowatorskie sposoby rozwiązywania problemów. Pełnią funkcję innowacyjną i w tym zakresie samorząd również powinien współpracować z nimi, przede wszystkim inspirując działania innowacyjne i wspierając ich realizację.

Główne formy współpracy to: programy dotacji i inne formy wspierania organizacji.

Organizacje pozarządowe spośród innych partnerów samorządu terytorialnego wyróżniają następujące cechy:

- łączenie funkcji usługowej i reprezentacji,
- bardzo dobre rozpoznanie potrzeb, dążeń i oczekiwań społecznych,
- elastyczność podejmowanych działań, łatwość w dostosowaniu ich do potrzeb i preferencji klientów/adresatów działań organizacji,
- potencjał, przede wszystkim ludzki,
- aktywizowanie i organizowanie wokół działań organizacji społeczności lokalnej,
- możliwość pozyskiwania środków na realizację działań niedostępnych lub trudno dostępnych dla samorządu i innych partnerów,
- elastyczność w kalkulowaniu kosztów realizacji działań.

Programy współpracy najczęściej przewidują następujące formy współpracy pomiędzy samorządem i organizacjami pozarządowymi:

- konsultowanie decyzji podejmowanych przez władze samorządowe z organizacjami pozarządowymi, najlepiej w ustalonym wspólnie trybie i formie,
- zaproszenie organizacji pozarządowych do współtworzenia strategii rozwoju lokalnego, szczególnego znaczenia nabiera w tworzeniu regionalnych planów rozwoju nowych województw samorządowych,
- określenie zasad i procedur ubiegania się przez organizacje pozarządowe o dotacje z budżetu samorządowego na realizację innowacyjnych projektów służących mieszkańcom danej społeczności lokalnej,
- uwzględnianie organizacji pozarządowych w przetargach na wykonywanie zadań publicznych,
- stanowienie prawa lokalnego (uchwały Rad Samorządów), które w sposób kompleksowy określają cele, zasady, mechanizmy i formy współpracy samorządu i organizacji pozarządowych.

Różne formy wspierania działań organizacji, na przykład:

- możliwość korzystania z infrastruktury posiadanej przez samorząd; organizacje bezpłatnie lub na zasadach preferencyjnych mogą korzystać z lokali, sal na szkolenia i konferencje, środków transportu,
- możliwość korzystania z informacji posiadanych przez samorząd,

- możliwość korzystania z wiedzy i doświadczeń ekspertów samorządowych,
- możliwość korzystania z kanałów promocyjnych Miasta i Gminy,
- możliwość korzystania z kontaktów zagranicznych Miasta i Gminy,
- możliwość udzielania przez Miasto i Gminę rekomendacji dla organizacji pozarządowych,
- możliwość korzystania ze szkoleń i to zarówno w zakresie merytorycznych zagadnień, jak i w zakresie rozwoju organizacyjnego, jak też dotyczących funkcjonowania władz samorządowych, urzędu gminy, etc¹⁷.

❖ Promocja LPR

Gmina i Miasto Krośniewice będą upowszechniać informacje o projektach i jego efektach przede wszystkim na obszarze jego realizacji oraz na ogólnodostępnej stronie internetowej. Informacje o projektach i o LPR będą również upowszechniane na terenie Polski. Celem takiego działania jest szeroka promocja projektów oraz zachęcenie do współpracy na terenie Polski i Europy.

Działania promocyjne będą zgodne z wymogami Rozporządzenia w sprawie środków informacyjnych i promocyjnych stosowanych przez Państwa Członkowskie odnośnie pomocy z funduszy strukturalnych.

Zapewnienie informacji zwrotnej jest jednym z kluczowych elementów umożliwiających efektywne wdrażanie LPR oraz ocenę działań promocyjnych. Również systematyczne zbieranie danych i gromadzenie ich w istniejących bazach danych jest elementem ułatwiającym późniejsze prace i działania promocyjne. Celem ewaluacji działań promocyjnych jest odpowiedź na pytanie, czy wszyscy mieszkańcy regionu mają wystarczającą wiedzę o działaniach realizowanych przez Urząd Miejski? W przypadku problemów z promocją, działania powinny być korygowane w miarę zapisów projektu. Innym celem jest zapewnienie efektywnej promocji przy jednoczesnym obniżeniu jej kosztów.

W prasie lokalnej i regionalnej oraz w Internecie podawane będą systematycznie informacje na temat zaangażowania finansowego UE w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji.

¹⁷ Wykorzystano: Tomasz Schimanek, „Organizacje pozarządowe w Polsce”